

N:o 15.

Tämän evankeliumin hengellisestä merkityksestä.

Kristuksen ruumiillinen syntyminen merkitsee kaikin puolin hänen hengellistä syntymistensä, kuinka hän syntyy meissä ja me hänessä, josta P. Paavali Gal. 4: 19 puhuu: **Minun rakkaat lapseni, jotka minun täytyy vastauudesta kivulla synnyttää, siihen asti kuin Kristus teissä jonkun muodon sais.** Tällaiseen syntymiseen tarvitaan kaksi asiaa: Jumalan sana ja usko, joissa molemmissa Kristuksen hengellinen syntyminen tulee täytetyksi. Tämä evankeliumi ei siis hengellisesti muuta osoita kuin jumalallisen sanan ja uskon oikeaa luontoa, ja mitä niissä tapahtuu, jotka näin syntyvät, eli mikä kilvoitus ja sota uskolla on.

Ensiksi siinä, että muukalainen Herodes hallitsee Jumalan kansaa, osoittaa Jumala, minkälainen hallitus sisällisesti oli vallassa tämän kansan sieluissa. He olivat Jumalan hyljänneet, niin ettei hän enään uskon kautta heitä hallinnut. Tämä oli paljasta farisealaista, sadusealaista, ulkokultaista, uskonlahkoista kansaa, joka ihmisopeilla ja ulkonaisilla töillä pyrki hurskaaksi ja autuaaksi; mitään uskoa ei sillä ollut, jonka koko evankeliumi ja Kristuksen elämä todistaa. Samoin kuin he nyt hengellisesti epäuskoisina olivat korottaneet itselleen Heroodeksen Kristuksen sijalle, samoin täytyi heidän ulkonaisestikin kärsiä ruumiillista Heroodesta Daavidin luonnollisen kuningassuvun asemassa, niin että molemmin puolin oli paljasta Heroodeksen hallitusta. Kreikan kielessä merkitsee, näet, sana **Herooes** niitä suuria miehiä, jotka urostöissään

ovat tulleet hyvin kuuluisiksi, jommoisia olivat Herkules, Hektor, Akilles ja muut senkaltaiset, joita suomeksi voitaisiin sanoa Kalevanpojiksi tai jättiläisiksi, jotka merkitsevät jotenkin samaa kuin Heros eli Herodes kreikkalaisilla. Herodes on, näet, sama sana hiukan muunnettuna kuin kreikkalainen **Heros** ja merkitsee jättiläisen tapaista, suuria toimittavaa urhoollista miestä, semmoisia kuin Dietirik Berniläinen, Hildebrand tai raivoisa Roland, tai miksi tahtoo tuollaisia suuria murhainta ja ihmistappajia nimittää. Niitä oli ennen vedenpaisumustakin, joita hepreaksi I Moos. 6: 4 sanotaan **Nefilim**, merkiten jotenkin samaa kuin **ahdistaja**, koska ne karkasivat toisten ihmisten kimppuun ja sortivat heitä väkivaltaisesti. Israelin kansa surmasi niitä useita luvatussa maassa, jossa heillä oli nimityksensä Eenak, Rafaim ja Emim.

Eenak merkitsee kultaketjut, ja heitä nimitettiin Enakilaisiksi, koska olivat maansa ylimyksiä ja käyttivät kultaketjuja. **Rafaim** merkitsee vapahtajia, koska näitä miehiä pidettiin maan ja kansan pelastajina. **Emim** merkitsee hirmuiset, peljättävät, koska he olivat kaikkien kauhistuksena.

Kaikkina aikoina on siis ollut Heroodeksia, mutta toisen tapaisia ja toisen nimisiä, ja niitä pitää olla myöskin ennen viimeistä päivää, jotka Kristus viimeisellä tulemisellaan on kukistava. Niillä on nyt nimenä paavi, kardinaalit, piispat, papit, munkit, hengelliset herrat ja pyhät isät, joitten täytyy kärsiä sitä suurta vääryyttä, että heitä sanotaan Kristuksen lam-

masten paimeniksi, vaikka he todellisuudessa ovat raatelevaisia susia, jotka nylkevät ja syövät Kristuksen kansan ruumista, tavaraa ja sielua. Nämä ovat viimeisiä ja mahtavimpia paikkoja, jättiläisiä, ihmisahmatteja ja heroodeksia, joita ei kukaan muu kuin Kristus yksinänsä taivaasta voi musertaa.

Nyt ovat Kristus ja Herodes aivan erilaisia ja toisillensa aivan päinvastaisia. Sillä Kristus ei pidä suurta hälinää eikä melua, ei hän toimita minkäänlaisia jättiläisen eikä sankarin tekoja, vaan kaikkihänen menonsa on pelkkää nöyryyttä, niin ettei ihminen häntä minäkään pidä; Kristus pysyy ylönkatsottuna ja antaa Jumalan olla kaikki kaikessa ja kaikki tehdä jättäen hänelle ainoalle kunnian. Heroodeksen meno sitävastoin on urostekojen tavoittelemista, kaikkeen hän tahtoo kyetä ja pitää suurta melua, ikäänkuin hän olisi se, jolta ei mitään puuttuisi.

Koska nyt juutalaiset sisällisesti olivat oikeita Heroodeksia, ihailivat suuresti itseään, töitään ja saivat suurta kunnioitusta osakseen kauniilta paistavan elämänsä tähden, jonka vuoksi eivät Kristuksen menolle mitään arvoa panneet, niin lähettääkin Jumala heille kuninkaaksi Heroodeksen, joka menettelee heidän kanssaan ruumiillisesti, kuten he hengellisesti menettelevät sielujen kanssa. Koska he hylkäsivät Kristuksen ja Jumalan menon, niin hylkäsi hänkin heidän kuninkaallisen verensä, ja koska hän ei saanut hallita heidän sieluisaan, niin ei hänkään antanut heidän lihansa ja verensä hallita heidän ruumistansa ja tavaransa, ja samoin kuin he hengellisesti tapoivat ja sortivat kansaa hallituksellansa ja ihmisopeillansa, samoin jätti hän heidät ruumiillisesti Heroodeksen tapettaviksi, sorrettaviksi ja rääkättäviksi. Näin muodoin oli ruumiillinen Herodes heidän hengellisen Heroodeksensa rangaistus ja tunnusmerkki.

Niinkuin nyt kaikissa synneissä tapahtuu, että rangaistusta kyllä tunnetaan ja vihataan, vaan syntiä rakastetaan eikä tunneta, niin tapahtui myös Juutalaisille. He saivat kyllä hyvin tuntea ruumiillista Heroodesta ja vihasivat häntä, vaan hengellinen Herodes, heidän epäuskoinen, hengellinen hirmuvaltansa näytti heistä kallisarvoiselta ja hyvältä. He julkenivat luulla farisealaisella lahkolaismenollaan, ihmisopeillaan ja laintöillään kartuttavansa paljon ansiota itselleen Jumalan edessä eivätkä nähneet, että sillä juuri ansaitsivatkin Heroodeksen hallitusta, josta eivät myöskään voineet irti päästä, vaikka mielellään olisivat tahtoneet ja luulivat sen oikeuden mukaan pitävän heille tapahtua heidän hengellisen pyhän elämänsä vuoksi.

Kylläpä mekin saamme hyvin tuntea meidänkin Heroodestamme, joka meitä nylkee ja surmaa ruumiin ja tavarain puolesta. Mutta koska emme ole puhtaita Kristittyjä emmekä salli puhtaassa vapaassa uskossa Kristuksen olla kuninkanaamme, vaan annamme nykyisen vallalla olevan hengellisen menon itseämme miellyttää ja ihailemme omia töitämme, niin emme voi hänestä päästä vapaaksi, emme sitä edes toivokkaan. Meidän täytyy vaan antaa hänen syödä ja turmella meitä, ei se siitä parane; meillä pitää oleman yhtä haavaa sekä ruumiillinen että hengellinen Herodes.

Niin olkoon nyt aluksi tämä huomioon otettava, että Herodes merkitsee hallitusta, ei kuitenkaan tavallista hallitusta, jossa maalliset herrat ovat johtamassa, sillä olihan Heroodeksin maallinen hallitsija. Siitä syystä ei hänen hallituksensa merkitse maallista valtaa eli itseään, vaan erästä toista eli **hengellistä hallitusta**. Siis ei pidä tämän hallituksen vallita ruumiillisia ihmisiä eikä tavaroita, vaan hengellisiä ihmisiä ja tavaroita, se on: **omiatuntoja ja autuutta koskevia asioita**, jommoisia

ovat hyvät työt, hyvä elämä, uskonoppi, sakramentit ja Jumalan sana.

Lisäksi saattaa hengellinen hallitus hoitaa asioita ainoastaan kahdella tavalla: **ensiksi** autuaallisesti, jos yksin Kristus hallitsee oikeassa uskossa ja puhtaassa evankeliumissa, **toiseksi** turmiollisesti, jos joku ihminen tässä hallitsee töillä ja ihmisopeilla. Samoin Israelin kansaa ensiksi hallitsi oma luonnollista kotimaista sukua oleva kuningas, vaan sittemmin Herodes, muukalainen kuningas. Tästä syystä ei voi Herodes muuta merkitä kuin sellaista hengellistä hallitusta, joka ei hallitse ihmisiä uskon ja evankeliumin kautta, vaan töillä ja ihmisopilla, vaikka sillä onkin se nimi ja varjo, että se muka johdattaisi taivaaseen ja opettaisi oikein kansaa. Mutta se ei muuta ole kuin portti ja laava tie helvettiin.

Summa on tämä: Herodes on paavi ja hänen hengellinen hallituksensa, sillä siinä ei nähdä mitään uskoa, ei mitään evankeliumia, vaan pelkkää ihmisoppia ja töitä, ja pitää kuitenkin vasta oikeeta Heroodeksen tapaista suurta valtaa ja melua. Omiatuntoja pitäisi johdattaa, ravita ja virvoittaa ainoastaan Jumalan sanalla, sillä sitä ne kaipaavat, mutta paavi johdattaa ja elättää niitä omilla mädännäisyyksillään ja suunsa ulostuksilla: anekirjoilla, luostarilaitoksilla, messuilla, rukouksilla, paastoilla ja muilla senkaltaisilla; tällöinen jättiläinen, kalevanpoika ja peikko hän on. He, näet, kerskuvat, että tällaisen hallituksen kautta kristillinen kirkko varjellaan, vaan että se joutuisi haaksirikkoon, jos ainoastaan usko ja Kristus valtaa pitäisivät.

Näin toteutuu nyt kansan tarina: Kumtsi Hildebrad, tuo suuri valaskala, kanniskelee maailmaa pyrstönsä päällä, se on: ellei paavi olisi turvana ja tukena, niin olisi Jumala liian heikko, maailma-omena putoisi vallan varmaan hänen käsistään, eikä siinä auttaisi usko eikä evankeliumi. Mutta kun paavi tulee hä-

nelle avuksi ja kannattelee häntä niin monilla tukanpeitteillä, kauhtanoilla, köysillä, puukengillä, piispojen ja kardinaalien hiipoilla, uruilla, kilinöillä, suitsutuksilla, kellojen pauhinalla ja kynttilätuikuilla, höpinöillä kirkkoissa ja kurinoilla vatsassa, varsinkin kun paastotaan, jolloin ei saa syödä maitoa, muna, lihaa eikä muuta sellaista, joihin paavin pyhyys perustuu, niin sitten pysyy kaikki voimassaan. Ja toisaalta, ellei paavi istuisi peräsimestä, jos tuommoinen hengellinen, kunnollinen, pyhä hallitus kumottaisiin, niin kuinka maailman kävisi? Näin on meillä selvillä, mitä **Herodes ja Kristus on**, nimittäin kaksi hengellistä hallitusta, toinen epäuskossa, toinen uskossa.

Mitä sitten **tähti** merkitsee? Se ei muuta ole kuin tuo uusi valo, saarna ja evankeliumi, suullisesti ja julkisesti julistettuna. Kristuksella on **kaksi todistusta syntymästään ja hallituksestaan**. Ensimmäinen on Raamattu eli sana kirjaimiin pantuna, toinen on ääni eli suulla lausuttu sana. Tätä sanovat myöskin P. Paavali ja Pietari kynttiläksi ja valkeudeksi. Raamatua nyt ei ymmärretä ennen tämän valkeuden nousemista, sillä evankeliumin kautta profetat aukenevat. Sentähden täytyy tähden ensin nousta ja ilmestyä. Uudessa Testamentissa, näet, täytyy saarnan tapahtua suullisesti, elävällä äänellä ja julkisesti; puheisiin ja korviin saatettava se, mikä ennen piileskeli kirjaimissa ja salaisissa ilmestyksissä.

Koska Uusi Testamentti ei muuta ole kuin Vanhan Testamentin avaaminen ja ilmaiseminen, kuten Ilm. kirj. 5: 9 on todistettu, **kussa Jumalan Karitsa avasi kirjan seitsemän sinettiä**, ja koska me apostoleistakin näemme, että kaikki heidän saarnansa olivat vaan Raamatun esittämistä ja sen perustukselle rakentamista, niin ei Kristuskaan kirjoittanut oppiansa, kuten Mooses omansa, vaan on suullisesti käskenyt julistamaan antamatta mitään käskyä kirjoittamaan.

Niinpä ovatkin apostolit varsin vähän kirjoittaneet, eivätkä niistäkään kaikki, vaan ainoastaan Pietari, Paavali, Johannes ja Matteus. Muilta apostoleilta ei meillä ole mitään kirjoitusta paitsi Jaakopin ja Juudan lähetyskirjat, joita muutamat eivät pidä apostolien kirjoituksina. Mutta eivätpä kirjoittaneetkaan muuta tiedä kuin näyttää meitä Vanhaan Testamenttiin, niinkuin enkelit paimenia seimeen luo ja tähti näitä tietäjiä Betlehemiin.

Ei siis ole ollenkaan uustestamentillista kirjoittaa kirjoja kristillisestä opista, vaan tulee kirjojen asemesta kaikissa paikoissa olla hyviä oppineita, hengellisiä ja ahkeria saarnaajia, jotka ammentavat elävätä sanaa Vanhasta Testamentista ja lakkaamatta teroittavat sitä kansalle, kuten apostolit ovat tehneet. Ennenkuin he, näet, kirjoittivat, olivat he luonnollisella äänellään ihmisille saarnanneet ja heitä kääntäneet, joka olikin heidän varsinaisen apostolinen ja uustestamentillinen tehtävänsä. Tämä se on se oikea tähti, joka osoittaa Kristuksen syntymistä, ja evankelinen sanantuonti, joka puhuu kapalovaatteista ja seimestä.

Mutta kirjojen kirjoittamisen pakko todistaa jo suurta hengellisen elämän riutumista ja puutetta, ja on kirjoittamista vaatinut hätä eikä suinkaan Uuden Testamentin luonto. Kun, näet, hurskasten saarnaajain sijaan ilmestyi vääräuskoisia, petollisia opettajia ja monenlaista villitystä, jotka antoivat Kristuksen lampaille myrkyä ruuan asemesta, silloin piti viimeistä keinoa yrittää, mikä mahdollinen oli, jotta edes muutamia lampaita saataisiin suden suusta pelastetuksi. Silloin alettiin kirjoittaa, että toki kirjoituksen avulla niin monta Kristuksen lammasta kuin mahdollista johdatettaisiin Pyhään Raamattuun ja saataisiin näin aikaan se, että lampaat itse voisivat käydä laitumella ja oppisivat susia karttamaan, koska heidän paimenensa eivät

tahtoneet heitä ruokkia tai tahtoivat susiksi muuttua.

Sentähden P. Luukaskin sanoo evankeliuminsa esipuheessa saaneensa kehoituksen kirjoittamaan evankeliumin eräitten vuoksi, jotka olivat rohjenneet kirjoittaa Kristuksen elämäkertaa. Hän epäilemättä näki, kuinka mielivaltaisesti he siinä olivat menetelleet. Kaikki P. Paavalinkin epistolat pyytävät ainoastaan säilyttää sitä, mitä hän ennen oli opettanut, ja epäilemättä on hän saarnannut paljoa enemmän kuin kirjoittanut. Ja jos jostain toivomuksesta apua lähtisi, ei voitaisi mitään parempaa toivottaa, kuin että yksinkertaisesti kirjat kaikki tyynni hävitettäisiin eikä mitään muuta jäisi koko maailmalle, etupäässä kristityille, kuin paljas puhdas **Pyhä Raamattu eli Biplia**. Tässä on enemmän kuin riittävästi kaikenlaista tietoa ja opetusta, jota ihmisen on hyödyllistä ja tarpeellista tuntea. Mutta koska tästä toivomuksesta ei mitään apua ole, niin suokoon Jumala, että edes hyviä kirjoja Raamatun rinnalle saataisiin.

Riittäköön tällä kertaa se, että tämä tähti merkitsee luonnollista saarnaa ja selvää ilmoitusta Kristuksesta, semmoisena kuin hän on Raamatussa kätkettynä ja luvattuna. Ken siis tämän tähden näkee, hän totisesti tuntee juutalaisten kuninkaan, äskensyntyneen Kristuksen, sillä evankeliumi ei muuta opeta kuin Kristusta; samoin ei Raamattukaan muusta puhu kuin Kristuksesta. Mutta ken ei Kristusta tunne, hän saa kuulla evankeliumia ja kanniskella Raamattua vaikka aina käsissään, eikä hän kuitenkaan opi sitä ymmärtämään. Evankeliumi, näet, ilman ymmärrystä ei ole mikään evankeliumi, eikä Raamattukaan ole ilman Kristuksen tuntemusta mikään Raamattu. Asia on aivan sama, kuin jos tietäisi tähden paistavan, eikä kuitenkaan näkisi sen valoa.

Näin tapahtuu näille heroodekselaisille ja jerusalemilaisille: tähti loistaa heidän maansa

ja päänsä kohdalla, mutta he eivät näe sitä; ja kun evankeliumi nousi valaisemaan Juudan kansaa, kuten Jesaias epistolassa kertoo, niin antoivat he sen paistaa eivätkä sitä kuitenkaan ymmärtäneet, josta P. Paavali 2 Kor. 4: 3, 4 sanoo: **Jos nyt meidän evankeliumimme on peitetty, niin se on niille peitetty, jotka kadotetaan. Joissa tämän maailman Jumala (se on perkele) on uskomattomien taidot sovainnut, ettei evankeliumin paiste heille pitäisi Kristuksen kirkkaudesta valistaman, joka on Jumalan kuva.** Tämän mukaan on ilmeistä, että ainoastaan epäusko on syynä sokeuteen, joka ei evankeliumia näe, vaikka se hyvinkin valaisee ja lakkaamatta sitä saarnataan. Mahdotonta, näet, on, että Kristus ja hänen evankeliuminsa tulisi tunnetuksi järjen kautta, sillä ainoastaan usko tuottaa tuntemisen. Ja tähden näkeminen merkitsee sellaista uskoa.

Nämä tietäjät merkitsevät ja he ovatkin itse esikoiset pakanoista, jotka evankeliumin kautta uskoon kääntyivät. Pakanat, näet, ovat tietäjiä, se on: luonnollisia ihmisiä, jotka elävät järjen jälkeen, ja joilla ei ole ollut lakia eikä profeetaa kuten juutlaisilla; he ovat vaeltaneet ainoastaan luonnon johdatuksessa ilman jumalallista lakia ja sanaa. Samoin kuin nyt luonnollisesti oppineet, kuten nämä tietäjät, yleisesti hypätelivät rajanuoran yli ja tekevät luonnollisesta tieteestä taikomista ja loihtimista, kuten edellä on sanottu, samoin tekee luontokin omin päinsä kulkiessaan ja ilman jumalallisen opin tukea; se juoksentelee totisesti metsäpolkuja ja joutuu itsestään pelkkään eksytykseen ja sokeuteen, se muuttuu oikeaksi noita-akaksi ja tulee kaikenlaista taikuutta täyteen.

Tämän johdosta P. Paavali Room. 2: 14 lausuu: **Koska pakanat, joilla ei lakia ole, tekevät luonnostansa sitä kuin laki sanoo, niin he, vaikka ei heillä lakia ole, ovat itse**

heillensä laki. Mutta vaikka he olivatkin kaukana laista ja ilman Jumalan lakia, ovat he kuitenkin tulleet paljoa likemmäksi ja aikaisemmin evankeliumiin kuin juutalaiset seuraavasta syystä: Juutalaisilla oli laki, he luottivat siihen ja arvelivat täyttävänsä sen töillä; sen vuoksi katsoivat he evankeliumin ylön, koska muka eivät sitä tarvinneet ja se oli heistä väärennyistä, koska se hylkää ne työt, joilla he ylvästelivät, ja ylistää ainoastaan uskoa. Pakanoilla ei ollut mitään syytä tällaiseen pöyhkeylemiseen, koska heillä ei ollut lakia, sentähden he helposti taipuivatkin evankeliumin puoleen tunnustaen sen hyödyn ja oman hätänsä.

Kun nyt tietäjät tulevat Jerusalemiin ja tiedustelevat uutta kuningasta, ei se muuta merkitse, kuin että evankeliumin valaisemat pakanat tulevat kristillisen seurakunnan yhteyteen ja etsivät Kristusta. Jerusalemi, näet, on kristillisen seurakunnan kuva ja alku, jossa Jumalan kansa on koolla, ja joka suomeksi merkitsee rauhan näkö, koska kristillisessä seurakunnassa nähdään rauhaa, se on: kaikilla niillä, jotka ovat kristillisessä seurakunnassa ja oikeita kristittyjä, on Jumalan armon kautta saavutettu syntein anteeksi saamisen tähden hyvä omatunto ja rauhallinen sydämen luottamus.

Tällä rauhan paikalla hallitsee nyt ja tahtoo aina hallita Herodes, tuo ihmissyöjä. Kaikki ihmis- ja töittenopettajat levittävät, näet, sitä pahaä ympärilleen, että ne menollansa eksyttävät, turmelevat ja sortavat oikeata Jerusalemiä, kietovat pauloihinsa hyviä omiatuntoja ja hurskaita yksinkertaisia sydämiä, opettavat niitä töihin ja itseään turvaamaan, jolloin sitten usko menehtyy, rauha ja hyvä omatunto katoaa, ja syntyy Heroodeksen hallitus, joka kyllä on suuriloistoinen, meluava ja töissä uuras, mutta sen ohessa uskon ja perutusta vailla. Tätä tarkoittaakin evankelistan teksti hänen sanoessaan, että Kristus syntyy

juuri Heroodeksen aikana ja häntä etsitään aivan hänen hallitus-kaupungissaan.

Evangelisen totuuden täytyy, näet, kaikki sotansa käydä tuollaista heroodeksellista pyhyttä vastaan, ja vaikka se milloin tulisi, löytää se heroodeksia, jotka hallitsevat kansaa ihmisopeilla ja töillä; ja se tuleekin ainoastaan sitä varten, että se nuo kiroisi ja saarnaisi töitten sijaan sulaa Jumalan armoa, lain sijaan pelkkää sukua, ja että se Heroodeksen hallituksesta vapauttaisi Jumalan kansan Jerusalemissa.

Koska nyt Herodes tämän kuulee, hämmästy hän ja kaikki Jerusalemi hänen kanssaan. Minkä tähden? Näetkös, Herodes pelkää toista, oikeata kuningasta ja tahtoo itse väkivaltaisesti olla ainoa kuningas. Tämä tuli täytetyksi, kun pakanat alkoivat evankeliumin kautta ylistää Kristusta ja uskoa vastaan töitä ja ihmisopeja. Silloin juutalaiset vihastuivat, he älysivät, että näin käyden heidän menonsa joutuisi aivan arvottomaksi ja että heidän suuriloistoiset työnsä ja oppinsa haihtuisivat häpeällisesti tuhkana tuuleen. Tätä he eivät voineet kärsiä, vaan tulivat raivohinsa, kuten Apostolien Tekoraamattu sen kaiken todistaa. Sillä aika kolauksen saisi tämän kautta heidän ylivaltansa, kunnian, vaikutusmahtinsa ja rikkautensa, jota kaikkia määrättömästi heille tuotti heidän hengellinen heroodeshallituksensa.

Työt ja ihmisopit, näet, tuovat aina mukanaan runsaasti rahaa ja tavaraa. Jumalan oppia taasen ja Kristuksen töitä seuraa risti, köyhyys, pilkka ja kaikenlaista vastustusta; tätä ei heroodekselainen pyhyys saata kärsiä. Senpä tähden tapahtuu kaikin ajoin, että ne, jotka kansa parkaa pitävät harhaan johdetuilla omilla tunnoilla ja ihmisopeilla vangittuna ja sorrettuna, eivät hyvillä mielin kuule, että nuo köyhät kurjat omattunnot saisivat oikeata käsitystä ja ohjausta haluamaan pelkkää puh-

dasta Jumalan sanaa ja uskoa, jolloin kyllä monikin sanoisi tahtovansa uutta kuningasta ja nähneensä hänen tähtensä eli P. Raamatun; sillä eivät silloin paavi, piispat, pyhät isät ja hengelliset herrat enää voisi yhtä hyvästi vatsaansa paisuttaa.

Sentähden ei heidän heroodeshallituksensa ollenkaan myönnä eikä sitä miellytä, että tietäjät, oppimattomat ja maallikot, joilla ei mitään tietoa pitäisi olla, alkavat saarnata evankeliumin valoa ja kaikesta heidän hengellisestä mahtavuudestaan huolimatta tiedustella toisellaista menoa vallan keskellä Jerusalemiä. Tästä täytyy Heroodeksen joukkoinensa suuresti peljestyä, sillä sehän koskee heidän kukkaroonsa ja vatsaansa vallan kipeästi. Vieläpä koko Jerusalemin hämmästy hänen kansansa, sillä monet hurskaat henkilöt, vaikka he vihaavatkin heroodeshallitusta ja toivovat sen olemattomiin, pelkäävät kuitenkin totuuden ennen aikaista ilmi tulemistä, koska siitä saataisi syntyä kapina ja villitys maailmaan, jolloin esivaltaa hätyytettäisiin, eikä sitä ehkä kuitenkaan ilman suurta sekasortoa voitaisi tukahduttaa. Sentähden on heidän mielestään parempi, että totuus vielä jonkun aikaa pidettäisiin salassa tai sillä tavalla ilmi saatettaisiin, ettei Herodes siitä peljästyisi eikä häntä herättäisi suurta onnettomuutta matkaansaattamaan.

Mutta nämä tietäjät eivät vähääkään välitä hänen peljästyksestään eikä vihastaan, he puhuvat rohkeasti Jerusalemissa tähdestä ja uudesta kuninkaasta, eivätkä ollenkaan ole huolissaan taivaan putoamisesta. Evankeliumia, näet, ei tule kenenkään vuoksi tunnustaa eikä kieltää; se on Jumalan sana, jota Heroodeksen pitää väistää ja seurata. Raivotkoon hän sitä vastaan, kuinka vaan haluttaa, Kristus on ja pysyy häneltä pystyssä.

Mutta huomaappas tässä, ettei Herodes ensi alussa koeta saada uutta kuningasta kä-

siinsä väkivallalla vaan kavaluudella. Hän kerää kaikki oppineet ja tutkistelee visusti Raamattua, kuin haluaisi hän innokkaastikin totuuden perille päästä. Hänen ajatuksensa ei kuitenkaan ole, että Raamattu saisi oikeassa olla ja tulla täytetyksi, vaan hänen oma tahtonsa ja mielensä. Tässä saamme nyt nähdä oikeata Heroodeesisua, se on: me saamme tässä nähdä paavin ja paavilaiset oikeassa karvassaan.

Muuta ettei kukaan lukisi minulle viaksi, että tämmöisestä syytän paavia ja näin ylenkatseellisesti vertaan hengellistä säätyä ja sen hallitusta Heroodekseen, tahdon tässä mainita puolustukseksi, että teen sen kristillisestä velvollisuudestani ja sen uskollisuuden noudattamiseksi, jota olen omantuntoni nimessä pakotettu jokaiselle osoittamaan. En minä pakota ketään itseäni uskomaan. Ellei totuus ja kokemus itse todista jokaista sanaani, niin rangaiskoon minua valheesta, kuka ikänä tahtoo; minä tahdon suorittaa veljellisen tehtäväni ja olla syytön Jumalan edessä. Joka minun uskollisen varoitukseni ylönkatsoo, hän vastatkoon itse puolestansa; minä tahdon saada vaan sen sanotuksi, että Kristus ja hänen oppinsa eivät voi eivätkä tahdo kärsiä yhteydessään paavia ja hengellistä säätyä.

Kavahtakoon sen vuoksi jokainen heitä niinkuin ijankaikkista kadotustansa, ja pysyköön ainoastaan Kristuksessa lujasti kiinni. Vaikka ei tästä lähtisikään paavilla ja hengellisille paljon tavarata ja kunniaa, ei se minua ollenkaan huolestuta. Minä tahdon saarnata Kristuksen, enkä paavin ja hengellisten tavaraa ja kunniaa. Ja mitä paavista ja hengellisistä sanottu on, se on sanottu kaikista niistä, jotka töillä ja opillansa ihmisiä sortavat eivätkä opeta sulaa uskoa, puhdasta Raamattua ja Kristusta yksinänsä, kuten laita oli juutalais-tenkin, jotka sentään olivat varsin vähäpätöisiä vaikutukseltaan paavin ja hänen laumansa

rinnalla. Joka tahtoo tulla petetyksi, hän on kuullut tässä minun ajatukseni; viaton olen minä puolestani hänen vereensä ja turmioonsa.

Kun nyt Heroodes kokoo ylimmäiset papit ja kirjanoppineet kansassa ja tiedustelee Kristuksen syntymistä, on se aivan samaa menettelyä, jota meidän hengellinen hallituksemme ja kaikki uskottomat töitten opettajatkin noudattavat. He hakevat Raamatusta tukea itselleen ja heidän oppinsa pitäisi muka olla Raamattuun perustuva, kuitenkin niin, että heidän mielipiteensä kulkisi edellä ja taluttaisi Raamattua perässään. Sillä heidän tarkoituksensa on käyttää Raamattua ainoastaan totuuden tukehduuttamiseksi ja omien töittensä vahvistamiseksi, samoin kuin Heroodes kyselee Raamattua ainoastaan Kristusta tappaakseen.

Näin tekee meidänkin Heroodeksemme käytyreineen, paavi nimittäin, joka kyllä Raamattua tutkii ja viljelee, mutta selittää sen kuitenkin niin, että hävittää siitä oikean käsityksen ja panee oman ajatuksensa sijaan. Tämmöisen totuuden harrastamisen teeskentelemisellä saattaa valitutkin tulla petetyiksi, sillä ei ole mitään sen voimallisempaa ulkokullaisuutta, joka kaikkia omiatuntoja peljättää ja viettelee, kuin se, mikä käyttää Jumalan nimeä ja on ainoastaan Jumalan Raamattua ja sanaa etsivinänsä ja seuraavinansa, vaikka sen peitossa ajaakin ainvan toista asiaa, nimittäin Raamatun ja kaiken sen sisällyksen hävittämistä. Tästä syystä eivät nämä tietäjät näe tähteä Jerusalemissa eivätkä tiedä, minne heidän pitäisi kulkea. Ja kaikkikin, jotka tulevat tuollaisten kauniskuoristen ihmisten pariin, joutuvat harhaan ja kadottavat oikean kristillisen ymmärryksen noitten epäuskoisten pyhien kauniilta paistavan huikaisevan menon tähden, kunnes uudelleen oikein ja hyvin käsittävät puhtaan Raamatun.

Kummallakin puolella tässä, sekä Heroodeksella että tietäjillä, on papeilta saatu Raamattu. Heroodes on sen käyttänyt petolliseen ja pahaan tarkoitukseen. Tietäjät käyttävät sen oikeassa ja hyvässä tarkoituksessa. Sentähden nämä saavatkin uudestaan nähdä tähden ja pääsevät vapaaksi Heroodeksen petollisesta menosta, jonka vaikutuksen alaiseksi jouduttuaan he tähden olivat kadottanneet. Näin on siinä mikä tapahtui Heroodeksen ja tietäjien välillä, viitattu siihen sotaan, joka oikeiden ja väärin pyhäin kesken syntyy Raamatun johdosta, niin että oikeat pyhät kyllä hiukan erehtyvät ja hetkiseksi kadottavat oikean valon, mutta eivät kuitenkaan jää tähän hairaukseensa. He käsittävät lopuksi Raamatun oikean ajatuksen, pääsevät takaisin kirkkaaseen valkeuteen ja jättävät heroodekselaiset ylpeilemään heidän väärästä Raamatun käsityksestään.

Tästä P. Paavali 2 Tim. 3: 1–9 sanoo: **Mutta sen sinun pitää tietämän, että viimeisinä päivinä vaaralliset ajat lähenevät. Sillä ne ihmiset tulevat, jotka itsiänsä rakastavat, ahneet, kerskaajat, ylpiät, pilkkaajat, vanhemmillensa tottelemattomat, kiittämättömät, jumalattomat, haluttomat, sopimattomat laittajat, irstaat, kiukkuiset, kateet, pettäjät, tuimat, paisuneet, jotka enemmän hekumata kuin Jumalata rakastavat. Joilla on jumalallinen meno oleviansa, mutta sen voiman he kieltävät pois: Karta siis senkaltaisia. Sillä ne ovat niitä, jotka huoneesta huoneeseen juoksevat ja vaimoväen vangiksi vievät, jotka synneillä rasitetut ovat ja moninaisten himoin kanssa käyvät. Aina oppivaiset, ja ei koskaan totuuden tuntoon tulevaiset. Mutta niinkuin Jannes ja Jambres olit Moosesta vastaan, niin nämäkin ovat totuutta vastaan: ne ovat ihmisen taidosta turmellut ja keltottomat uskoon. Mutta ei heidän pidä sil-**

len menestymän, sillä heidän hulluutensa pitää kaikille julki tuleman, niinkuin niitäkin oli.

Tässä on P. Paavali mielestäni puhunut suunsa putisen puhtaaksi ja aivan sormellansa osoittanut meidän hengellisiä herrojamme ja Heroodeksen pyhää joukkoa. Tähän ei ole pantu yhtäkään kirjainta, jossa lausutun asian ei jokainen voisi nähdä julkisesti rehottavan hengellisessä säädyssä. Mutta heillä on kova pää, niin etteivät he luule tämän ollenkaan heihin koskevan; he ovat vaan piintyneet siihen ajatukseen, että koska paavi heidät asettaa virkoihinsa pergamentillaan ja lyijyllään, niin tehdään heille muka vääryyttä, kun tätä heihin sovitetaan. Sentähden täytyy meidän hiukkasen tarkastaa tätä Paavalin rikasta tekstiä ja katsoa, emmekö oikein pohjaa myöten oppisi heroodesta tuntemaan.

Hän sanoo nimittäin, että sellaisia ihmisiä viimeisinä aikoina on tuleva, jommoisia sykyään on monet vuodet ollut liikkeessä, ja jotka sen vuoksi ovat vaarallisia, että ainoastaan harvoja ihmisiä autuaaksi tulee noitten viettelijäin vuoksi. Ne hävittävät uskon ja surmaavat sieluja ihmisopeillaan ja omilla uskonkaavoillaan. Apostolin puhetta ei voida myöskään sovittaa noihin arkipäiväisiin ihmisiin, joita meillä nyt on tapana sanoa maallisiksi eli maallikoiksi, vaan hänen sanansa ovat selviä ja tähtäävät noita tukanpeittäjiä ja kaapunkantajia, tuota hengellistä hallitusta. Hän, näet, häikäilemättä mainitsee heidän toisten jalojen avujensa joukossa myöskin heidän päähyveensä, että heillä kyllä on hengellisen elämän eli jumalanpalveluksen varjo, mutta sen voiman he kieltävät pois. Kuka ei tietäisi, keitä nämä ovat? Missä on hengellisten elämätä, jumalanpalvelusta, pyhiä säätyjä muualla kuin veljeskunnissa ja luostarilaitoksissa? Myöskin sanoo apostoli, että he juoksevat huoneesta huoneeseen ja vievät vaimoväen vangiksi sekä

aina heitä opettavat. Onhan tämä selvää puhetta noista opettajista ja saarnaajista, etupäässä kerjäläismunkeista ja maankiertäjistä. Kun he vielä totuutta vastustavat, kuten Janes ja Jambres olivat Moosesta vastaan, osoittaa hän kyllä selvästi suuri niistä puhuvansa, jotka kansan keskuudessa saarnaavat ja hallitsevat. Mutta tarkastakaamme asiata kohta kohdalta.

Ensiksi ovat he **itsensä rakastajia**, jotka pitävät suuressa arvossa ja tykkänään ovat itseensä ihastuneita. Kaikki, mitä he tekevät, on muka hyvin ja oikein tehty, juuri kuin he yksin olisivat löytäneet oikean tien taivaaseen; he yksin ovat muka kristillinen seurakunta, joka kannattelee taivasta ja maata. Toiset ihmiset ovat heidän rinnallaan vaivaisia syntisiä, vaarallisessa säädysssä, jonka täytyy heiltä ostaa esirukouksia, hyviä töitä ja ansioita. Lopuksi ovat ne senkin aikaan saaneet, että kaikkia muita kristittyjä sanotaan maallikoiksi ja heitä hengellisiksi, niin ettei sitä ole sanoa yrittäminenkään, kuinka suuresti tuo arvonimi heitä kutkuttaa, ja missä määrässä arvelevat olevansakaan muita säätyjä paremmat. Eipä tosiaankaan ole vielä maan päällä sitä väkeä nähty, jota paremmalla syyllä voitaisiin sanoa itsensä rakastajiksi kuin tätä, ja apostoli on varsin sattuvasti tällä sanallansa heihin osannut. Mutta voiton kaikista viepi tuki päänherra paavi, jonka alaston omakiitos ja itserakkaus haista löyhkäilee kaikessa maailmassa, niin että heidän itsensäkin täytyy tunnustaa, kuinka hänen hengellinen oikeutensa on paljasta omaarakkautta.

Jumala armahtakoon, kuinka paljon tuo kauhistus on itseensä mielistynyt, kuinka suuresti sen oma sääty sitä hurmaa, kuinka häpeämättömästi se vetää rajan itsensä ja kaikkien kristittyjen välille, eikä ainoastaan maallikkojen vaan hengellistenkin välille, eikä muuta tee kuin kutkuttelee ainoastaan itseään,

niin että se on oman koiruutensa vuoksi nauruun pakahtumaisillaan. Se täytyy jokaisen tunnustaa, joka on tullut tuntemaan hänen elämänsä, hänen hallitustaan, hänen bulliansa, lakejansa ja oppiansa. Tämmöistä myrkkyyä särpäävät sitten häneltä kaikki, kukin säädysään, ja siihen auttaa hän heitä vapautus- ja suojelluskirjoillansa, siunauksillansa ja kiitoksillaan. Sen perästä oppivat tätä häneltä maallikotkin, käyttääkseen kukin sitä omassa rukouksessaan ja erinäisessä elintavassaan. Näin joutuu Kristillinen usko tuuliajolle, vaikka sillä yksin Kristuksessa on arvonsa ja merkityksensä. Kaikki muu meno on sille yhtä kaikki eikä se millekään muulle pane erityistä arvoa.

Toiseksi ovat he **kerskaajia**, joka on seuraus ensimmäisestä, koska he sydämässään asettavat itsensä kaikkein toisten yläpuolelle ja luulevat olevansa jokaista parempia. Tätä nähdäänkin vallan määrättömästi paavissa ja hengellisissä, jopa niin määrättömästi, että he häpeämättä kerskaton sanovat hengellistä säätyä paremmaksi maallista, vaikka siinä kristityitäkin olisi; kuitenkin on ainoastaan **kristillinen sääty** hyvä, joka ei voi ilman omaa tuhoansa mitään sellaista erotusta kärsiä. Niin, tällainen myrkyllinen kerskaaminen on perustus, johon koko meidän hallituksemme nojaa. Jollei, näet, heitä pidettäisi suuremmassa arvossa, täytyisi koko heidän menonsa ja hallituksensa rauveta tyhjiin.

Nämä kaksi hirmuista, pohjatonta, suurta pahetta ovat niin hienomuotoisia ja tykkänään hengellisiä, etteivät he niitä vilaukseltaan huomaa, vieläpä pitävät niitä aivan totuutena ja vilpittömänä hurskautena. Näin he sitten mennä rehkivät heidän perkeleellisessä pyhässä elämässään; he kutsuttavat ja kunnioittavat itseään tuossa kauheassa sokeudessaan pyhäiksi, hengellisiksi ja autuiksi ihmisiksi.

Kolmanneksi ovat he **ylpeitä**, joka suraa edellisestä röyhkeydestä. Röyhkeys ei, näet,

tyydy siihen, että se itseksensä muita ylönkatsoisi, vaan se pyrkii näkyviin ja tahtoo niin korkealle lentää kuin luulee arvonsa kannattavan; se pyrkii ylimmille istuimille istumaan saadakseen ulkonaisesti sen aseman, minkä se sisällisesti on anastanut. Röyhkeydellä ja ylpeydellä on, näet, se erotus, että röyhkeys asustaa sydämessä, ja ylpeys eli kopeus ilmenee ulkonaisesti pöyhistelevässä elämässä ja käytöksessä. Kuka ei tätä näkisi paavissa ja koko hengellisessä säädyssä? Eivätkö he aivan todellisuudessa kiipeile yläpuolelle keisaria, kuninkaita, ruhtinaita ja kaikkea, mikä maan päällä on suurta ja pientä? Ovathan he anastaneet itselleen vallan ihmisten tavarain, ruumiiden ja sielujen yli ja mellastavat siinä niin julkeasti, roistomaisesti ja väkivaltaisesti, kuin heillä olisi siihen paras oikeus ja valta. Ja jos heille muistutetaan, kuinka Kristus kieltää tällaisen ylpeyden sanoessaan Luukk. 22: 25, 26 opetuslapsillensa: **Kansain kuninkaat vallitsevat heitä, ja joilla valta on heidän ylitsensä, ne kutsutaan armollisiksi herroiksi. Mutta ette te niin; vaan joka teistä suurin on, se olkoon niinkuin nuorin, ja joka ylimmäinen on, se olkoon niinkuin se, joka palvelee**, niin he iskevät tuolta lauseelta kaikki hampaat pois selittäen sen tavalla, johon ei kukaan muut kuin he ryhtyisi, ja sanovat, ettei muka Kristus ole tällä kieltänyt esivallan ja toisten yli nousemista, vaan sydämen ajatusta, ettei se paisuisi ja luulettelisi olevansa toisia parempi. Sillä heidän sanojensa mukaan kyllä pappiyylimys voi olla nöyrä henkinen ja sydämessään olla muita korkeammalle kohoamatta, vaikka hänen ulkonaisesti täytyykin korkealla leijailla. Tätä tukevat he nyt muutamilla pyhain isäin lauseilla, joilla he ainoastaan itsensä ja kaikki muut sokaisevat ja nenästä vetävät.

Apostoli puhuu ulkonaisesti ylpeydestä tietäen kuitenkin hyvin, että hengellisiä asia-

miehiä pitää oleman, joiden tulee toisia opettaa eli johtaa. Mutta nämä tekevät ruumiillisen hengelliseksi, sillä he tahtovat ruumiillisesti olla kaikkein yläpuolella, heidän tavaransa, heidän kunniansa, heidän menettelynsä, heidän persoonansa, heidän oikeutensa, heidän hallituksensa menoja pitää valvottaman syrjäyttämällä muiden tavaroita, kunniaa, persoonaa, olemusta ja hallitusta. Tätä nuo hyvät hengelliset tahtovat saavuttaa ja tätä he takaa ajavat; he tekevät meille ruumiillisista tavaroista, kunniaista, persoonasta, menettelystä, vaatteista j. n. e. Hengellisiä asioita.

Kristuskin oli maailman hengellinen esimies, sillä hän opetti jokaista opettajana ja mestarina, mutta ei hän siltä kuitenkaan korottanut persoonaansa yhdenkään toisen ihmisen yli, vaan vielä palvelikin heitä kaikella omalansansa ja voimallansa. Samoin olivat profeetat ja apostolit epäilemättä maan hengellisiä esimiehiä, sillä he olivat maailman valkeus ja opettajat, mutta kuka heistä on milloinkaan korottanut persoonaansa, tavaraansa, menoansa toisen ihmisen edelle, saatikka kuningasten ja ruhtinasten edelle. Paljoa enemmän olivat he ruumiineen ja tavaroineen näiden alamaisia ja käskivät toisiakin alamaisia olemaan, kuten Kristus itsekin oli keisarille alamainen, Matt. 17: 27. hyvät herodekselaiset, ei hengellinen hallitus ole silmin nähtävää, ei se ohjaa tavaroita eikä persoonia, vaan sieluja ja henkiä Jumalan sanan kautta. Mutta tästä teette te maallisen hallituksen ja annatte sille hengellisen nimen ainoastaan peittääksenne ja kaunistaaksenne kirottua ylpeyttäanne, jotta teidän ei tarvitsisi olla kellenkään alamaisia ja pääsisitte maksamasta kaikkea veroa, tullia ja ulostekojä, ja sen sijaan kaikista velvollisuuksista vapautettuina voisitte olla vaan muilta ottamassa ja heitä ryöstämässä.

Minäpä olenkin unohtanut ja sivuuttanut **ahneuden**, josta olisi toiseksi ollut puhumi-

nen, vaan joka tässä täytyy ottaa **neljänneksi**. Tämä pahe on paavissa ja hengellisessä säädysssä niin törkeä, että nyt kivet ja puut siitä huutavat. Mutta tämä kaikki ei ole mitään sen rinnalla, jonka ainoastaan harva mies huomaa, että nimittäin koko hengellinen sääty perustuu ja pysyy voimassa paljaan kiskomisen kautta, tuon perin kirotnun koronkaupan kautta, jonka paavi on pannut ahneutensa seläksi ja suojelukseksi ja jolla hän ilmeisesti nielaisee maailman kitaansa. Ja tuota salaista ahneutta, joka heitä kaikessa ohjaa, huomaa tuskin yksi tuhannesta, sillä he rupeavat hengellisiksi ainoastaan päästäkseen huolehtimasta ruumiillisesta elatuksestaan.

Sattuvasti on totuuteen osannut tuo sananlasku: epätoivo munkiksi tekee. Sillä kuinka monta niitä onkaan, jotka ainoastaan siitä syystä rupeavat hengellisiksi, että pelkäävät muuten kuolevansa nälkään tai täytyvänsä työllä ja vaivalla itsensä elättää? Vielä nykyäänkin syntyy tästä syystä piispoja ja luostarilaitosten päälliköitä. Mutta mitä on tämä muuta kuin ahneutta, joka ei senkään vertaa Jumalaan luota että hän elättääkin voisi, jonka hän on luonut? Jotkut sentään rupeavat hengellisiksi sellaisesta toivottomuudesta, etteivät luule muka muuten autuaiksi tulevansa; mutta ei sekään ole pätevä syy, eikä sekään siis kelpaa miksikään perustukseksi.

Viidenneksi ovat he **pilkkaajia**, tämäkin on seurauksena edellisistä paheista. Sillä voidaksensa säilyttää röyhkeyttänsä, ylpeyttänsä, ahneuttansa ja itserakkauttansa ja niitä voimassa pitää, täytyy heidän visusti varustautua haarniskaan niitä vastustaakseen, jotka sellaista Raamatulla nuhtelevat, johon nuhtelemiseen kylläkin syytä on, koska Raamattu ei sitä voi kärsiä.

Sen vuoksi on paavin pakko tavan takaa lennätellä bullia ja asetuksia, herjata, kirota, häväistä, sadatella kaikkia, jotka tuollaisen

hallituksen kimppuun käyvät, sekä kääntää asia niin päin, ettei muka se ole Jumalan vaan perkeleen sanaa, joka vastustaa hänen pyhyytään ja hänen hengellisiänsä, ja jota siis on kartettava pahimpana villityksenä, aivan juuri kuten P. Pietarikin on 2 Piet. 2: 2 sanonut, että **näitten kautta totuuden tie pilkataan**. Lisäksi on sanottava tämän tapahtuvan Jumalan kunniaksi ja hengellisten tavarain hankkimista varten. Ja hänen kätyriensä, tuon heroodekselaisen lauman, pitää häntä kannatteleman, levittelemän tuollaista häväistystä ja herjausta yhtä laajalle, kuin heidän ahneutensa, ylpeytensä ja röyhkeytensä kyntensä kurottaa, niin että maailma on aivan tulvillaan Jumalan pilkkaamista ja herjaamista. Ah Jumala, taivaallinen Isä, voi kuitenkin sinun vihasi kauheutta ja tuomiosi hirmuisuutta, jolla maailmaa etsiskelet näinä kurjuuden aikoina! Ja surkeutta surkeampaa, ettei kukaan tahdo sitä huomata. Tahdotkos sitten kaikki ihmiset olemaan turhaan luotuina tähän maailmaan?

Kuudenneksi ovat he **vanhemmillensa tottelemattomia**. Jumala on, lähinnä itseänsä kohtaan käskenyt kuuliaisuutta vanhempia kohtaan ennen ja yli kaikkia asioita. Mutta mitä opettaa nyt paavi ja hengellinen hallitus? Jos isällä on poika pappina tai piispana, niin on hän kasvattanut itselleen herran, joka ei millään muotoa ole enään velvollinen osoittamaan kuuliaisuutta tuon mukamas suurenkin kunnia-aseman tähden, että on päässyt suurpyhien heroodekselaisten lukuun. Siitä syystä elääkin kansa vapaasti rietasta elämää, kuten näemme. Jumalan käsky vanhempien tottelemisesta on revitty rikki sillä tekosyillä, että he nyt ovat muka Jumalalle osoitettavan korkeamman kuuliaisuuden alaisia, vaikka ei Jumala ole kirjaimen kokoistakaan määräystä antanut heidän säätyynsä nähden, vaan ovat sen itsestään valinneet. Nyt ei Jumala peruuta käskyään itsensäkään vuoksi, paljoa vähem-

min vielä ihmisten valikoimisten ja suunnitelmien tähden.

Sitten ovat vielä luostaritkin nyt päässeet vauhtiinsa höllentääkseen tätä Jumalan käskyä. Poika tai tytär karkaa nyt isänsä luota vastoin tämän tahtoa luostariin, jonka teon sitten pyhä isä paavi heroodekselaistensa kanssa tuomitsee oikeaksi ja hyväksi pakottaen näin ihmisiä rikkomaan Jumalan käskyjä Jumalan palvelemisen tähden. Tällä tavalla sotkee koko hengellinen sääty vapaasti ja hiltittömästi Jumalan ensimmäistä käskyä toisessa taulussa.

Mutta jos sinä tahdot minua seurata, niin tahdon antaa sinulle täydestä hengestä Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme nimesä oikean neuvon. Jos sinun lapsesi vastoin tahtoasi rupeaa hengelliseksi, papiksi, munkiksi tai nunnaksi, niin voit jos haluat siihen suostua tai tämmöistä tottelemattomuutta suvaita. Mutta ellet tahdo suostua ja olet ehkä huolissasi, ettei lapsesi heikkoutensa vuoksi voi puhtauttaan säilyttää tai muulla tavalla hairahtuisi irstaiseen elämään, tai kentiesi joutuisi väärään hengellisyyteen, tai jos sinä lastasi tarvitset, niin älä vaan paljonkaan päätäsi vaivaa, mene rohkeasti, ruhjo salvat rikki ja tuo lapsesi pois luostarista ja riisu häneltä kaaput ja tukanpeittäjät. Älä siihen katso, vaikka hän olisi antanut tuhannenkin lupaus-ta, ja vaikka kaikki piispat yhtenä joukkona olisivat hänen tähän siunanneet.

Lapsesi on Jumala antanut sinun hallittavaksesi ja sinulta on hän sen vaativa, jos sinä sen jätät turmeltavaksi, vaikka voitkin sitä neuvoa ja auttaa. Jos he sinulle jotain sanovat, niin muistuta heitä Jumalan käskystä, että lasten tulee olla kuuliaisia vanhemmillensa, varsinkin kun nämä pelkäävät vaaraa ja tahtovat sitä torjua. Paavinkin laissa on sentään säädetty, että vaimolla on valta erottaa miehensä pois luostarista tai pappisvirasta ilman

mitään estettä. Onhan neljäskin käsky, jossa lapset velvoitetaan kuuliaisuuteen vanhempiensa kohtaan niissä asioissa, jotka eivät ole Jumalata vastaan, yhtä hyvin Jumalan käsky kuin sekin, ettei mies ja vaimo saa eritä toisistaan. Siitä syystä, sanon minä, ryhtyy paavi paljaasta julkeudesta erottamaan munkkia ja nunnia luostareista, koska hänellä ei siihen ole mitään valtaa. Vanhemmilla se valta on, ja he voivat lapsensa sinne laskea tai ottaa sieltä pois, milloin ja kuinka tahtovat ja kuinka kulloinkin katsovat lapsillensa hyödyllistä olevan.

Mutta jos heroodekselaiset sanovat, että kuuliaisuus vanhempia kohtaan on tässä loppunut, koska Jumalan palveleminen on ennen neljättä käskyä säädetty ensimmäisessä käskyssä, niin tulee sinun pää pystyssä vastata: Jumalan palveleminen ei ole mikään hengellinen sääty, eikä hän siitä myöskään ole minikäänlaista määräystä antanut. He siis valehtelevat ja sanovat itse keksimiään menoja Jumalanpalvelukseksi. Ei Jumalanpalvelus muuta ole kuin hänen käskyjensä noudattamista. Hänen käskynsä taasen ensimmäisessä taulussa vaativat meiltä uskoa ja rakkautta Jumalaan. Mutta eiväthän nuo uskossa ja Jumalan rakkaudessa vaella, jotka hengellisiksi rupeavat, vaan harjoittavat ulkonaista, erinomaista elintapaa, jossa löytää vähemmän rakkautta ja uskoa kuin yhdessäkään aviollisessa tai maailmallisessa olossa.

Mutta nyt valitettavasti monet henkilöt mielellään näkevät, että heidän lapsensa rupeavat hengellisiksi, sillä he eivät älyä siinä piilevää vaaraa. Muutamat lupaavatkin lapsensa hengelliseen säätyyn. Tämä kaikki on paljasta tietämättömyyttä uskosta ja kristillisestä säädystä. Jos, näet, molemmat jotain käskevät, miksi olisi Jumalan käskyä vastaan, esimerkiksi uskoa ja lähimmäisen rakkautta vastaan, silloin ei heidän tahtoansa ole nouda-

tettava, sillä tässä tulevat ajanmukaiseksi Kristuksen, Matt. 10: 37, sanat: **Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä enemmän kuin minua, ei se ole minulle sovelias.** Muussa tapauksessa pitääköön kuuliaisuuskäsky paikansa. Kuitenkin tulee vanhempien olla myöntäväisiä ja taipua lasten pyyteisiin, kun asia suinkin päinsä käy ja lasten sielulle siitä hyötyä on.

Tässä sattuu nyt tilaisuus ohua toisestakin sangen täydellisestä asiasta, nimittäin lasten naimisesta. Tosin ei ole ketään niin mieletöntä, että pakottaisi lapsensa avioliittoon, eikä sellainen saakaan kukaan olla. Mutta jos niin tapahtuisi, on minun mielestäni lapsen pidettävä kuuliaisuutta suurempana asiana kuin neitsyyttään tai sitten rukoiltava isää taipumaan. Samoin ei pidä ketään pakottaa ottamaan sitä tai tätä aviopuolisoa, vaan tulee sen tapahtua lapsen suostumuksella, kuten Rebekalle tapahtui 1 Moos. 24: 58. Mutta jos kuitenkin kuuliaisuudesta asia riippuu, on kuuliaisuus minun mielestäni täytettävä.

Mutta tässä tullaan kysymykseen, onko isällä valta rikkoa avioliitto, jos lapsi vastoin tai ilman hänen tahtoaan on mennyt kihloihin? Tähän vastaa paavi kieltämällä vapauttaen siis lapsen isälle osoitettavasta kuuliaisuudesta. Mutta minä vastaan myöntävästi enkä päästä lasta isää tottelemasta, eikä mielestäni kukaan ihminen saa lasta siitä päästää, paitsi jos he ovat lihallista yhteyttä pitäneet. Mutta jos he näin ovat tehneet ja lapsen siittäneet tai mielellään asuvat toistensa luona, niin tekee isä tylästi, jos tahtoo nuoret erottaa ja erilleen riistää vaikka hänellä siihen valtakkin olisi. Olkoon, näet, hänen valtansa tässä kuinka suuri tahansa, vaatii kuitenkin hänen isänrakkautensa ja ystävällisyytensä häntä myöntäväisyyteen lastansa ja sen tahtoa kohtaan, niin ettei sellainen eroittaminen tapahtuisi pelkästä aiheettomasta itsepäi-

syydestä. Tapaahan, näet, joskus senkin mielisiä vanhempia, jotka enemmän ottavat lukuun oman tahtomattomuutensa kuin lapsen hyödyn tai tarpeen. Vaikka lapsen täytyykin tätä kärsiä, ei tässä kuitenkaan isä oikeen tee, koska hän on velvollinenkin auttamaan lasta rakkaasti ja parhaan kykynsä mukaan sekä käyttämään valtansa ainoastaan lapsensa hyödyksi. Samoinhan Manohe ja hänen vaimonsa antoivat pojallensa Simsonille tämän pyytämän vaimon, vaikka eivät itse olisi siihen halusta suostuneet, Tom. 14: 3.

Mutta jos tyttönen salaa ja kevytmielisesti menee kihloihin, ja isä tai isän sijainen antaa hänet toiselle, niin tulee tässä jaloilla polkea paavin siteet ja ilman mitään omantunnon räsittamista laittaa ensimmäinen matkoihinsa ja toisessa pysyä, sillä ei paavilla ole mitään valtaa menetellä vastoin Jumalan käskyä eikä vahvistaa ensimmäistä lupausta ja toista rikkoa. Hän eksyttää tällä omiatuntoja sanoessaan tällaista neitoa avioliitonrikkojaksi, jos tämä menee toisen viereen. Tähän tyttönen kuitenkin antaa hänelle syytä sanoessaan selaista ainoastaan pakosta kärsivänsä eikä tahovansa tuon toisen luona asustaa ja käyttää hyväkseen aviollisia oikeuksiaan. Voi sinua sielunmurhaajaa, kuinka sinä omiatuntoja lohdutat ja sotket uutta ja kystä sekaisin, niin ettei autuudelle mitään tilaa jää, sekä tuotat sangen vaarallisen ajan. Mutta jos keveämielisen tytön pyyntöihin suostutaan ja sallitaan hänen jäädä ensimmäisen luokse, johonka hänellä niin suuri halu on, niin olkoon niin. Muussa tapauksessa pysyköön kuuliaisuus järkähtämättömänä, vaatikoon aviollista oikeutta ja menetelköön, ikäänkuin ei hän olisi kihlattuna ollut. Jos tätä sääntöä olisi käytännössä pidetty, olisivat salaiset kihlaukset ja aikaa sitten lakanneet, eikä noita omiatuntoja eksyttäviä vahvoja siteitä olisi ikänä paavilliseen oikeuteen punottu.

Nyt luullakseni näet, kuinka terävästi P. Paavali on katsahtanut hengellisen hallituksen perustukseen asti, joka kaikille lapsille tyrkyttää tottelemattomuutta vanhempia kohtaan, antaa niille vapauden astua hengellisiin ja maallisiin säätyihin tai niissä pysyä, vaikka ovat niihin ruvenneet vastoin vanhempien tahtoa. Näin on Jumalan käsky kuuliaisuudesta viskattu aivan nurin ja tehty tyhjäksi, jonka ohessa vielä omattunnot joutuvat sellaiseen hämminkiin, etteivät siitä koskaan selkiä. Samoin kuin he nyt pyhyytensä turvin irtauvat kuuliaisuudesta vanhempia kohtaan ja Jumalan käskystä, niin opettavat he maallisen nuorisonkin tekemään aviosäädyssä.

Mutta hurskaan lapsen tulee oppia vanhempiansa kunnioittamaan; mitä he hänelle tekevät, joka ei ole Jumalan käskyjä vastaan, se hänelle kelvatkoon ja siihen alistukoon. Ja vaikka hän voisi kuolleita herättää ja taivas olisi avoinna hänen edessään, ei hän saa kuitenkaan mihinkään ryhtyä, minkä tietää olevan vanhempien tahtoa vastaan. Joka, näet, on vanhemmilleen kuuliainen, hän on Jumalallekin kuuliainen, joka kuuliaisuuden vanhempia kohtaan on säätänyt. Ja tästä syystä, mikä vanhempien kuuliaisuutta vastaan tapahtuu, jota ei Jumala vaadi, se olkoon kernaasti tyhjäksi tehty, olkoon se kuinka hyvää tai suurta Jumalanpalvelusta tahansa. Sillä se ei voi Jumalalle kelvata, mikä tapahtuu vastoin vanhempien tahtoa, jos nämä vaan eivät käske Jumalan käskyä vastaan. Sentähden Jumala Jeremiaan kautta Jer. 29: 6 sanoo vanhemmille: **Antakaat teidän pojillenne emäntiä ja naittakaat teidän tyttärenne miehille** j. n. e., niin etteivät nimittäin nuoret itse niitä ota, vaan vanhemmilla on lupa heidän naittaa. Riittäköön tämä täksi kerraksi; kyllähän sitä olisi enemmänkin puhumista.

Seitsemänneksi ovat he **kiittämättömiä** ei ainoastaan Jumalaa kohtaan, joka on luon-

nollinen seuraus siitä, että he häntä pilkkaavat, hänen sanansa häpäisevät ja hänen käskynsä rikkovat, vaan myöskin ihmisiä kohtaan, vaikka he kuitenkin ruhtinailta ja koko maailmalta saavat paljon tavaraa ja kunniaa, ja vaikka heidän hekumallinen elämänsä ei muuta ole kuin toisten hikeä ja verta. Tätä he eivät kuitenkaan senkään vertaa tunnusta, että liiallisista rikkauksistaan ja aarteistaan suorittaisivat jotain veroa tahi apurahaa edes silloin kuin joku kaupunki tahi maakunta on häviöön joutumaisillaan. Silloin ei löydy sieltä yhtään enempää kuin ”minunkaan pussistani.”

Vieläpä lisäksi, jollei heille maksettavat verot ja tavarat pysy täysimääräisinä ja koskemattomina, niin voi armotonta pannojen, pakokokeinojen ja kidutusten paljoutta. Silloin ei kukaan tule ajatelleeksi: Olkoon menneeksi, olemmehan saaneet sellaista tavaraa ja kaikkea hyvää siltä tai siltä sukupolvelta tai maakunnalta; koska tämä nyt joutui pulaan ja onnettomuuteen, tahdomme me osoittaa vastarakkautta ja ojentaa avuliaan käden. Mutta näin sitä ajatellaan: Tämä on hengellistä tavaraa, jota ei saa käyttää maallisten palvelemiseksi; vieläpä he pitävät kaikkein suurimpana pahana tekona tuollaisen kiitollisuuden osoittamisen ja sanovat: Joka näin tekee, hän hävittää veljeskunnan, luostarin ja pyhän kirkon tavaroita. Jotta sentähden kirkon tavarat säilyisivät, täytyy kristillinen rakkaus ja luonnollinen kiitollisuus sammuttaa. He sitten muka ovat pyhiä ihmisiä ja kulkevat yksistänsä taivasta kohti, kuten lehmä hiiren koloon!

Kahdeksanneksi ovat he **jumalattomia**. Tässä antaa apostoli heille ankarimman iskun puhutellessaan heitä nimityksellä **anosios**, epähengelliset. **Osios** merkitsee vihittyä, pyhää, hengellistä ihmistä, jommoisten tulee pitää huolta hengellisistä asioista, joita hoitamaan he ovat määrättyt. Vihkimisen kautta tullaan näet hengelliseen tai pyhään asemaan.

Anosios merkitsee **vihkimätöntä** tai **epähengellistä**. Eikö tämä nyt ole hävyttömän julkea apostoli, joka rohkenee hengellisiä sanoa epähengellisiksi ja vihityitä vihkimättömiksi? Onhan heillä toki tukka peitossa, onhan heitä öljyllä voideltu, onhan heillä valkeat kuoritaikit, hepä pitävät messuja, veisaavat suurella ja lukevat matalalla äänellä, soittavat urkuja ja pillejä, kumisuttavat kelloja ja helistelevät tiukuja, vihkivät kirkkoja ja kappeleita, tupruuttavat suitsutuksia, pirskottelevat vettä, kantavat ristejä ja lippuja, pukeutuvat silkkiin ja samettiin, ja mikä jotain suurta on, kantavat kultaisia kalkkeja ja hopeisia öylättilippaita. Jos eivät nämä ole hengellisiä asioita, niin mitä sitten? Siis täytyy paavin ja piispan olla väärällä tiellä. Totisesti on Paavali paavin pannassa ja puhuu pyhää hengellistä oikeutta vastaan, joissa paljaita mainittuja hengellisiä asioita käsitellään.

Ei mikään lehmä, aasi eikä sika ole niin järjetön, ettei tuntisi näitä ruumiillisiksi ja ulkonaisiksi asioiksi, jotka eivät ketään hengelliseksi ja pyhäksi tee; vaan tätä ainoastaan pitää kutsuttaman nyt hengelliseksi ja vihityksi menoksi tässä Heroodeksen hallituksessa. Kaikella oikeudella sanoo siis P. Paavali heitä **hengettömiksi hengellisiksi**, juuri tuommoisen henkeä puuttuvan hengellisen toiminnan vuoksi, jonka vuoksi oikeat hengelliset asiat joutuvat hunningolle. Juuri heidän nurinpuolista menoaan on apostoli tarkoittanut, kun he syrjäyttävät hengelliset asiat ja käyttävät väärin niiden nimeäkin. Hän aivan kuin sanoisi: He tahtovat olla hengellisiä ja sanovat käsittelevänsä hengellisiä asioita, vaan paremmin ovat he hengettömiä ja puuhaavat narrintoissa jättäen hengelliset asiat sikseen.

Hosios merkitsee, näet, hengellistä, joka Jumalan sanaa ja sakramentteja käsittelee ja tarvitsee, että hän niillä johdattaisi itsensä ja ihmiset Jumalan tykö. Tämä on varsinainen

hengellinen virka. Mutta tämmöistä he eivät rahtuakaan tee, vaan vieläpä he väärinkäyttämällä sakramentteja ja etenkin messua kuljettavat itsensä ja kaikki ihmiset ainoastaan kauvemmaksiksi Jumalasta. Eivät he myöskään saarnaa mitään evankeliumia eivätkä toimita mitään hengellistä virkaa oikein, josta asiasta paljonkin olisi puhumista. Apostoli on tähän sanaan käsittänyt kaikki, mikä heidän varsinaiseen virkaansa koskee, ja josta he hengellisen nimen saavat. Hän sanoo: Tästä he eivät mitään tee, sen vuoksi on sopivampi sanoa heitä hengettömiksi.

Yhdeksänneksi ovat he **haluttomia**, ei yhdenkään ihmisen kohtalo heidän sydäntään liikuta, se on: he eivät kenestäkään ihmisestä välitä, heittävät joka ainoan oman onnensa nojaan, käyköön hänelle kuinka tahansa; kunhan vaan heillä itsellänsä kyllin on, niin sitten he ovat tyytyväisiä. Hengelliseen virkaan kuuluu, kuten sanottu, että he huolehtisivat ihmisten hengellisistä asioista, sekä myöskin pitäisivät silmällä, ettei ruumiillisesti kukaan kärsisi köyhyiden hätää.

Nyt on aivan silmin nähtävää, ettei yksikään ihminen maan päällä vähemmin huolehdi ja holhoa toista kuin hengelliset, joka kaikki johtuu heidän edellisistä paheistaan: ahneudesta, kiittämättömyydestä ja hengettömyydestä. He ovat ainoastaan kansaluokka, jonka ainoana tarkoituksena on oman hyödyn ja voiton tavoittelu maallisiin ja hengellisiin tavaroihin nähden. Kukapa tahtoisi paavia ja paavilaisia morkata ihmisrakkauden puutteesta sen vuoksi, että hän niin paljon vuodattaa kristittyä verta, kiihottaa koko maailman sotaan, ahmii, kiskoo ja nylkee maailmaa anekirjoilla ja kaikenlaisella roistomaisuudella! Lyllä on kaunis hyve hallitusmiehillä se, että pitävät huolta alamaistaan, ottavat heidän asiansa ja hätänsä sydämelleen maallisissa asioissa, mutta paljoka kauniimpaa on se, että

hengellisetkin näin tekevät hengellisissä asioissa, kuten heidän pitäisi, jos olisivat **hosioi** (hengellisiä); mutta nyt ovat he **anosioi** ja **astorgoi** hengettömiä ja armottomia.

Kymmenenneksi ovat he **sopimattomia** eli erikoisia. Tässäpä vasta apostoli karkaa suoraa päätä ja oikein tuulispäänä pyhän hengellisen oikeuden kimppuun, joka kuitenkin niin paljon opettaa etuoikeuksista, vapautuksista, rauhoituksista ja koskettaa vallan tuota sydämen arkkua (**scrinium pectoris**) Roomassa. Luonto ja Jumalan järjestys säättää: Koska ihmisten pitää elämän keskenänsä yhteiskunnissa, niin on tarpeellista, että he työt yhteisesti suorittavat ja yhteiset kuormat yhteisin voimin kantavat, yhteisiin töihin yhteisin käsin ryhtyvät; näin liittää heitä yhteisen hyvän tarve toisiinsa.

Mutta paavillapa ja hengellisellä oikeudella ovat nuo **privilegia, libertates, immunitates, indulta, gratias, etuoikeudet, vapautukset, verovapaudet, rauhoitukset, lahjoitukset**, ja yleensä pelkkiä erikoisvapauksia, niin että paavi laumoinensa haalii ainoastaan voittoa yhteisistä tavaroista, antaa toisten suorittaa yhteisen työn ja kantaa yhteiset kuormat. Ja olipa se kaikkein suurin synty, jos joku tahtoi seurata P. Paavalia, luopua etuoikeuksista ja ottaa osaa yhteiskunnan kuormiin ja rasituksiin, vaikka he kyllä näkevät, että heidän tuollaiset vapautensa synnyttävät mielten karvautta ja katkeruutta, kuohuttavat täydellä syyllä sydämiä ja ovat siten veljellisen rakkauden räikeä vastakohta.

Päälle päätteeksi on pyhällä isällä paavilla valta, vaikka joillakuilla hengellistä hyvää tahtoa olisikin ja vaikka he yhteiskunnallisia sopimuksia olisivat tehneet, repiä rikki kaikki sellaiset välipuheet, vapauttaa valoista ja lupauksista, jos ne on tehty epäedullisiksi hengellisten tavaroille. Eriseuraisuuden hedelmätä se on, että he yksistänsä eikä kukaan muu

ovat vapaita ja rikkaita, saavat nauttia kyllyyttä ja huvituksia ja elävät huolettomina ilman vaaraa ja murhetta. Erioikeudet ja pelkät vapautukset ovat he itselleen kiristäneet, sentähden sanoo P. Paavali heitä **aspondos**, erikoiset, **omavaltaiset**, joista ei kenellekään voi hyötyä olla, ja joita jokaisen tulee hyödyttää, jotka omaa etuansa kaikissa asioissa tavoittelevat ja torjuvat tyköään kaiken epäedullisen. Tätä ei pidä kenenkään kärsimän yhteiskunnassa, eikä se ole ainoastaan vastoin kristillistä rakkautta vaan myöskin ristiriidassa luonnollisen kohtuuden ja kaiken ihmisellisen järjen kanssa.

Yhdenneksitoista ovat he **laittajia** eli herjaajia ja panettelijoita. Oi kuitenkin tätä suurta pahetta, johon P. Paavali tässä koskettaa, ja joka yleensä hengellisissä on vallalla enemmän kuin kaikkien muiden ihmisten kesken, niissäkin, joita koko maailma kiittää ankarasta itsensä hillitsemisestä, kunniallisuudesta ja arvokkaasta elämästä. Pidäppäs vaan silmällä, kuinka nämä ihmiset käyttäytyvät lähimmäistensä syntien eli rikosten suhteen, kuinka he tyrkyttävät omaa rakkauttaan ja suosiotaan kurinpidoksi, kunniaksi ja siveudeksi, kuinka he rehellisyyden puolesta pitävät niin suurta ääntä, ettei yhtään laupeutta eikä rakkautta käy heidän lähimmäiselleen osoittaminen. Voidaksemme oppia tämän hyvin tuntemaan, täytyy meidän ottaa tilaa siitä pitemmältä puhuaksemme.

Edellisissä paheissa on osoitettu, kuinka tämä ihmisluokka käyttäytyy lähimmäistensä persoonaan ja tavaroihin nähden. Apostoli puhuu tässä nimenomaan siitä, millä silmillä he katselevat lähimmäistensä syntejä. Voi kuinka sokeita ja älyttömiä he tässä ovat, ja kuinka heidän itserakkautensa ja ylimielisyytensä tulee kaikessa näkyviin! Raamattu opettaa meitä menettelemään lähimmäistemme syntien kanssa seuraavasti:

Ensiksi emme saa olla pahansuopia, vaan meidän tulee, jos vaan suinkin päinsä käy, kääntää kaikki parhaaksi, minkä lähimmäisessämme näemme, joka ei ole julkisyntiä. Sillä näin P. Paavali 1 Kor. 13: 5 kirjoittaa: **ei rakkaus pahaa ajattele**, se on: se uskoo jokaisesta parasta eikä suo pahaa kellekään, vaan ajattelee, että samoin kuin hän tekee ja arvelee, samoin toinenkin tekee ja arvelee. Mutta jos se jotain pahalta näyttävää teekin, tarkoittaa se sillä kuitenkin hyvää. Sentähden selittääkin se kaikkein toisten tekemiset parhain päin näyttäköön ne kuinka pahoilta tahansa.

Toiseksi. Mutta jos lähimmäisen teko on julkisesti paha, niin ettei sitä voida parhaaksi kääntää, tekee rakkaus näin: Jos se on siten salaista, että se ainoastaan sen näkee ja saa tietää, on se siitä aivan vaiti ja pitää sen itsessään haudattuna, ei virka siitä kenellekkään ihmiselle, ja peittää sen, missä voi, niin ettei sitä kukaan enään saisi tietää. Näin pitää se lähimmäisensä kunniassa. Kuitenkin ottaa se asianomaisen tutkiakseen, nuhtelee häntä ja rukoilee hänen puolestaan, on kärsivällinen ja armahtavainen häntä kohtaan ajatellen entisen isän tavalla: Eilen lankesi hän, tänään tulee minun vuoroni, tai: Jos hän tekee syntiä näin, niin teen minä noin. Mehän tarvitsemme molemmat yhtä paljon armoa. Näin rakkaus antaa anteeksi ja auttaa, samoin kuin se itsellensäkin rukoilee anteeksiantoa ja apua.

Tätä Kristus Matt. 18: 15 opettaa: **Jos sinun veljes rikkoo sinua vastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahden kesken yksinänsä.** Ja Gal. 6: 1 P. Paavali: **Jos ihminen osaa johonkuhun vikaan tulla, niin te, jotka hengelliset olette, ojetkaat senkaltaista siveyden hengessä; ja katso itseäs, ettet sinä myös kiusattaisi.**

Jos **kolmanneksi** lähimmäisen synti julkisesti tapahtuu, niin ettei sitä voida salata,

vaan useammat henkilöt siitä tietävät, menetelee se taasenkin näin: on vaiti, ei puhu siitä kellekään sen enempää, menee ja ilmaisee asian hänen esimiehelleen, jolla on valta rikollista rangaista, ja jättää sitten asian silleen, rukoilee vaan hänen puolestaan ja on hänelle armahtavainen sydämessään kuten ennenkin. Niinpä luemme 1 Moos. 37: 2, että Jooseppi ilmaisi isällensä Jaakopille, **mikä paha sanoma hänen veljistään kuului.** Ei hän maininnut heidän salaisia tekojaan, vaan kuten teksti sanoo, sitä pahaa sanomaa, joka heistä kuului, joten heidän tekonsa ei enään ollut salainen vaan julkinen ja puheaineena ihmisten kesken.

Mutta katsoppas, mitä nuo kaiken kurinpidon ja kunnian toittajat tämän asemesta tekevät. **Ensiksi** koska he salaa paljon itsestään pitävät ja suuresti ovat itseensä mieltyneet, eivät he arvele kenenkään ihmisen niin hyvää tekevän ja tarkoittavan kuin he, ja ovat maailman pahansuopeimpia ihmisiä, täynnä tarpeetonta surua ja tuskaa, ettei muka kukaan tee heille oikein. He kääntävät kaikki asiat pahimpaan päin; vaikka tekokin olisi hyvä, vainuavat he siinä pahaa tarkoitusta. Sitten he asiata pohtivat ja päättään vaivaavat tarkoituksen perille päästäkseen, eivätkä he ennen lepoa saa, kunnes jotain pahaa lähimmäisestä kuulevat. Voi kuinka hienoa ja rehellistä väkeä on tätä syntiä harjoittamassa, ja välistä näyttää siltä, kuin heidän menettelynsä olisi varovaisuutta, ettei vaan kukaan pääsisi heitä pettämään.

Mutta varovaisuus on paikallaan ainoastaan satunnaisen vaaran suhteen, ja toimii vaan sen verran, että varmaan tietää ei joutuvansa petetyksi ja sanoo reippaasti: Minä en usko sinun pahaa tarkoittavan, mutta me olemme kaikki ihmisiä, voihan sinulle sattua erehdyksiä yhtä hyvin kuin minullekin j. n. e. Mutta pahansuopa katselee ainoastaan äskentehtyä tekoa ajattelematta siitä mitään hyvää eikä suinkaan pidä silmällä mahdollista tapa-

turmaa. Se pitää sen jo turmeltuneena, minkä varovaisuus hyväksyy pitäen varalla keinoja estääkseen sen pahaksi muodostumasta.

Toiseksi kun pahansuopa eli epäluuloinen salaa näkee tai saa tietää lähimmäisen pahanteon, on hän siitä mielihyvissään saadessaan näyttää, kuinka hurskas **hän itse** on, ja kuinka pahoja toiset ihmiset ovat, kuinka rakas hänelle on oikeus, kuri ja kunnia. Tässä pitää köyhä puplikaani alennettaman fari-seukselle ylennykseksi, ja tässä täytyy Nooan sallia paljastaa häpeänsä pojallensa Kaamille. Kyllä sitten hoetaan: Kas kuinka rehellinen ja hurskas tuo ihminen on! Silloin täytyy jokaisen tietää tämä lähimmäisen pahateko.

Muutamille onkin suurimpana huvituksena puhua ja kuunnella toisten hairauksista ja sanoa: Tämähän on ihan totta! Tämä synti on hirmuisesti yleinen, yleisempi kuin kukaan luuleekaan, varsinkin noiden hurskailta näyttävien, rehellisten, kuria pitävien ihmisten kesken. Eivät he harjoita mitään peittämistä, nuhtelemista, parantamista eikä esirukousta, vaan paljasta häpäisemistä, parjaamista, vaikka ovatkin pyhiä ja hengellisiä ihmisiä.

Mutta jos **kolmanneksi** he tahtovat jotakuta nuhdella tai syyttää, menettelevät he niin säälimättömästi rikollisen kanssa, kuin eivät he itse mitään armoa tarvitseisi, kun eivät he koskaan olisi mitään syntiä tehneet, eivät ilmaise mitään heidän esimiehilleen vaan haukkuvat häntä julkisesti kaikille, jotka asiasta eivät ennen ole mitään tienneet. Kas silloin heidän rakkautensa vanhurskautta kohtaan kohoaa suureen hintaan, ryöstävät näin lähimmäiseltänsä kunnian, asettavat hänen kaikelle häpeälle alttiiksi vähääkään siitä huolimatta, vaikka rikollinen joutuisikin epätoivoon, lakkaisi ruumiistaan ja tavaroistaan väliä pitämästä ja joutuisi hylkyihmiseksi: Hehän ovat vaan muka hurskaina ja kunniallisina ihmisinä nuhdelleet syntiä, ja paran-

nuksesta pitäköön joku toinen huolen. Vieläpä hylkäävät hänen semmoisena, josta ei ikänä enää miestä tule.

Voi kuinka mieletöntä väkeä nuo pyhät kunnialliset ihmiset ovat. Tämmöisestä he eivät tee mitään omantunnon asiaa, menevät vaan matkaansa rukoillen, luullen kaikki hyvin toimittaneensa. Katsos, tähän paheeseen johdattavat heitä nuo edelliset: röyhkeys ja itserakkaus, ja nuo kaksi seuraavaa: haluttomuus, kovasydämyisyys ja eriseuraisuus. He eivät kenestäkään välitä, eivät kenellekään hyödyksi ole, etsivät ainoastaan omaa kunniansa toisten kustannuksella, toisten häpeän ja vahingon kautta.

Tämän perustuksella antaa P. Paavali tässä heille nimityksen **diabolos**, herjaajat ja häpäisijät, jotka eivät lähimmäisensä synneistä muuten osaa puhua, kuin tekemällä ne häpeäksi, riistämällä häneltä julkisesti kaiken hänen ihmisarvonsa, näin vaan itseänsä korotaksensa ja näyttääksensä, kuinka hurskasta, säädyllistä ja kunniallista väkeä he ovat. Jos he, näet, olisivat armahtavaisia eli hyväsydämisinä, harrastaisivat he ainoastaan toisten parantumista, eivätkä häpäisisi ja julistaisi keltottomaksi persoonaa, vaan koettaisivat saada heistä synnin pois hävitetyksi.

P. Paavali on totisesti osannut heidän arimpaan kohtaansa. Kokemus todistaa, näet, kuinka mielettömiä hengelliset ja heidän kaltaisensa ovat kuulemaan, puhumaan ja levittämään toisten ihmisten syntiä ja häpeätä, niin että aivan paikallansa on heitä nimittää **diaboloi**, laittajat. P. Paavali käyttää aina sanaa (**diabolos**) tässä merkityksessä, vaikka jotkut tällä perkelettäkin tarkoittavat, koska sen tehtävänä on ihmisten syntien paljastaminen, niiden mustentaminen, levittäminen ja suurentaminen. Mutta kun P. Paavali tahtoo perkelettä mainita, sanoo hän kaikissa kohdin **saatanas**. Näin hän esim. 1 Ti. 3: 17 sanoo: **Ei pidä piis-**

pan oleman äsken kristityn, ettei hän paineena diabolon, se on: **laittajan tuomioon lankeisi.**

Kahdenneksitoista ovat he **irstaita.** Mikä muu voisi olla seurauksena heidän ylpeästä, vapaasta, suruttomasta, laiskasta, hekumallisesta, mukavasta elämästään? Kuinka olisi mahdollista, että he pysyisivät siveinä kaiken edellisen ohessa, koska töin tuskin ne voivat pysyä, jotka ritarillisesti ajavat takaa kaikkia hyviä avuja.

Nyt on tämä pahe kyllä heissä julkisesti tunnettua, he harjoittavat tätä määrättömästi ja ovat kuitenkin olevinaan nuhteettomia. Mutta tähän irstaisuuteen ei ole kukaan muu syyppää kuin paavi, sen kautta että on kieltänyt avioliiton hengelliseltä säädyltä. Jos heille naimisiin meno myönnettäisiin, lakkaisi sangen monta entisestä paheestansa ja aivan monen olisi pakko ryhtyä toiseen elämäntapaan. Tämän tiesi paha henki varsin hyvin, jonka vuoksi hän, vahvistaakseen tällaista siveetömyyttä, kehoitti paavia avioliiton kieltämään. Näin ovat he joutuneet vallan erinäiseen asemaan elämässä ja ovat itseensä varsin mieltyneitä. Lopuksi sokaisi hän heidät sellaisella loisteella, etteivät he tunne edellistä yhtätoista pahetta, eivät niitä kadu eivätkä niistä parannusta tee, vaan pitävät niitä suurenakin oikeutena ja hyveenä ja luulevat niiden nojalla sitten menevänsä suoraan taivaaseen. Mutta tämä kahdestoista on kuitenkin niin törkeä synti, etteivät sitä saata kieltää, vaan katuvat ja ripityttävät itsensä siitä ja tulevat sitten lumivalkeiksi niinkuin sika, joka koko ruumiillaan rapakossa rypee pitäen korvansa ja muutamia selkähajaksiansa puhtaina.

Kolmanneksitoista ovat he **kiukkuisia,** se on: tykkänään koettelemattomia, murtumattomia, kärsimättömiä ihmisiä, jotka eivät voi kestää yhtäkään häväistystä. Jos heitä vähänkin ahdistat, niin he siitä halkeevat kahtia.

Mutta mistä tämä kaikki seuraa jollei siitä kurrinomasta elämästä, jossa heitä on kasvatettu niinkuin lasta, jonka sallitaan elää niinkuin itse tahtoo ja joka senvuoksi tulee oikulliseksi äkäpääksi ja hurjaksi. Samoin ovat hekin hiltsemätöntä, riitaisaa ja ärtyisää väkeä. He ovat tottuneet saamaan kunnioitusta, mielitekonsa täytetyksi, tahtonsa noudatetuksi ja kurrinomatta jäämään, jonka vuoksi he eivät voi kärsiä mitään, joka toisin tehdään. Mutta jos he olisivat kurin alaisia kuten toisetkin, niin täytyisi heidän usein lannistua ja jättää tekemättä sen, mitä nyt sangen vapaasti tekevät. Näin tulisivat he paljoa taipuvaisemmiksi ja lempeämmiksi, niin että paremmin voitaisiin heidän kanssaan toimeen tulla. Tämä pahe on kylläkin ilmeinen varsinkin luostareissa ja he pitävät nimityksenään **passionatos,** äkkiä vihastuvaiset.

Neljänneksitoista ovat he **hyvään haluttomat,** se on: he eivät välitä mistään hyvästä eli lyövät kokonaan laimin hyvien töitten tekemisen. He kulkevat kulkunsa ikään kuin ei heidän tarvitsisi mitään hyviä töitä tehdä ja kuin olisi heillä tiedossaan toinen parempi tie taivaaseen. He, näet, arvelevat messujen ja rukoushetkien pitämisellä olevansa niin ylön-palttisesti rikkaita hyvissä töissä, että heillä on niitä toisillekin kaupattavana eivätkä ensinkään tiedä mistään muista hyvistä töistä, kuin noista tavanmukaisista ja itse valitsemistaan toimituksista, joita Jumala ei ole käsenyt. Kaikkein hurskaimmat sitten tekevät kuollessaan testamentteja, säätävät messuja ja valvojaisia, lisäälevät antamiaan lahjoituksia ja pyhän kirkon ja jumalanpalveluksen tavaroita. Nämä ovat heidän hyviä töitään, joiden ohella he eivät elämässään tee kenellekään mitään hyvää eivätkä voi olla miksikään hyödyksi. Ethän, näet, tahtone sanoa hyväksi työksi sitä, että lainaavat rahoja köyhille ihmisille, kuten juutalaiset, ja kiskovat koroilla maakunnat

paljaiksi sekä asettelevat veroja kaikille kyläkunnille ja perheille.

Mutta älä luulekkaan että he antaisivat ilmaiseksi eli korotta, johan nyt, sillä heidän täytyy olla kokoomassa testamentteihin ja sielunmessuihin. Siitä on saatu sananlasku: Pappain testamentti on makkara, pysyy makkarana ja tulee makkaraksi. Näin kulkee testamentti antajalta toiselle, vaan sen tavaran arvolle ei sovi, että sillä köyhiä hyödytettäisiin. Samoin on laita muidenkin hyvien töitten: sairaitten oppimisen, alastomien vaatettamisen, murheellisten lohduttamisen ja niin edelleen kaiken lähimmäisen palvelemisen ja hyödyttämisen, josta he eivät vähääkään välitä, koska se heistä ei ole mitään Jumalan palvelemista. He pysyvät vaan messuissaan ja kirkko-ulvomisissaan, tekevät messusta hyvän työn ja uhrin; eikä se maksakaan heille mitään vaivaa eikä rahaa, vaan sen sijaan tuottaa rahaa ja joutilaita hyviä päiviä.

Näin sitä sitten mennään ja jaetaan laupeuden työt kahteen sarjaan, hengellisiin ja ruumiillisiin, sekä sanotaan hengellisiä paremmiksi kuin ruumiilliset. Sentähden he halveksivat ruumiillisia vähäpätöisinä ja rajoittavat toimintansa hengellisiin mielestään suurempiin, poiketen salaa ja huomaamattaan pois Kristuksen tieltä ja käskystä. Hengellisillä laupeuden töillä he, näet, ymmärtävät messuja ja omia käskyjään; mikä siis ei messuja ja valvojaisia ole, se karvastelee heidän silmiään. Näin tykkänään joutuvat he unohtamaan ja ylönkatsomaan hyvät työt. Sanoppas sinä minulle, kuinka saattoi perkele heitä pahemmin sokaista kuin opettamalla, että heidän tulee pitää messujaan ja rukouksiaan hengellisinä ja parempina töinä kuin ruumiillisia, joita Kristus on käskenyt puhumatta mitään heidän hengellisistä hyvistä töistään?

Näin ollen on apostoli sattuvasti ja tarkoin heihin osannut, kun soimaa heitä välin-

pitämättömiksi kaikesta hyvästä. Hän ei sano heidän olevan tietämättömiä siitä, mitä hyvät työt ovat, vaan heidän olevan niistä välinpitämättömiä. He kyllä hyvästi tietävät, että Kristus on niitä käskenyt, ja tunnustavat itsekin ne ruumiillisiksi laupeudentöiksi, mutta kuitenkin puikahtavat he koreasti tämän selityksensä varjoon ja tekevät ne olemattomiksi hengellisillä hyvillä töillään. Rakkaani, tarkasteleppas kaikkia veljeskuntia ja luostareita ja sano minulle, onko niistä hituistakaan hyötyä kansalle? Ketä he palvelevat? Ketä he auttavat? Puhdainta hengellisinä laupeudentöinä pitävät he sen, mikä on pelkkää epäjumalista messua ja laiskan löpinää ja höpinää kirkoissa, jota ei Jumala vaan he itse pitävät hyvinä töinä, vaikka ne totisesti eivät mitään muuta ole kuin perkeleen hassutusta.

Olisipa jo sekin surkuteltavaa, jos ainoastaan itse tällä menolla suistuisivat helvettiin. Mutta nyt tämä kirottu joukko viettelee kadotukseen kaiken maailman, joka myöskin oppii heistä hyviä töitä ylönkatsomaan, rientää ja kietoutuu heidän perässään messuihin, valvojaisiin, rukouksiin, veljeskuntiin ja muihin perkeleellisiin hyviin töihin. Niin on nyt käynyt, että heillä on mukavat joutopäivät, ei tarvitse heidän kellekään hyvää tehdä, vaan hankkivat ja teettävät sitä joka miehellä itselleen, joten nyt joka sorkka on mukana heidän hengellisissä töissään ja ruumiilliset hyvät työt jäävät sikseen. Ei yksikään ihminen auta toistaan, vaan jokainen säästää näitä hengellisiä töitä varten ja niihin yllyttää. Ja tosin hengellisiä hyviä töitä nämä ovatkin, mutta ei Pyhän Hengen vaan oikean paholaisen aikaan saamia.

Oi kuinka monta tuhatta kertaa autuaallimpi on aviosääty tai muu maallinen sääty. Aviosääty, näet, **pakottaa** toki hyviin töihin lapsia ja palkollisia kohtaan. Täytyyhän aviossa olevan ihmisen ruumiillisesti hyödyttää

muitakin kuin itseään, ja maallisen esivallan täytyy alamaisiaan edes jollain tavalla hyödyttää, rengin, piian ja kaikkein alamaisten täytyy toisiaan hyödyttää ja palvella.

Mutta nämä surkuteltavat ihmiset eivät hyödytä ainoatakaan eläväistä maan päällä, vaan kiskovat itselleen jokaiselta hyötyä ja ovat vaipuneet välinpitämättömyyteen kaikesta hyvästä. Rukoilevat sentään toisten puolesta ja pitävät heidän hyväkseen messuja, aivan kuin olisi rukous ja messu heidän yksityisomaisuuttaan eikä Jumalan säätämää koko seurakunnalle. Voi Herra Jumala tuota kirottua menoa ja nurinpuolista jumalanpalvelusta!

Viidenneksitoista ovat he pettäjiä. Ohoh, Pyhä Paavali, minne sinä tähtäätkään, milloin aiot lopettaa? Kuinka sinä pureskelet, pistelet ja loukutat näin hirmuisesti tätä helläkorvaista pehmeätä joukkoa! Ovatko hekin nyt pettäjiä ja Juudaksen sukulaisia, joka möi Kristuksen? Kuinka he ovat tähän vikaapäiksi tulleet? Pettäjä ottaa vastaan rahaa tai suosiota ja korein sanoin kavaltaa herransa tai ystävänsä kuolemaan tai vaaraan, samoin kuin Juudas möi ja ystävällisellä tervehdyksellä ja suudelmalla antoi Herran vihollisten käsiin. Vaikka nyt paavi joukkoinensa hengellisesti tätä tekee lakkaamatta, haalii käsiinsä kaiken maailman aarteet ja antaa synninpäästöjä heille sijaan, ja vaikka hänen kätyrinsä saarnaavatkin kansa raukalle paavin valheista, anekirjoista ja vääristä töistä, puhuvat heille siis kauniita sanoja ja viettelevät heitä uskosta töihin, jonka kautta he Kristuksesta joutuvat perkeleen pauloihin, joka on suurta ja surkeaa sielujen kavaltamista koko maailmassa, niin on tämä kuitenkin kaikki **hengellistä**. Kuitenkin täytyy käsittää P. Paavalin puhuneen ruumiillisestakin pettämisestä.

Saammehan lukea paaveista, kuinka monta kertaa he ovat kauniilla sanoilla här-

syttäneet kuninkaita ja ruhtinaita ja turkkilaisia toisiaan vastaan, luvanneet heille taivaan, saattaneet näin heidän sielunsa ja ruumiinsa surman suuhun sekä täyttäneet maailman kristittyjen verllä. Eivätkä he lakkaa vielääkään kansa raukkaa tuolla tavalla petkuttamasta, niin usein kuin heitä vaan haluttaa, vaan saarnaavat ja saarnauttavat, kuinka pyhiä ne sodat ovat, jotka hengellisten tavaroiden ja kirkon vuoksi käydään, vaikka kaikki tapahtuukin ainoastaan heidän vatsansa kasvattamiseksi ja on paljasta valhetta.

Paavi onkin omasta puolestaan aina käyttänyt pelkkiä petoskeinoja keisareita ja kuninkaita kohtaan, jonka tarinat yllin kyllin todistavat. Tässä vetävät hänen kanssaan yhtä köyttä ja ovat apuna piispat ja kaikki hengelliset, joita paitsi hän ei sitä olisikaan aikaan saanut, joten ne kaikki tyyni järjestään ovat kavaltajia, ja apostoli täydellä oikeudella sanoo heitä pettäjiksi. Eivätkä he vielääkään ole lakanneet, kun vaan aihetta saavat ja siihen pystyvät, keisareita ja kuninkaita kavaltamasta ja myymästä, sillä eiväthän he muutoin voi heitä masentaa ja lannistaa. Heidän täytyy liittyä milloin tämän, milloin tuon puolelle, jotta he nämä toisen toisensa perästä kukistaisivat ja itse saisivat herrastella. Eikä tämä heille mitään omantunnon vaivaa saata; tähän on paljasta ansiota. Ken kaikkein pyhimmän isän paavin kanssa yhtä köyttä vetää, hän ei ole mikään petturi, vaan kristillisen kirkon kuuliainen lapsi.

Niinkuin he kuninkaita, maata ja kansaa näin pettävät ruumiillisesti, samoin he pettävät toisiaan keskenään hengellisesti. Heidät saa kauniilla puheella suostumaan kavallukseen, kuin olisi se Jumalan palvelemista, ja palkaksi siitä ottavat he paavillisen siunauksen ja armon, ollen näin apuna koko maailman pettämisessä. Näetkös, kuinka selvästi P. Paavali on ennakoita kaikki asiat havainnut ja kuinka

hän ihan paikalleen osaa kuvatessaan, kuinka nyt olot ovat ja kauvan aikaa ovat olleet; hän ei erehdy hiuskarvankaan vertaa.

Kuudenneksitoista ovat he julkeita, se on: he harjoittavat tätä kavallusta ja kaikkea kunnottomuuttaan vapaasti, suruttomasti, röyhkeästi, häpeemättä vähääkään ihmisiä ja pelkäämättä rahtuakaan Jumalaa, ikäänkuin olisi aivan mahdotonta heidän erehtyä tai kuin ei ketään olisi näkemässä, joka voisi heitä tuomita ja rangaista. He ovat vimmapäistä, uhkarohkeata, huuditonta ja röyhkeätä kansaa kaikissa yrityksissään. Koska he, näet, eivät väliä pidä mistään velvollisuudesta eikä tuomiosta, niin ei heille satu mitään eteen, johon he eivät häpeämättä ja uhkarohkeasti uskaltaisi ryhtyä, kun vaan paikka ja tilaisuus tarjoutuu. Tällöinen kunnottomuus tulee etupäässä paavissa näkyviin, joka kutsuttaa itseään nimityksillä **plenitudo potestatis (vallantäydellisyys)**, samoin **proprium motus et certa scientia (oma neuvojansa ja erehtymättömyys)**. Toisilla on sitten myöskin arvonnimiä **zelus veritatis et justitiae, reverentia ecclesiae (totuuden ja vanhurskauden kiivaus, seurakunnan kunnia)** y. m. s. Jos jotakuta verho omituinen vieras kuori, ole silloin varuillasi, sillä totisesti on siinä paljasta julkeutta ja röyhkeyttä.

Seitsemänneksitoista ovat he **paisuneita**, heillä on ylpeä ja paisunut sydän. Tämän täytyy myöskin olla seurauksena lähinnä edellisestä paheesta, tuosta julkeasta röyhkeydestä. Kun he kaikkein hävyttömimmin ovat harjoitelleet petosta ja kaikkea pahuutta, niin he siitä isottelevat, pöyhkeilevät ja sanovat: Kuka tahtoo meitä siitä rangaista? Kuka tahtoo estää? Kuka vaatia tuomiolle? Me olemme vapaita ja riippumattomia joka miehestä, meidänhän asiamme on tuomita ja rangaista, meitä älköön kukaan yrittäkökään tuomita ja rangaista.

Heillä ei siis pidä olla ainoastaan vapautta tehdä kaikenlaista konnuutta, vaan heidän tulee myöskin saada uhitella kaikille, jotka tahtovat heitä päältänsä torjua, ja olla nuhtelemattomia. Vielä pitäisi tässä koreasti olla ääneti ja puhutella heitä armollisiksi herroiksi, sallia heidän tekevän vahinkoa mielin määrin kaikelle maailman ruumiin, sielun, tavarain ja kunnian puolesta. Tästä synnistä P. Pietarikin 2 Epist. 2: 18 sanoo, että he tahtovat olla nuhteettomia ja puhuvat röyhkeitä sanoja, niin kuin heillä olisi paisunut niska.

Tämän laatuksia ovat ne monet lakimääräykset paavillisien asetuksissa, joiden keskelä paavi pöyhisteleksen kuin kyykäärme ja uhittelee koko maailmaa vastaan, ettei kukaan uskaltaisi hänen juoniansa paljastella eikä tuomita hänen kätyreitään. Hänen kintuillansa kulkevat sitten hengelliset, ovat kaikki uhkamielisiä ja paisuneita, eivät tahdo kuulla kenenkään nuhteita, uhkaavat leimauksilla, jyrinöillä ja viidelläkolmatta helvetillä, niinkuin kokemus todistaa. P. Paavali, näet, ei puhu heistä mitään muuta, kuin mitä julkisesti heidän keskuudessaan harjoitetaan; eivätkä hekään mitään muuta tee, kuin toteuttavat Paavalin sanat runsaasti ja liiankin runsaasti.

Kahdeksanneksitoista ovat he **sokeita**. Yhä kauniimpaa, pyhä apostoli, yhä kauniimpaa! Ovathan he maailman oppineita ja kynttilöitä, joilla on valta tehdä uusia uskonkappaleita ja joita ilman älköön kukaan uskaltako Raamattua selittää. Sinähän tahtoisit halusta sytyttää kapinan ja yllyttää maallikot hengellisiä löylyttämään. Mutta tuohan mullistaisi koko jumalanpalveluksen ja pudottaisi alas tai vaan, jota ainoastaan heidän olkapäänsä kannattelevat. Sinun pitäisi olla koreasti ääneti tai soimata maallikoita, sillä hengellisten tutkistelemisesta ei mitään hyvää heru, se herättää vaan kapinan henkeä kansassa ja ylönkatsetta hengellistä esivaltaa kohtaan. Eivätkä he siitä

paremmiksikaan tule, vihastuvat vaan ja kiukustuvat, julistaisivat sinun pannaan ja sinut väärauskoisena kiroisivat ja polttaisivat.

Mutta miksi ovat he sokeita? Kun he, näetkös, tuollaisia hupsuntekoja puuhailevat ja sommittelevat, niin että lapset ja narritkin älyävät sen olevan vallan jonnin joutavaa. He eivät näe vilaustakaan uskon ja evankeliumin totisesta valkeudesta, egyptiläinen pimeys on ja vallitsee heissä ja heidän ympärillään, niin että sen voi käteenkin tuntea; ja tämä on paljasta hyvettä heissä.

Tähän aikaan onkin piispojen suurimpana hyveenä se, että osaavat olla ainoastaan suuria, paksunahkaisia, oppimattomia aasinpäitä ja pitävät häpeänä, jos vähänkin olisivat oppineita.

Yhdeksänneksitoista: he rakastavat enemmän hekumata kuin Jumalata. Tässä lausuu apostoli saman ajatuksen kuin sananlasku: papilla hyvät päivät. Jos mikään on hekumallista elämää maan päällä, on sitä heidän elämänsä. He elävät työtä tekemättä toisten hiestä ja verestä, käyskentelevät joutilaina, syövät ja juovat mitä parasta, pukevat ylleen parasta, omistavat parhaat maat ja tilat, sen lisäksi on heillä kauneimmat naisetkin tai sen sijaan muuta hekumaa ja ajanvietettä, niin että yleisesti sanotaan: ”Hyvä on papin omaa”.

Muuta pyhän ristin, jonka Kristus on pannut kaikkien omiensa kannettavaksi, ja joka ei mitään hekumata kärsi, ovat mestarillisesti pettäneet. He ovat sen kaivertaneet hopeaan, niin että sitä nyt hyvästi käy kantaminen eikä se kipua tuota, niin, vieläpä se saattaa myydä muiskujaan ja siunauksiaan, joten siitä on tullut heille tuottava hekuman palvelija. Mutta sydämeen ei tuo rakas risti saa päästä eikä se myöskään saa mitenkään koskea heidän elämänsä, sillä heidän vapautensa, röyhkeytensä, uhkamielisyytensä ja pöyhkeilemisensä on pannut salvan sen eteen. Kuitenkin kantavat

he Herran kiitokseksi kunniallisesti hänen ristinsä hopeassa ja loiskahtavat näin päistikkaa muka taivaaseen.

Kun nyt Herra sanoo heille: Minä olen itse kantanut ristini enkä ole käskenyt teitä sitä kantamaan, vaan jokaisen ottamaan oman ristinsä ja seuraamaan minua, niin saavat he taasenkin hänen sanansa viekkaasti kierretyksi ja keksivät kahdenlaisen ristin, samoin kuin ovat keksineet kahdenlaisia laupeudentöitä, ja sanovat, että Kristuksen risti on muka parempi kuin heidän oma ristinsä; sentähden ovat tarttuneet parhaaseen ja jättäneet oman ristinsä tien oheen, jotta he kaikella kunnialla kantaisivat hänen ristiänsä, vieläpä sitä epäjumalana kumartaisivat ja rukoilisivatkin. Näin he nyt valitettavasti kansa raukkaa viettelevät rukoukseen puuta, hopeata tai kultaa, juuri kuin rahvaan miesparka voisi rukoillessaan tuota pyhää ristiä tällä tavalla ymmärtää heidän ylevää hulluuttaan. Nämä ovat Kristuksen ristin vihollisia, siitä ei päästä puuhun eikä pitkään.

Kahdenneksikymmeneksi ja viimeiseksi: heillä on jumalinen meno olevanansa, mutta sen voiman he kieltävät pois. Kuinka suoraan tässä apostoli asian paljastaa ja ennättää etukäteen vastaamaan tuohon painavaan kysymykseen ja muistutukseen: Kuinka tämä on mahdollista? Hehän rukoilevat ja laulavat sentään niin paljon, pitävät joka päivä messuja, toimittavat jumalanpalveluksia suurella komedulla ja kunnialla; ja elävätkin nämä hengelliset kuuliaisuudessa, köyhyydessä ja puhtaudessa heidän pyhien yhdistystensä sääntöjen mukaan. Tähän ja kaikkiin mahdollisiin huomautuksiin antaa apostoli lyhyen vastauksen sanoessaan: se on ainoastaan paljasta ulkoloistoa, kiiltoa ja varjoa, joka allaan piilotelee noin kauheata kunnottomuutta, sitä kunnistaa ja kasvattaa. Sillä kaikki heidän menonsa on itse valittua ja ihmiskeksintöä, jota jumala ei ole käskenyt. Näin syrjäyttävät he Ju-

malan käskyn, piintyvät omiin suunnitelmiinsa ja ovat oikeita valikoitsijoita, jotka eivät Jumalan tahtoa tee, vaan minkä itse hyväksi näkevät.

Herra Kristus itse Matt. 24: 15, kun hän lyhyesti tahtoo mainita kaikkea tällaista kunnottomuutta noin kiiltävän kuvan alla, sanoo sitä **kauhistukseksi** lausuen: **Koska te näette hävityksen kauhistuksen seisovan siinä pyhässä sijassa** j. n. e. Sillä kauhistusta se on, ja jokaisella on syystäkin kauhistua sitä, että mokomankin ulkoloiston alla pitää näin suurta, törkeätä ja haisevaa kelvottomuutta rehottaman ja vallitseman.

Apostoli sanoo myös sangen merkillisesti, että he **kieltävät** jumalisen elämän tarmon eli voiman, joka on paljoo enemmän ja ankaremmin sanottu, kuin että he olisivat hengellisen elämän voimaa tai harjoittamista vailla. Tässä tarkoittaa hänen sanansa kieltämistä ja vastaansanomista. Mutta mitä tämä merkitsee, tahdomme kohta tarkastella, kun edelleen palajamme Heroodekseen ja saamme käsitellä hänen rukoustaan. Nyt riittää, että huomaamme Paavalin yksimieliseksi tämän evankeliumin kanssa, joka kertoo, kuinka tietäjät Raamattua tutkistelevat ja oikein ymmärtävät, ja kuinka Heroodeksellakin Raamattu on, mutta ainoastaan nimellisesti ja väärässä tarkoituksessa, sillä vaan heitä estääkseen oman valtansa suojelemiseksi, kuten paavilaisetkin tekevät. Sentähden tahdomme täydellisesti loppuun asti tarkastella P. Paavalin lausetta.

Hän sanoo: varo ja karta tämmöistä. Tässä kehoittaa hän meitä karttamaan hengellistä hallitusta ja säätyä, antaa luvan ja käskökin vielä siitä nopeasti luopumaan, jos kuka on heidän tavallansa siinä. Kuten kuulemme, harjoittaa hän kaikki veljeskunnat ja avaa luostarit sekä päästää papit ja munkit menemään,

kuten Kristuskin Matt. 24: 26 käsköä heitä pakenemaan ja kavahtamaan.

Lisäksi ottaa hän heistä muutamia erittäin kuvatakseen ja sanoo: **Ne ovat niistä, jotka huoneesta huoneeseen juoksevat ja vaimoväen vangiksi vievät, jotka synneillä rasitetut ovat, ja moninaisten himoin kanssa käyvät. Aina uskovaiset ja ei koskaan totuuden tuntoon tulevaiset.** Kuka voi tätä muuhun selittää kuin Kerjäläisten Veljeskuntaan, josta apostolilla jo ennakoita on ollut niin selvä käsitys? **Ne ovat niistä, jotka huoneesta huoneeseen juoksevat.** Paavali sanoo **huoneeksi**, mitä me nyt sanomme **kirkoiksi**, sillä hänen aikanaan ei ollut mitään kirkkoja, vaan kristityt kokoontuivat johonkin huoneeseen, samoin kuin jos vielä nytkin kymmenen tai parikymmentä naapuria kokoontuisivat heistä jonkun huoneeseen, jossa saarnaisivat, rukoilisivat ja nauttisivat sakramenteja.

Näin samoilevat nyt Kerjäläisten Veljeskunnan jäsenet kaikki kirkkokunnat läpi, vaikka ne eivät heille kuuluisikaan, ja saarnaavat omia saarnojaan. Tähän on paavi heille luvan antanut paljaasta ilkeydestä ja väkivaltaisuudesta. Asian toinen puoli on se, että nämä melkein yksinään hallitsevat rippiiä. Tähänkin on paavi heille luvan antanut yhtä omavaltaisesti kuin sallimalla heidän juoksennella huoneesta huoneeseenkin. Tässä vasta perkeleen juonilla onkin väljät tilat. Mokomien rippi-isien verkoihin takertuvat vaimot, useinkin ne joilla on kovia, suuria ja salaisia omantunnon nuhteita ja, kuten P. Paavali tässä sanoo: **ovat synneillä rasitetut.** Sitten nämä vaimo hupsut, koska heitä omatunto kalvaa eivätkä tiedä mistä apua ja neuvoa saisivat, lähtevät liikkeelle ja pysähtyvät nunnaluostariin, luullen näin tulleensa kaikesta puhtaiksi. Näin he ovat joutuneet vangeiksi, ja tässä nyt sitten annetaan ja kannetaan lisäksi kaikki mitä voidaan ja omistetaan. Ja sitten nuo pyhät isät astuvat esille ja

saarnaavat ripittämisen velvollisuudesta, juttellen monta esimerkkiä, kuinka muka muuttamat kadotukseen joutuneet vaimot kuoleman jälkeen ovat ilmestyneet tunnustamaan, että joutuivat kadotukseen ripin laiminlyömisestä. Näin laskettelevat he paavillisesti kaikkein törkeimpiä valheita, niin että kivet voisivat vapista ja hikoilla.

Jos tarkastat heidän mallisaarvojaan, niin tulet huomaamaan, että tavallisesti ne ovat vaimoja, jotka ripin laiminlyönnin vuoksi ovat kadotukseen joutuneet, eikä miehiä. Siitä voidaan päättää, että joku pääroisto on nämä esimerkit keksinyt, joka mielellään olisi tahtonut oppia tuntemaan vaimoväen sydämen ja salaisuudet sekä huomattuansa, kuinka naiset luonnollisesta arkamielisyystään ovat häveliäämpiä kuin miehet, on hän ajatellut: Minäpä tahdon heitä neuvoa ja ripin pelotuksella saada heidän sydämensä selville. Tämä onkin perkeleen avulla onnistunut. Mutta sen ohessa on hän asettanut vankeuteen ja kiusaukseen monta omaatuntoa, jotka voittamattoman häpeän ja ujouden tunteesta eivät ole suostuneet rippiin ja kuitenkin luulleet täten syntiä tehneensä omaatuntoaan vastaan, koska uskoivat salaripin tarpeelliseksi ja sentäänkin jättävät sen tekemättä. Uskosi mukaan, näet, Jumala sinun tuomitsee; jos sinä uskot olevasi velvollinen jotakin tekemään etkä sitä tee, niin teet syntiä. Minä sanon päätökseni, että tuollainen paholaisroisto, joka sellaisilla esimerkeillä näin väärän uskon avulla sitoo ja tuomitsee omiatuntoja, ansaitsisi, että kaikki perkeleet repelisivät sekä hänen ruumiinsa että sielunsa tuhannen tuhansiin palasiin ja tomuksi hienontaisivat. Kuinka kauheata sielunmurhaa nämä helvetilliset pettäjät ja paavilaiset valehtelijat saavatkaan aikaan kaikessa maailmassa. Voi, itkeköön, joka itkeä saattaa, tällaista sieluparkojen surkeata kadotusta!

Kun nyt arkaluontoinen vaimoväki, joka luonnostaankin on yksinkertaista ja herkkäuskoista, tahtoo myös tulla hartaaksi ja hurskaaksi, kuulee tämmöistä saarnaa, joutuu se sen valtaan ja tulee vangituksi, etsii neuvoa ja apua hengelliseltä isältänsä. Silloin ei tiedä tuo tyhmä aasi ja sokea johdattaja mitään uskosta eikä Kristuksesta, hän vaan koputtaa ja opettaa holhokkiaan töillä ja sovituksilla syntinsä poistamaan. Silloin vasta alkaa se kidutus, josta Paavali tässä sanoo, että **he ovat aina oppivaiset eikä koskaan totuuden tuntoon tulevaiset**. Siis ei ole tällä naisellisella omallatunnolla mitään lepoa, sen synnit ahdistavat ja kiduttavat sitä, se mielellään niistä irti pääsisi, mutta ei taida. Tästä on sitten seurauksena, kuten Paavali sanoo, että **he moninaisten himoin kanssa käyvät**. Ripitetty rupeaa nyt paastoomaan vedellä ja leivällä, käyskentelemään avojaloin ja vaeltamaan pyhien luokse. Jotkut ruoskivat itseään vereen asti, muuttamat rakentavat kirkon, muuttamat lahjoittavat kalkin, eikä noilla monenlaisilla hinnoilla ole mitään loppua eikä määrää. Minkä he vaan kuulevat olevan hyvää synnin sovituksiksi, siihen heti ryhdytään ja kaikella tarmolla tahtovat he niin tehdä löytämättä mitään lepoa. Sillä välin istua lekottelee tuo hengellinen pyhä isä, pitää tuota otusparkaa kahleissaan ja arvailee sen paljoa kalliimmaksi hyvälypsyistä lehmää. Ja kun vaimot kerran ovat paulassa, saadaan miehetkin pian kiinni, ja sen täytyy tapahtua, mitä salarippi vaatii.

Sen sijaan tulisi heidän oikein ja suoriin sanoin saarnata tähän tapaan: Rakkaat vaimot, jos jollakulla on syntiä omallatunnolla, hän ripityttäköön itsensä, jos tahtoo. Mutta ripistä tai sen laiminlyönnistä ei mitään riipu, jollei samalla lujasti uskota, että Kristus antaa synnit anteeksi; mutta jos hän salaa itsensä ripittää luottaen täydestä sydäimestä hänen armoonsa, jonka hän kaikille on luvannut, jotka

sitä häneltä pyytävät eivätkä sitä epäile, niin on totisesti synnit anteeksi annetut. Sitten tulee niistä myöskin luopua ja harjaantua hyvässä töissä tarvitsevaa lähimmäistä kohtaan, ravita köyhiä ihmisiä, pestä heidän jalkansa ja palvella heitä nöyryydessä.

Katsos, tämä olisi oikea tapa saattaa syntistä vaimoa jälleen oikealle tielle; tämä tapahtuisi ilman raskauttamista, haluisesti ja mieluisesti ja se kelpaisi Jumalalle. Mutta jos näin tehtäisiin, silloin menettäisivät nuo sielunmurhaajat ja hankienkiduttajat rippirahansa, lypsylehmä ehtyisi ja onnettomat omatunnot pääsisivät rauhaan, joita ei sitten enään riepotettaisi heidän loppumattomien saarnojensa ja oppiensä mukaan. Tämähän olisi hengellisen säädyn ahdistamista, melkein päsen nälkään tappamista.

Sillä apostoli ei ole turhaan maininnut niitä **vaimoja, jotka ovat synneillä raskautetut**, sillä toisia, viattomia, he eivät tuollaisilla perkeleen esimerkeillä, opeilla ja kahleilla kiusaa. Etteivät he nyt joutuisi maidon puutteeseen, täytyy heidän herättää tuollaista tuskaa omistatunnoissa, etenkin vaimoväen, jotka helposti voidaan vietellä ja parhaiten silloin, kun paha synnin rasittama omatunto heitä raskaasti painaa. Silloin ei voida mitään esittää, jota he eivät noudattaisi, eikä asettaa heille kyllin paljon vaatimuksia. Tästä syntyy horjuvia ja lopuksi epätoivoisia sieluja, jotka ovat oppineet turvautumaan, ei Jumalan armon vaan omiin töihinsä, ja jotka eivät tahdo syntejä sovittaa puhtaan uskon kautta, vaan töitten suorittamisella, joka on mahdollonta.

Monet sanovat, että hengellisiä tulee säästää, ei haukkua eikä soimata, vaan kunioittaa ja puollustaa. Kyllä vallan, jos he vaan itsekseen olisivat pahoja ja ainoastaan itseään turmelisivat. Mutta heidän hallituksensa koskee koko maailmaa. Joka asiain

näin ollen on vaiti eikä pane henkeänsä ja elämänsä alttiiksi, hän ei ole mikään oikea kristitty eikä myöskään rakasta lähimmäisensä autuutta niinkuin omaansa. Jospa vaan voisin kiskoa sieluja pois heidän helvetinkidastaan, niin kyllä säälivämmin soimaisin, vaan he sytyttävät kaupungin tuleen ja sanovat, etten saisi huutaa enkä sammuttaa. Mutta Jerem. 48: 10 sanoo: **Kirottu olkoon – – joka tekee Herran työn laiskasti; ja kirottu olkoon, joka miekkansa antaa lakata verta vuotamasta.** Jumala tahtoo, että me reippaasti hänen miekallansa hakkailisimme, niin että vertakin lähtisi siitä; **joka tätä tekee laiskasti, hän olkoon kirottu.** He tietysti haluavat ainoastaan höyhenien sivelyjä ja jäniksenkypälän pyyhkäyksiä. Mutta eipäs, hyvä ihminen!

Edelleen sanoo P. Paavali: **Niinkuin Jannes ja Jambres olit Moosesta vastaan, niin nämäkin ovat totuutta vastaan.** Tätä ei hän sano ainoastaan kerjäläismunkistosta, vaan kaikista edellisistäkin hengellisistä, jotka vastustavat totuutta, eivätkä tahdo suvaita, että ihmiset pääsisivät heidän kidutushallituksestaan vapaan uskon tuntemiseen. Näkeehän joka mies hyvästi heidän pelkäävän hallituksensa ja hirmuvaltansa kukistumista. Kun Israelin lapsia kuningas Faraon Egyptissä sortii ja Jumala oli lähettänyt Mooseksen heitä pelastamaan, teki Mooses ensin kaksi ihmetyötä todistaakseen olevansa Jumalan lähettämä. Silloin tekivät kuningas Faraon kaksi noitaa, Jannes ja Jambres, aivan samanlaisia ihmeitä, yllyttivät täten kuningasta ja tekivät Mooseksen ihme-työt tehottomiksi, niin että kansan täytyi jäädä orjuuteen, kunnes kolmas ihmetyö tapahtui, jolloin noidat eivät enään mitään voineet, ja jolloin tuli tietyksi heidän olevan väärässä ja Mooseksen oikeassa.

Näin tapahtuu kaikkina aikoina. Jumalan kansan hirmuhaltijat ovat olevinaan ja menettelevinä kuten oikeat pyhät ainakin; tällä

ehkäisevät ja pidättävät he yksinkertaisia ihmisiä pääsemästä vapaiksi, sillä nämä ovat heikkoja omantunnon puolesta eivätkä osaa suoraa päättä erottaa ulkokuorta sydäimestä eikä ulkokultaisuutta totuudesta. Näin on aina ulkomuoto ja loisto vangitseva tuota heikkoa joukkoa ja oleva totuudelle esteeksi ja viivytykseksi. Näin viivästytti Heroodeskin näitä tietäjiä Jerusalemissa ollen Raamattua tutkiviansa. Eikä nytkään ole hengellisten komeileminen mitään muuta kuin kansan estämistä uskosta ja totuudesta, koska se niin kauniilta paistaa ja on sängen suuresti jumalanpalveluksen näköistä. Vielä sanoo Paavali:

Ne ovat ihmiset taidosta turmellut ja kelvottomat uskoon. Tässä näet nyt heidän oikean luontonsa; heidän tarkoituksensa ja ajatuksensa on vimmattu, sillä he kiistävät tämmöistä menoansa oikeaksi eikä muuta oikeata olevankaan, vaikka eivät uskosta tiedä rahtuakaan. Usko ainoastaan tekee mielen tyveneksi ja hengellisiä neitseitä, se opettaa oikein ajattelemaan ja hyvää tarkoittamaan, joka on siinä, että ainoastaan Jumalan armoon turvaudutaan. Kenellä sellaista mieltä ei ole, hän on sellainen kristitty kuin portto on neitsyt, vaikka suorittaisi kaikkienkin pyhien työt. Ja missä tällainen vimmattu tarkoitus on ohjaamassa, siinä on vähän toivoa milloinkaan oikeaan uskoon pääsemisestä, varsinkin jos niin kauvas on jouduttu, että sitä vastaan ponnistellaan, ja etenkin jos kasteen kautta siihen jo on päästy, mutta sittenkin turmelukselle antauduttu.

Edelleen: **Mutta ei heidän pidä silleen menestymän, sillä heidän hulluutensa pitää kaikille julki tuleman.** Näin on käyvä paaville ja meidän aikamme hengellisillekin: totuus on pysyvä ja tuleva heitä voimakkaammaksi, heidän ulkokultaisuutensa ja konnuintensa täytyy tulla ilmi; siinä ei auta raivostuminen eikä kiukuttelemine, vaikkapa he tu-

hannenkin turkkilaista keisaria asettaisivat puolestaan taisteluun. Ulkokultaisuus ja valhe eivät ikuisesti saata pysyä, se ei ole mahdollista, vaikka he jonkun aikaa vieläkin säilyttäisivät nahkansa ja pitäisivät puolensa. Olkoon tämä kylliksi tästä Paavalin lauseesta. – Nyt palaamme jälleen evankeliumiin ja sen selitykseen.

Että **Herodes myös salaa kutsui tietäjät tykönsä ja tutkisteli heiltä visusti, millä ajalla tähti ilmestyi**, se merkitsee, että hengelliset herodeslaiset eivät ulkonaisesti evankeliumia kiellä, vaan sitä oppivatkin oikeilta kristityiltä, mutta tosin ainoastaan siinä tarkoituksessa, että sitä käyttäisivät oman pahan mielensä mukaan. Aivan samoin Herodes aikoi tässä käyttää tähden ilmestymisaikaa Kristuksen surmatakseen ja omaa valtaansa vahvistaakseen. Aivan samoin jos meidän hengellisillemme evankeliumia esitellään, niin he eivät kiellä sen evankeliumia olevan, vaan kuulevat ja ottavat sen huomionsa. Mutta he sanovat tätä vääräksi käsitykseksi, sillä tässä on eri selvitykset ja selitykset tarpeen, joita taas ei muilta kuin heiltä voi odottaa, ja jokaisen täytyy heidän selitystään kannattaa. Täten he eivät evankeliumia kiellä, mutta sen sijaan ottavat siltä pois kaiken sen voiman ja evankeliumin nimellä ja varjolla syöttävät he aina unennäköjään.

Tästä P. Paavali 2 Tim. 3: 5 sanoo: **Heillä on jumalinen meno olevanansa, mutta sen voiman kieltävät he pois.** Hän ei sano heiltä puuttuvan jumalisen menon voimaa, vaikka sekin totta olisi, vaan paljoa ankarammin, että he sen voiman kieltävät. Tällä antaa hän selvästi ymmärtää, etteivät he ainoastaan elämässään ja vaelluksessaan ole jumalattomia, vaan myöskin opissaan ja hallituksessaan, niin että he viettelevät elämällään itsensä ja opillaan toiset pois evankeliumin ja autuuden tieltä. Tätä tekee nyt paavi hengellistensä kanssa

kaikissa saarnoissa huutaen huutamalla: evankeliumi, evankeliumi, ja kuitenkin kieltävät, kiroovat ja häpäisevät he kaikki, mitä evankeliumissa on ja kaiken sen sisällyksen. Samoin Herodes ottaa oppia tähden ilmestyksestä, mutta tahtoo kuitenkin hävittää kaikki, mitä tähti merkitsee. Tahdomme sentähden tarkastella heidän oppiaan voidaksemme olla niiden suhteen varuillamme.

Evankeliumi opettaa, että autuus tykkäänään perustuu uskoon; sen kuulevat he eivätkä kiellä. Mutta riistävät sitten kumminkin uskolta kaiken voiman sanoen, että usko ilman töitä on turha. Näin tulevat he uskosta töihin, niin että nyt julkisesti kiroovat uskon ja panevat kaiken töistä riippuvaksi. Näin käyttävät he usko-sanaa ainoastaan näennäisesti ja kiroovat, kieltävät ja häpäisevät kaikki, mikä uskon luontoon kuuluu, ja ryhtyvät paloittelemaan uskoa monenlaisiin osiin. Milloin tekevät siitä luonnollisen uskon, milloin hengellisen, milloin yhteisen, milloin erinäisen, milloin monimutkaisen, milloin yksinkertaisen. Eivät edes itsekään paremmin tiedä, nuo sokeat johdattajat, mitä he latelevat, kuin kuka luonnollinen narri tahansa.

Evankeliumi ei tiedä mitään noista heidän monenlaatuisista uskoistaan, sillä on vaan yksi ainoa, joka turvansa panee paljaaseen Jumalan armoon ilman mitään töitten ansiota. Tästä uskosta he eivät tiedä hituistaakaan, vaan vieläpä kiroovatkin sen pahimpana väärauskoisuutena kehuen kuitenkin tahtovansa puollustaa evankeliumia ja kristillistä uskoa.

Edelleen sanoo evankeliumi Kristusta autuaaksi tekijäksemme. Tätä he kyllä kuulevat, mutta sen ohessa tekevät voimattomiksi ja joutaviksi kaikki Kristuksen luonnolliset työt, luonnon ja ominaisuudet opettamalla julkisesti, että ihminen voi muka luonnollisilla voimillaan ja töillään ansaita Jumalan armon.

Näin kieltävät he Kristuksen ja kaikki hänen työnsä, kuten P. Pietari 2 Epist. 2: 1 heistä on ennustanut sanoen: **Teidänkin sekaanne tulee väärää opettajia, jotka kieltävät sen Herran, joka teidät ostanut on.** Jos, näet, luonto itsessään voi Jumalan armon saavuttaa, kuten nyt kaikki korkeakoulut, munkistot ja luostarit yksimielisesti paavin kanssa opettavat ja väittävät, niin on Kristus turhaan ja suotta syntynyt ja kuollut. Mitä tarvitsi hänen vuodattaa vertaan meille armon hankkiakseen, jos me itse luontomme kautta voisimme sen hankkia? Sitten he tahtovat yhtäkaikki kristittyjä olla ja ylistävät Kristuksen nimeä, vaikka he sen varjossa herjaavat ja tuomitsevat kaiken kristillisen menon paljaaksi väärauskoisuudeksi.

Evankeliumi opettaa myöskin, että Jumalan laki on hengellinen ja mahdoton luonnon täyttää, vaan että Jumalan hengen täytyy se meissä uskon kautta täyttää, Room. 8: 2, 3. He puolestaan eivät kielläkään henkeä eikä lakia, mutta sen ohessa riistävät he siltä kaiken voiman ja opettavat, että ihminen ilman Hengen apua kyllä saattaa Jumalan lain luonnollisesti täyttää kaikissa töissään, vaikka tosin hän ei sillä ansaitsekaan taivasta. Tämä ei ole mitään muuta kuin kieltää lain ja Jumalan hengen voima ja säilyttää siitä ainoastaan nimi.

Vieläpä menevät he pitemmällekkin, mestaroivat Jumalan lakia, missä se heidän mielestään on luonnolle liian raskas, antavat sen johdosta omia neuvojaan ja aivan tarpeettomia säädöksiä. Niinpä esimerkiksi opettavat, ettei ole tarpeellista eikä käskettyäkään rakastaa Jumalaa kaikesta sydäimestä, eikä antaa muuta vaatetta sille, joka hameen on ottanut. Ei myöskään ole tarpeellista olla käräjöimättä, eikä antaa jokaiselle lainaa ilman hyötyä ja korkoa, ei liion vääryyttä kärsiä ja viholliselle hyvää tehdä j. n. e.

Näin ovat he saaneet hävitetyksi koko kristillisen säädyn oikean luonteen, johonka juuri kuuluu se, että se kärsii vääryyttä ja tekee hyvää kaikille. Mutta sitten ovat he sijaan asettaneet omia käskyjään tukanpeitteitten ja kaapujen kantamisesta, kieltävät syömästä lihaa, munaa, voita, maitoa ja soittavat suuresti suutaan kirkoissa. Niinpä siis ei ole tähteitäkään jäänyt jälle Jumalan käskyistä.

Samoin ylistää evankeliumi paljasta puhdasta Jumalan armoa, joka yksistään päästää kaikista synneistä ja hävittää ne. Nyt eivät kielläkään Jumalan armoa, ovatpa vielä siihen panevinansa suurtaakin arvoa; mutta sen ohessa opettavat he monenlaisia syntein sovituksia, perustelevat veljeskuntia, munkistoja, lahkoja ja parannuksen säätyjä, näillä ostaaksensa Jumalalta syntein anteeksi saamista ja maksaaksensa hänelle hänen armonsa. Näin hävitetään ja kirotaan perustuksia myöten armon luonto ja työ, sillä se tahtoo olla **paljas** armo eikä mitään muuta.

Samoin opettaa evankeliumi, että perisyntin tähden kaikki ihmiset ovat vihan ja kirouksen lapsia, niin että kaikki heidän työnsä sen kautta ovat syntisiä. Nyt eivät taas kielläkään sanaa **perisynti**, mutta ottavat siltä voiman sanoen, että luonto on vieläkin hyvä, ettei sen työt ole syntiä, ja että ihminen itsestäänkin voi valmistua Jumalan armolle. Vielä sanovat, ettei perisynti ole luonnolle mitään sellaista vahinkoa tehnyt, joka veisi kadotukseen, vaan se on ainoastaan heikontanut siltä voiman hyvää tehdä ja tehnyt sen pahaan taipuvaksi. Jos se tätä taipumustaan ei noudata, jonka se kyllä itsestäänkin voi tehdä, niin se ei ansaitse helvettiä, saattaapa vielä Jumalan armonkin periä. Katsos, tämä puhe on jotenkin samaa kuin: perisynti ei ole perisynti. Näin sitä kielletään nimen varjossa synnin työ ja luonto.

Samoin opettaa evankeliumi, ettei rakkaus etsi omaansa, vaan palvelee ainoastaan lähimmäistään. Nyt he kyllä säilyttävät sanan **rakkaus**, vaan erottavat siitä koko sen luonnon opettaessaan, että luonnollinen rakkaus syntyy itsestään ja rakastaa itseään ensimmäiseksi ja enimmäin.

Sitten sanovat he rakkaudelle olevan siinä kylläksi, jos se ainoastaan **tahtoo** lähimmäiselle hyvää, ei sen tarvitse siihen lisäksi mihinkään työhön puuttua tahi itse ruveta palvelemaan. Olisipa se suunniltansa pois, jos paavi osoittaisi nöyryyttä alamaistaan kohtaan, vaan tämän on kumarruttava hänen jalkojaan suutelemaan, ja siinä on kylläksi, että hän ainoastaan itsekseen ajattelee ja tuumailee: Minä suon jokaiselle hyvää, paitsi vihollisilleni. Katso näin on lamassa koko rakkauden olemus ja luonto, niin ettei siitä jää jälle kuin vaivainen nimi.

Samoin opettaa evankeliumi, että toivo perustuu paljaisiin Jumalan lupauksiin. He taas tunnustavat sanan **toivo** opettaen sen ohessa ettei toivo uskalla jumalalliseen lupaukseen, vaan omaan ansioon.

Samoin opettaa evankeliumi, että Jumalan kaitselmus on ijankaikkisesti varma; he opettavat sen riippuvan vapaasta tahdosta ja olevan epävarmaa.

Ja lyhyesti: Jumalan ja hänen nimensä he tunnustavat, mutta kaiken Jumalan säätämän, tahtoman, tekemän, asettaman ja laittaman he repivät hajalle, hävittävät ja kiroovat pahimpana väärauskoisuutena, niin että on ilmeistä, kuinka vieläkin Kristuksen kärsiminen tulee hengellisesti täytetyksi paavin hallituksessa. Katso, näin on heillä opissaan kyllä uskon, toivon, rakkauden, armon, synnin, lain, Kristuksen, Jumalan ja evankeliumin varjo, mutta kuitenkin he kieltävät kaiken niiden voiman ja luonnon, vieläpä kiroovatkin kaikki pahimpana väärauskoisuutena.

Sentähden puhuukin apostoli heistä näin ankarasti sanoen heidän kieltävän tykkänään jumalanpalveluksen ja jumalisen vaelluksen voiman ja säilyttävän ainoastaan kuoren siitä. Ah, Herra Jumala taivaassa, mistä saamme ne vesitulvat, vieläpä vesivirratkin, joita kaikella syyllä silmämme pitäisi vuodattaman tänä Jumalan sanomattoman ja määrättömän vihan viimeisenä, kauheana ja hirmuisena aikana, jona hän rankaisee maailmaa sen synnin ja kiittämättömyyden tähden.

Edelleen: **Herodes lähettää tietäjät Betlehemiin ja sanoo, menkää ja kysykää visusti lapsesta; ja koska te löydätte, niin ilmoittakaat minulle, että minäkin tulisin ja kumartaisin häntä.** Tässä on osoitettu heroodekselaistemme toiseen puoleen, että he nimittäin elävät kuten opettavatkin. Oppi ja elämä heissä on totuuden paljas varjo ja kieltäminen, sillä elämän täytyy muodostua opin mukaan. Siis tekee nyt paavi ja hengellinen sääty niin, että antaa kyllä kristittyjen olla hurskaita ja käskee heitä Kristusta ja totuutta etsimään, kuitenkin sillä lisämääräyksellä, että heidän tulee olla Kristuksen pettäjiä ja palvella paavia tällaisella etsimisellä.

Sillä näin nyt paavi häpeemättömästi ja julkeasti julistaa koko maailmalle: Jokainen kyllä etsiköön Kristusta ja eläköön siivosti, mutta ellei hän samalla noudata paavin käskyjä ja määräyksiä, palvele häntä, ole kaikella siivolla elämällänsä hänelle kuuliainen, niin ei hän kuitenkaan voi autuaaksi tulla. Tällä saa hän nyt ihmiset luulemaan, että kuuliaisuus häntä kohtaan vaikuttaa enemmän tai ainakin yhtä paljon kuin kuuliaisuus Jumalan käskyjä kohtaan. Huomaappas tässä nyt tuo Heroodeksen lisäys, ettei hän ainoastaan lähetä tietäjiä Betlehemiin, vaan pitää heitä alammaisinaanakin ja velvoitettuina pettämään ja surmaamaan Kristuksen.

Sillä kaikki, jotka pitävät kuuliaisuutta paavia kohtaan autuuteen tarpeellisena ja luulevat kadotukseen joutuvansa, jos tämän kuuliaisuuden laiminlyövät, eihän ne mitään muuta tee kuin pettävät ja ylönantavat Kristuksen Heroodeksen saavutettavaksi ja tapettavaksi. Eihän kristillinen usko voi olla pysyväinen tällaisen kuuliaisuuden tai omantunnon ohessa, kuten useasti on sanottu. Uskon yksistään pitää auttaman, ja se tulee meidän tietää, ettei sellainen kuuliaisuus autuuteen auta, vaan jos luulemme sen siihen meitä auttavan, niin täytyy uskon hukkaa ja Kristuksen sijaan siis Heroodeksen hallita. Tämä se vasta on totisesti Kristuksen ja hänen uskonsa hylkäämistä ja pettämistä.

Mutta kun Heroodes sanoo tahtovansa tulla ja kumartaa häntä, niin huomaa jokainen hänen valehtelevan, ja että tämä on vaan lörpöttelemistä ja ilettävää ulkokultaisuutta, jonka ohessa hän kuitenkin aivan toista ajattelee, nimittäin Kristuksen surmaamista ja hänen valtakuntansa hävittämistä. Tässä Heroodeksessa on sinulla sattuva ja varsin tarkka kuva kaikista uskottomista pyhistä. Ensiksi ei Heroodes aijo ruveta mihinkään halpaan työhön, ei sano tahtovansa lahjoittaa hänelle kultaa tai mirhamia eikä myöskään tahtovansa häntä auttaa ja olla hänen hyvä ystävänsä, vaan ottaa tehäksensä kaikkein korkeinta ja parasta työtä jumalanpalveluksessa, nöyryymistä ja kumartamista, sanoen: minä tahdon tulla nöyränä ja osoittaa hänelle kaikkein korkeimman kunnian, tahdon **kumartaa**.

Näin tekevät nytkin heroodekselaiset, hengelliset. He eivät ryhdy mihinkään halparvoiseen työhön vaan jumalanpalvelukseen, tuohon kaikkein korkeimpaan toimitukseen, jonka omistavat itselleen harjoitellen itseään siinä ja julkeavat sanoa, että toisten ihmisten elämä on ajallista ja maallista, mutta he mukapalvelevat Jumalata yötä ja päivää; kun toiset

tekevät työtä, niin he sillä välin rukoilevat ja palvelevat Jumalaa ihmis-raukkain puolesta.

Etkö usko sitä? No hyvä, kysyppäs sitä kirkonkelloilta, jotka heidän jumalanpalveluksensa lisänä heläjävät. Varsin nöyrinä he astuvat kirkkoon, antavat kaikkein ihmisten kuuluttaa heitä Jumalan palvelijoiksi, mutta samalla he vatsaansa mitä parhaiten paisuttavat, haalivat itselleen kaiken maailman tavarat ja rakentelevat kartanoita, kuin tahtoisivat täällä elää ijankaikkisesti. Sentähden täytyy meidän tässä tarkastella erotusta oikean ja väärän jumalanpalveluksen välillä, jotta tulisimme tuntemaan Herodes konnan sydämen ja tarkoituksen ja voisimme niitä karttaa.

Oikeasta ja väärästä jumalanpalveluksesta

Mitään parempaa ratkaisijaa emme tässä kohden saa, kuin Jumalan sana. Sen jumalanpalveluksen, jonka sana opettaa, täytyy totisesti olla oikea jumalanpalvelus, mutta mikä Jumalan sanan lisäksi tai ulkopuolelle on sommiteltu, se on totisesti vaan väärä, kiiltävä Heroodeksen palvelus. Nyt on jumalanpalvelus suljettu hänen käskyihinsä eikä mihinkään muualle, sillä ilman epäilystä se yksin Jumalaa palvelee, joka hänen käskynsä pitää. Samoin sanotaan talon palkollisen silloin palvelevan herraansa, kun hän toimittaa herransa käskyjä ja ottaa niistä vaarin; mutta ken ei sitä tee, vaikka hän muutoin noudattaisi koko kaupungin tahtoa, häntä ei sovi sanoa herraansa palvelevan. Ken siis ei tee Jumalan käskyä, hän ei Jumalaa palvele, vaikkapa hän pitäisi kaikkein ihmisten opit ja käskyt.

Jumalanpalvelus on nyt siis siinä, että tunnet, kunnioitat ja rakastat Jumalaa kaikesta sydämestäsi, panet kaiken uskalluksesi ja luottamuksesi häneen, et epäile milloinkaan hänen hyvyyttään, et elämässä etkä kuolemassa, et synnissä etkä hyvissä töissä, kuten

ensimmäinen käsky opettaa. Tähän saatamme päästä ainoastaan Kristuksen ansion ja veren kautta, joka meille sellaisen sydämen on ansainnut ja antaa, jos me hänen sanaansa kuulemme ja uskomme; luonnolla ei voi tällaista sydäntä itsestään olla. Katsos, tämä on paras jumalanpalvelus ja korkein toimmemme, jota me sanomme totiseksi kristilliseksi uskoksi ja rakkaudeksi Jumalaan Kristuksen kautta. Näin saamme Kristuksen veren kautta ensimmäisen käskyn täytetyksi ja Jumalaa oikeen palvelemme totuudessa.

Toiseksi: Kun sinä Jumalan nimeä kunnioitat, huudat sitä avuksesi hädässä, tunnustat sen julkisesti hirmuhaltijain ja tämän oikean jumalanpalveluksen vainoojain edessä, et näitä pelkää; nuhtelet herodeslaisia ja voimiesi mukaan torjut, etteivät he saa Jumalan nimen turvissa hänen nimeänsä häväistä petollisella menettelyllään ja opillaan, joka on sangen tähdellinen asia ja vetää päällensä maailman vihan, niin tämä, katsos, on jumalanpalveluksen toinen puoli toiseen käskyyn käsitettynä.

Kolmanneksi: Kun sinä kannat pyhää ristiä ja saat paljon kärsiä sellaisen uskon ja tunnustuksen tähden, niin että sinun täytyy panna ruumiisi ja henkesi, tavarasi ja kunniasi, ystäväsi ja ihmisten suosio alttiiksi, se se on oikeata juhlimista ja sapatin pyhittämistä, kun et sinä itse vaan Jumala yksin sinun kauttasi vaikuttaa, ja sinä puolestasi olet ainoastaan kärsivä vainottu ihminen. Tämä on kolmas puoli jumalanpalveluksesta, kolmanteen käskyyn käsitettynä. Katso, tämä on edellinen taulu, Jumalan kolme ensimmäistä käskyä, jotka sisältävät nämä kolme asiaa: usko, tunnustus ja kärsimys. Näin kielletään tämä elämä ja maailma ja eletään yksistään Jumalalle.

Neljänneksi tulemme jälkimmäiseen tauluun. Edelleen palvelet sinä Jumalaa, jos kunnioitat isääsi ja äitiäsi, olet heille alamainen ja kuuliainen, autat heitä heidän tarpeissaan en-

nen kaikkia muita ihmisiä maan päällä ja jos et rupea myöskään hengelliseksi vasoin heidän tahtoaan, etenkin jos he sinua tarvitsevat tai toiseen säätyyn tahtovat.

Viidenneksi, ettet ketään vahingoita ruumiin puolesta, vaan teet jokaiselle hyvää, viihollisellesikin, etsit sairaita ja vangituista, ojennat kätesi kaikille puutteenalaisille ja olet sydämestäsi hyvä ja lempeä kaikkia ihmisiä kohtaan.

Kuudenneksi, että elät siveästi ja kohtuullisesti sekä pidät aviokäskyn oikein tai autat toisia sitä pitämään.

Seitsemänneksi, ettet ketään petä etkä vahingoita taikka itseäsi hyödytä hänen ajalliseen tavaraansa nähden, vaan jokaiselle lainaat, annat ja vaihetat, minkä voit torjuen vahinkoa lähimmäisestäsä.

Kahdeksanneksi, että hillitset kieleksi, et ketään häpäise, parjaa etkä kenestäkään valehtele, vaan jokaista peittelet, puhdistat ja säästät.

Yhdeksänneksi ja kymmenenneksi, ettet himoitse kenenkään vaimoa etkä tavaraa.

Katso, nämä ovat perin hyvän jumalanpalveluksen eri puolet. Näitä hän meiltä vaatii eikä mitään muuta, mitä sitten päällisiä teet, siitä hän ei välitä. Voikin tätä selvästi ja helposti jokainen ymmärtää. Nyt näet, että oikean jumalanpalveluksen täytyy olla yhteinen kaikille säädyille ja kaikille ihmisille, ja että yksin tämän ainoan pitää löytymän Jumalan kansassa. Jos jotakin muuta jumalanpalvelusta keksitään, sen täytyy olla väärää ja viettelevätä, jommoista se palvelus on, joka ei tahdo olla yhteinen, vaan rajoittua muutamiin erityisiin säätyihin ja ihmisiin. Tämä olkoon sanottu oikeasta, yhteisestä ja ainoasta jumalanpalveluksesta. Nyt tarkastakaamme väärää, erinäistä, puolueellista, monimutkaista jumalanpalvelusta, jota Jumala ei ole kärke-

nyt, vaan jonka paavi ja hänen hengellisensä ovat sommitelleet.

Siinä näet sinä vallan monenlaisia munkkistoja, veljeskuntia ja luostareita, joista ei yhdelläkään ole mitään yhteistä toisen kanssa. Mikä pitää suurta, mikä pientä tukanpeittäjää; mikä käyttää harmaita, mikä mustia, mikä valkeita, mikä villaisia, mikä aivinaisia, mikä karvaisia vaatteita; mikä rukoilee näinä päivinä ja aikoina, mikä noina; mikä syö lihaa, mikä kalaa; mikä on karteusilaismunkki, mikä paljasjalkainen; millä on ne juhlamenot, millä nämä; mikä rukoilee Rooman tuolilla, mikä Jerusalemin penkillä; mikä on sidottu siihen luostariin, mikä tähän; mikä kirkuu siinä luostarissa, mikä tässä, niin että kaikki kirkot ovat täynnä heidän hoilotustaan ja loilotustaan. He elävät myöskin siveästi ja harjoittavat monenlaista kurinpitoa, mutta kukapa jaksaa luetella kaikkia heidän epälukeisia, lahkollisia, erinäisiä ja puolueellisia menojaan.

Tämä jumalanpalvelus on nyt saattanut kukoistukseen ja synnyttänyt itsestään vielä suuremman, jolla ei ole mitään mittaa eikä määrää kirkkojen, kappeleiden, luostarien ja alttarien rakentelemisessa, messujen ja valvojaisten asettelemisessä, rukoushetkien määräämisessä, messukappojen, kuorikauhtanoitten, kalkkien, öylättirasioiden, hopeakuvien ja pyhäinjäännöksien, kynttiläjalkojen, tuohuksien, kynttilöiden, suitsutusten, pöytien ja kellojen laittamisessa. Voi tuota eksymyksen merta ja aarniometsää! Tähän on nyt kulutettu maallikkokojen kaikki hartaus, vero, raha ja tavara, tätä nyt sanotaan jumalanpalveluksen enentämiseksi ja Jumalan palvelijain holhoamiseksi, joksi sitä paavi nimittää pyhässä neuvostossa.

Vertaappas nyt näitä oikeaan jumalanpalvelukseen ja sano minulle, missä on Jumala kirjaimenkaan vertaa tämmöistä käsenyt. Epäiletköhän vieläkin, ettei koko paavin johdettava hengellinen sääty ole paljasta heroo-

dekselaisuutta, ulkokultaisuutta ja petosta, joka ainoastaan estää ja kääntää pois ihmisiä oikeasta jumalanpalveluksesta? Nämä ovat niitä alttareja ja metsikköjä, joiden vuoksi profeta surkuttelee Israelin kansaa, joka hylkäsi pyhän kaupungin, perusteli omia metsistöjensä ja alttareitansa ja jätti Jumalan ainoan temppelein. Näin on tämä epäjumalinen, uskon, paavillinen, heroodelainen jumalanpalvelus täyttänyt maailman kaikki kolkat ja hävittänyt ja syrjäyttänyt oikean totisen jumalanpalveluksen.

Sinä ehkä katsahdat ympärillesi ja ajattele: Eihän nyt toki, olisiko näin suuri ihmisjoukko yht'aikaa harhateillä? Katso eteesi äläkä anna tämän suuren joukon itseäsi kiusata, pidä kiinni Jumalan sanasta, joka ei voi sinulle valhetella, vaikka kaikki ihmiset valehtelisivat, kuten P. Raamattu Ps. 116: 11 sanoo: **Kaikki ihmiset ovat valhettelijat.** Älä sinä pidä kummana, että noin paljon ihmisiä on eksyksissä, olihan Eliaankin aikana ainoastaan seitsemän tuhatta hurskasta miestä koko Israelin kansassa. Sano minulle, mitä oli seitsemän tuhatta miestä koko Israeliin verrattuna, joita oli enemmän kuin miljoona kaksi sataa tuhatta sotakelpoista miestä, ilman vaimoja ja lapsia. Ja mitä oli koko Israelin kansa koko maailmaan verrattuna, joka tykkänään oli harhateillä?

Miten nykyään sitten laita lieneekään, koska Kristus ja apostolit ovat niin kauheita asioita näistä ajoista ennustaneet, että Kristus itse Luukk. 18: 8 sanoo: **Koska ihmisen poika on tuleva, löytäneekö hän uskoa maan päällä?** Nyt täytynee hirmuisen epäuskon vallita, useita ja suuria ihmisiä täytyy olla eksyksissä; ja niitä enimmänsä, joista sitä vähimmin luulisi, Anttikristuksen pitää hallitseman, joka maailman on viettelevä. Me tahdomme olla huolettomia, emme vaaria ottaa Jumalan tuomiosta emmekä hänen vihaansa sydämel-

lemme laskea, niin ettei ihme olisi, vaikkei hänellä olisi tuskin yhtäkään hurskasta ihmistä maan päällä.

Nyt on se viimeinen ja pahin aika käsissä, jolla koko Raamattu on hirmuisesti uhkaillut. Kiitä sen vuoksi Jumalaa, kun hänen sanastaan voit nähdä, mikä on oikeata ja mikä väärää jumalanpalvelusta. Katso sitten, että siinä pysyisit etkä seuraisi tuota joukkoa, joka ilman Jumalan sanaa vaeltaa. Koska tuskin ne voivat kestää, joilla Jumalan sana on ja jotka siitä pitävät kiinni, niin mihin ne joutunevatkaan, jotka ilman Jumalan sanaa seuraavat omaa päätänsä? Sentähden epäilköön vaan joka tahtoo, mutta Jumalan sana ja oikea jumalanpalvelus todistaa riittävästi, että paavi on Anttikristus ja hengelliset säädyt hänen oppilaitaan, jotka koko maailman viettelevät.

Katso nyt, eikö asia ole somasti järjestetty? Heroodeksen jumalanpalveluksella on vasikelloja, ja niitä monta ja isoa, joilla kansaa houkutellessaan tällaiseen jumalanpalvelukseen. Millainen jumalanpalvelus on, sellaiset ovat myöskin kellot eli houkutuskeinot. Oikealle jumalanpalvelukselle on Jumala antanut toisia ja oikeita kelloja, nimittäin saarnaajia, joitten tulee sellaista jumalanpalvelusta kansan kesken soittaa ja kaiutella. Mutta missä näitä nyt on? Semmoisina toimivat nyt kuolleet järjettömät kellot, jotka hyödyllisemmin ja paremmin voitaisiin käyttää padoiksi ja kannuiksi; yhtä kuollutta ja hyödytöntä on jumalanpalveluksen, niin että parempi olisi karkoittaa sellaiset menot kirkoista hullutuspaikkoihin.

Katso, tällaista on Heroodeksen jumalanpalvelus, joka teeskentelee muka tahtovansa Kristusta kumartaa ja Jumalaa palvella, vaikka mieli on aivan toinen. Hän vielä ulkonaisesti loistaakin niin kauniilta, että hän joka päivä ja usein pettää monta hurskastakin ihmistä, kuten Kristus Matt. 24: 24 sanoo: **että myös, jos taitais tapahtua, valitutkin eksytettäisiin,**

niinkuin onkin tapahtunut P. Bernhardille, Fransiskukselle, Dominikukselle ja muille sen kaltaisille. He tosin eivät ole tähän eksytykseen hukkuneet eivätkä siinä pysyneet, sillä heidän oikea uskontonsa on heidän vahingottomina säilyttänyt tällaisessa villityksessä ja perille johdattanut.

Näin tapahtui näille tietäjillekin. Heillä oli hyvä oikea usko ja tarkoitus; kuitenkin erehtyivät he Heroodeksen suhteen, pitivät hänen aikomustaan rehellisenä ja uskoivat hänen valheitaan, olisivatpa olleet valmiit hänen tahtoaan noudattamaan ja kuulemaan, elleivät taivaasta olisi saaneet toista tietoa. Näin käy nytkin ja on käynyt, että monet ovat paaville kuuliaisia, uskovat yksinkertaisesti hänen ajatuksensa ja menonsa olevan oikeata ja hyvää ja joutuvat näin harhateille, mutta heidän kristillinen uskonsa auttaa heitä, niin ettei tuollainen myrkky lopullisesti heitä vahingoita, kuten Kristus Mark. 16: 18 sanoo: **Jos he jotakin myrkkyä juovat, niin ei se heitä mitään vahingoita, jos he uskovat minun päälleni.** Mutta mikä on myrkyllisempää juomaa kuin tuollaiset valheet ja petollisten oppien ulkokullatut, väärät jumalanpalvelukset?

Kun nyt olemme päässeet tuntemaan Heroodeksen jumalanpalveluksen ja nähneet hänen petollisen ja kavalan ulkokultaisuutensa, niin tarkastakaamme myöskin hänen väärää tarkoitustaan ja ilkeyttään, jolla hän aikoo hävittää ei ainoastaan oikean jumalanpalveluksen, vaan myöskin kuninkaan Kristuksen ja koko hänen valtakuntansa.

Kolmella tavalla julkeaa hän tätä tehdä. Ensiksi tämän väärän jumalanpalveluksen kiiltävällä ulkoloistolla. Tällöinen jumalanpalveluksen loisto, näet, on voimakas ja ilman erityistä armoa voittamaton houkutus poikkeamaan oikeasta jumalanpalveluksesta, niin että P. Paavali sattuvasti 2 Thess. 2: 11 sanoo sitä väkeväksi eksytykseksi. Kansa ei

voi tällaista viettelystä vastustaa, ellei kunnollisia piispoja ja saarnaajia ole vaikuttamassa sen keskuudessa ja hyvästi saarnaamassa ainoata oikeata jumalanpalvelusta sekä pysyttämässä kansaa puhtaassa Jumalan sanassa että vastustamalla väärää jumalanpalvelusta. Tätä tekivät profeetat Israelin kansassa, vaikka sen vuoksi kaikki saivatkin surmansa. Tällöinen saarna, näet, toimitetaan hengen kaupalla eikä sitä Heroodes, paavi eivätkä hengelliset pyhät ihmiset saata kärsiä. Se tekee niin suurta vahinkoa heidän kukkarolleen ja niin paljon hyötyä sieluille, että sitä on perkeleen, heidän opetusisänsä mahdoton kärsiä.

Toiseksi hävittää hän Kristuksen pois oppinsa kautta, josta edellä on puhuttu. Hän opettaa töitä uskon sijaan **ensimmäistä** käskyä vastaan; Jumalan kunnian ja työt **toisessa** ja **kolmannessa** käskyssä tallaa hän jaloillansa ja opettaa omia töitä ja niillä pöyhkeilemistä, kieltää vielä tunnustamasta uskoa ja Jumalan nimeä; opettaa olemaan tottelematon isälle ja äidille **neljättä** käskyä vastaan, kuten edellä on sanottu; opettaa olevan tarpeetonta rakastaa vihollisia ja tehdä heille hyvää **viidettä** vastaan; rikkoo avioliittoja **kuudetta** vastaan; ryöstää ja varastaa väärää tavarata **seitsemättä** vastaan; vielä opettaa hän lähimmäiselle lainaamisen ja antamisen tarpeettomaksi. Sannalla sanoen: hän opettaa, ettei tarvitse rakastaa Jumalaa ja lähimmäistä kaikesta sydäimestä. Tämä se vasta on oikeata koko Raamatun ja jumalanpalveluksen juurineen hävittämistä.

Kolmanneksi ei häntä tyydytä tuollainen myrkyllinen esimerkki ja kuolettava oppi, vaan ryhtyy vielä harjoittamaan kahdenlaista väkivaltaakin niiden avulla; hän kiroo ja sadattelee hengellisesti niitä sieluja, jotka eivät häntä seuraa, sen lisäksi hän vielä ruumiillisesti polttaa, karkoittaa maanpakolaisuuteen, vainoo heidän persoonaansa, tavaraansa ja kunniaansa mitä häpeällisimmällä tavalla. Mi-

tä pahempaa hän enään voisi tehdä? Mutta vaikka hän mielestään onkin Herodes, täytyy hänen kuitenkin jättää Kristus olemaan eikä hän voi tahtoansa toteuttaa. Hän kyllä monen turmelee, mutta usko pysyy maailman loppuun asti, vaikkakin kätkeytyä, pakolaisena ja tuntemattomana.

Mutta tässä ehkä kysytään minulta: Mitenkä sitten tulee niiden häntä kohtaan olla, jotka nyt ovat hengellisiä ja sidottuja Herodeksen vääraan jumalanpalvelukseen, luostareihin ja munkistoihin? Minä vastaan: hänelle et voi muuta tehdä, kuin luopua pois väärästä palveluksesta ja pitää kiinni Jumalan sanasta ja oikeasta palveluksesta, tai kuten tietäjät tekivät, juoda tätä myrkkyä uskoen, ettei se sinua vahingoita. Mitään muuta keinoa et ole löytävä, sillä Jumalan sana pysyy muuttumatta ijankaikkisesti. Vaikka jo edellä toisesta evankeliumissa olenkin tästä puhunut, täytyy minun se vieläkin puheeksi ottaa.

Asiaan siis. Otaksukaamme, että joku ankarasti pitää lupauksestaan kiinni ja vastustaa meitä väittäen, että pappi, munkki tai nunna tai kuka tahansa, joka on lupautunut ja liittynyt johonkin veljeskuntaan, on velvollinen pitämään tehdyt lupauksensa eikä voi mitenkään niitä rikkoa, vaan täytyy niissä pysyä kaikkena elinaikanaan perustuen Raamattuun, joka käskää pitämään, mitä luvattu on. Mutta me tahdomme puhua niistä lupauksista, joita Jumala ei ole käskenyt, vaan ihmiset vapaaehtoisesti tehneet. Me, näet, olemme kasteessa luvanneet palvella Jumalaa ja pitää hänen käskynsä, ja niiden lupauksen täyttämistä vaatii Jumala kaikilta ihmisiltä, jonka johdosta Raamattu Ps. 22: 26 sanoo: **Minä maksan lupaukseni Herralle**, ja Ps. 116: 18: **Minä maksan Herralle lupaukseni kaiken hänen kansansa edessä** y. m. s. Mutta hengellisten lupauksia ei Jumala ole käskenyt.

Tämmöisen vastaväittäjän kanssa tahdomme kahdella tavalla asiata käsitellä. **Ensiksi** perinpohjaisesti ratkaista, missä ei mitään epäilystä voi olla eikä väittelyä tarvita, toiseksi keskustella hänen kanssaan, tutkistella ja ottaa selkoa totuudesta. Ensiksi ei voi kukaan epäillä sitä, että kaikki, mikä on Jumalan käskyä vastaan, koskekoon se elämää tai kuolemaa, lupausta tai peruutusta, puhumista tai vaikenemista, on kirottavaa ja kaikin puolin hyljättävää, vältettävää ja kartettavaa. Jumalan tahdon, näet, pitää olla ylinnä ja tapahtua tai vaassa ja maan päällä, kuten rukoilemme, vaikka ihminen voisikin tehdä kaikkia ihmeitä. Onhan tämä selvää ja kyllin pätevää.

Nyt ei siis ole tästä mitään epäilemistä eikä keskustelemista, vaan on varmasti ratkaistuna. Jos joku on lupautunut papiksi, munkiksi, nunnaksi tai muuksi vastoin Jumalan käskyä, niin ei ole tämmöinen pappeus eikä munkkius minkään arvoinen vaan kaikin puolin kirottava, ja asianomainen on velvollinen jättämään ja muuttamaan kaikki. Jos esimerkiksi joku olisi ruvennut papiksi tai munkiksi ainoastaan siinä tarkoituksessa, että olisi saanut varastetuksi kalkan tai muun kalleuden, niin hän on totisesti tullut hengelliseksi vastoin Jumalan käskyä ja hän on siinä tehnyt syntiäkin. Hänen lupauksensa ei ollenkaan häntä sido, ja hänen pitää ja täytyy puolestaan maallikoksi ruveta, tai toistamiseen oikein sydämensä pohjasta ja hyvillä perusteilla tehdä lupauksensa. Sillä hänen tarkoituksensa ei ole koskaan ollut hengelliseksi pääseminen; sillä ellei varastamisen halu olisi häntä yllyttänyt, ei hän totisesti olisi mitään luvannut eikä hengellisestä säädystä välittänyt. Sentähden ei Jumala voi tällaista lupausta hyväksyä, eikä hänkään ole velvollinen sitä pitämään Jumalan edessä.

Mutta ihmisiin nähden on asianlaita toisin, sillä heille täytyy lupaus täyttää, vaikka

sitä ei olisikaan sydämellä tarkoitettu. Ihminen, näet, ei voi katsoa toisen sydämeen ja pitää sen vuoksi lupaukset vilpittöminä uskoen niiden sydäimestä lähteneen. Sentähden on hänellä oikeus vaatia niiden täyttämistä ja hän voi kaikella syyllä muistuttaa, että vaikka lupaa- ja olisikin muuttanut mieltään ja joutunut katumapäälle, niin ei hän ole velvollinen sitä uskomaan; jos lupaa- ja ennen on valhetellut, pitäköön vahingon hyvänä. Mutta Jumalaa ei voida pettää ja hän tuomitsee ainoastaan sydämen mukaan. Sentähden ei olekaan tällaisella lupauksella hänen edessään mitään sitovaisuutta, eikä hän sitä vaadikkaan, vaan vihastuu, kun häntä näin kiusataan.

Jos nyt joku rupeisi hengelliseksi vastoin Jumalan korkeinta ensimmäistä käskyä ensimmäisestä taulusta, hän olisi paljoa velvollisempi peruuttamaan lupauksensa kuin tuo varas, joka teki lupauksensa vastoin seitsemättä käskyä toisessa taulussa, koska ensimmäinen taulu ja ensimmäinen käsky on korkeampi kuin toinen taulu ja seitsemäs käsky. Sillä joka varastaa vastoin seitsemättä käskyä, hän ryöstää ainoastaan ajallista tavaraa, kaikkein halvinta luotua. Mutta joka ensimmäisen käskyn rikkoo hän ryöstää ja kieltää itse Jumalaa, korkeinta tavaraa ja kaikkein luotujen luoja. Tästä seuraa, että verrattomasti pahempia ovat nuo vastoin ensimmäistä käskyä papiksi ja munkiksi ruvenneet, kuin tämä varasveitikka, joka seitsemännen käskyn rikkoi. Mitähän, jos nyt voisimme todistaa, että melkein kaikki papit ja munkit rupeavat hengelliseksi vastoin ensimmäistä käskyä, ja että varsin harvoista tulee oikein jumalisesti hengellisiä ehkäpä harvemmistä, kuin tulee hengellisiä tuollaisista varastelevista, petollisista veitikoista? Tämä se vasta olisi munkistojen ja luostarikuntien hajoittamisesta, munkkien ja pappien vapauttamista. Olkoon menneeksi, katso nyt ja kuule!

Ensimmäinen käsky sisältää kristillisen uskon, sillä joka ei usko, hänellä ei voi olla mitään Jumalaa eikä kunnioitusta häntä kohtaan; kaikki epäusko on epäjumalan palvelusta. Kristillinen usko on se, joka turvautuu ainoastaan Jumalan armoon, Kristuksen verellä meille ansaittuun ja annettuun, ja siis käsittää ettei mikään hyvä työ tarpeellisuutensa tai hyvyytensä puolesta voi ansaita Jumalan armoa. Sillä se on liian korkea luonnolle, joka ainoastaan synnissä on siinnyt ja syntynyt ja myöskin siinä elää, vaikuttaa ja kuolee, ettei Kristus tule sille avuksi, joka ainoastaan omalla työllään, ei meidän työllämme, ansaitsi meille Jumalan suosion. Näin me hänen kauttansa täytämme ensimmäisen käskyn ja on meillä Jumala, jonka armoon kaikella luottamuksella uskallamme, että hän antaa ilman ansiotamme meille Kristuksessa kaikki synnit anteeksi ja meidän autuaaksi tekee, kuten edellä on sanottu. Sentähden on mahdotonta, että tämä usko saattaisi rinnallansa kärsiä mitään töihin turvaamista, ikäänkuin niillä joku saavuttaisi syntein anteeksi saamisen ja armon, tulisi hurskaaksi ja autuaaksi. Tämä, näet, yksin Kristuksen kautta tapahtuu, joka tuon kaiken töittensä kautta saa aikaan; meidän tulee ainoastaan se uskoa ja lohdullisesti sitä häneltä odottaa.

Ei siis ole mitään parannusta, syntein sovitusta, armon saantia eikä autuaaksi tulemistä muussa kuin siinä uskossa Kristukseen, että hän yksistään on meidän puolestamme synnin sovittanut, armon hankkinut ja meidät autuaaksi tehnyt. Vasta sen jälkeen voidaan töitä tehdä vapaaehtoisesti ja ilmaiseksi hänelle kunniaksi, lähimmäiselle hyödyksi, ei kuitenkaan pyrkimällä niiden kautta hurskaiksi tai autuaiksi tai synnistä puhtaiksi, sillä tämä täytyy jättää tinkimättä ainoastaan Kristuksen asiaksi uskossa. Hän ei myönnä kenellekään enkelillekään, saatikka sitten töllemme, että

ne syntejämme sovittaisivat, armon hankkisivat ja meitä autuaaksi tekisivät; se kuuluu yksin hänelle, hän sen on tahtonut ja yksin tekee sekä tahtoo meidät sitä uskomaan. Ja jos me sen uskomme, niin se meillä onkin.

Tästä P. Paavali Gal. 2: 21 sanoo: **En minä hylkää Jumalan armoa, sillä jos vanhurskaus tulisi laista, niin on Kristus hukkaan kuollut;** se on: Jos me niin paljon voimme tehdä, että Jumala töittemme tähden antaa synnit anteeksi, suo armon ja tekee autuaaksi, niin emme Kristusta tarvitse. Minkä muun vuoksi hän olisikaan kuollut, jollei juuri sovittaaksensa meidän syntimme ja hankkiaksensa meille armon, ja saadaksensa meitä epäilemään itseämme ja töitämme niin ettemme ensinkään niihin turvaisi, vaan ainoastaan Kristuksesta kerskaisimme ja vahvasti uskoi-simme hänen siksi mieheksi, joka meidän puolestamme Jumalalle kelpaa ja jonka ansion vuoksi yksin Jumala antaa meille synnit anteeksi, meille leppyä ja meitä tekee autuaaksi. Tämä on kristillinen usko, josta Kristus Mark. 16: 16 sanoo: **Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joka ei usko se kadotetaan.**

Tarkastelkaamme nyt hengellisiä ja ver-ratkaamme heitä tähän ensimmäiseen käskyyn ja kristilliseen uskoon. Jos joku aikoo hengelliseksi ruveta tai kristillisesti liittyä johonkin munkistoon niin, ettei hän loukkaisi ensimmäistä käskyä eikä kieltäisi Jumalaa, niin täytyy hänen sydämensä ja aikomuksensa olla vakava eikä muuta sanoa kuin: Olkoon menneeksi! Minä tahdon tulla papiksi, munkiksi tai nunnaksi, lupautua siihen tai tähän, en kuitenkaan sen vuoksi, että pitäisin mitään säätyä tai veljeskuntaa minäkään autuuden tienä, enkä myöskään, että ajattelisin sellaisen elämän kautta tulevani hurskaaksi, syntejäni sovittavani ja ansaitsevani Jumalan armon. Siitä minua Jumala varjeltakoon! Tämä olisi

Kristuksen ja hänen verensä halventamista, tämä olisi kaiken hänen ansionsa ja kunniansa tyhjäksi tekemistä ja Jumalan suurinta häpäisemistä ja loukkaamista. Sillä tätä kaikkea tahdon minä puhtaassa uskossa häneltä odottaa, koska hän sen on puolestani suorittanut, josta en epäile. Vaan koska minun jotain täytyy maan päällä toimittaa, tahdon tämän elintavan toimittaa, tahdon tämän elintavan hyväksyä, siinä harjaantua kurittamaan ruumistani ja palvelemaan lähimmäistäni, samoin kuin toiset ihmiset työskentelevät pellollansa, puutarhassansa tai ammatissaan välittämättä vähääkään töittensä ansiosta ja arvosta.

Katsos, missä näin ei ajatella, siellä Kristus kielletään ja ensimmäinen käsky tallataan, ja siellä syntyy aivan epäkristillinen, uskonon, juutalainen ja pakanallinen meno. Tätä koskee Paavalin Room. 14: 23 mahtava perus-lause: **Kaikki, kuin ei uskosta ole, se on synti,** sillä, Mark. 16: 16 mukaan ei uskotta tule yksikään autuaaksi. Näin ei ole mitään vanhurskautta eikä totuutta ilman häntä.

Sano nyt minulle, kuinka monta paavia ja munkkia luulet löytäväsi, jotka tämmöisessä kristillisessä tarkoituksessa tulevat hengelliseksi ja semmoisina elävät. Eivätkö he melkein kaikki tyyni sano näin: Voipas toki! Ellei nyt yhdyskunnastani olisi minulle parempaa apua syntieni sovittamiseen, hurskaaksi tulemiseeni ja taivaaseen pääsemiseeni kuin aurasta talonpojalle ja sormustimesta räätätille, mitä sitten koko liitolla ja pappissäädyllä tekisikään? Älkää uskokokaan! Minä tahdon tehdä hyviä töitä, pitää monia messuja rukoilla ja katumuksen töitä harjoittaa omasta ja toisten puolesta j. n. e. Eihän tällainen puhe muuta mitään ilmaise kuin epäuskoista sydäntä, joka on Kristuksen kieltänyt, omistaen seurallensa ja töille sen, mitä ainoastaan Kristukselta tulisi uskon kautta odottaa.

Sen lisäksi, kuten edellä on sanottu, on kaikkien hengellisten ajatus ja oppi se, että omilla töillä voidaan Jumalan armo saavuttaa ja synnistä luopua. Ja kylläpä he ovatkin niin tuiki häpeemättömiä, että omia hyviä töitään, ansioitaan ja veljeyttään myyskentelevät, lupavelevat ja jakelevat toisilleen. He ujostelevat uskaltavat omistaa sitä ihmisille, joka on ainoastaan Kristuksen varsinaista omaisuutta, nimittäin syntien sovittamista ja hurskauttamista. Tästä on Kristus Matt. 24: 5 erittäin ennustanut: **Monta tulevat minun nimeni sanoen: Minä olen Kristus.**

Rakkaani, kuuleppas näitä sanoja. Eikö tämä ole aivan samaa kuin edellä sanottiin, että pappimme ja munkkimme tekeytyvät Kristukseksi? Vaikka ei heistä kukaan suullaan sanokkaan: minä olen Kristus, sanovat he kuitenkin: minä autan toisia ihmisiä, annan heille ansioni, hankin heille armon, vapautan heidät synneistä, joka kaikki on ainoastaan Kristuksen virkaa ja työtä. Tähän nähden he ovat Kristus, jos kohta eivät sanokkaan itseään Kristukseksi. Eihän Matteus lausukaan heidän sanovan: nimeni on Kristus vaan: Minä olen Kristus. He eivät omista Kristuksen nimeä, vaan Kristuksen viran ja työt.

Sentähden päätämme tässä ilman kaikkia väittelyjä, kysymyksiä tai epäilyjä, että kaikki hengelliset, jotka eivät ole edellä mainitussa kristillisessä mielessä pappeja, munkkeja tai nunnia, ovat totisesti vastoin Jumalan ensimmäistä käskyä tehneet lupauksen ja elävät ja ovat kymmenen kertaa pahempia kuin tuo varasteleva petollinen veitikka, josta edellä on puhuttu. Ja he ovat toden totta kadotettu joukko pakanoita ja juutalaisia, perkeleen omia sieluineen ja ruumiineen. He ovat totisesti ja nimenomaan niitä, josta P. Pietari 2 Piet. 2: 1, 3 sanoo: **Teidänkin sekaanne tulee vääriä opettajia, jotka kieltävät sen Herran, joka heidän ostanut on, ja ahneudesta ajatelluil-**

la sanoilla teitä kauppaavat. Tätä he tekevätkin aivan sukkelasti, sillä kaikki tavarat ja verorahat ovat joutuneet hengellisten käsiin heidän petollisen, epäkristillisen, hengellisen elämänsä vuoksi, jota he kavalin sanoin kehuskelevat.

Sentähden pitää kaikkia heitä neuvoa jättämään tukanpeitteensä ja kaapunsa, yhteyskuntansa ja luostarinsa ja lakkaamaan lupauksensa täyttämisestä, tai alkamaan uudestaan tätä elämäänsä lupautuen siihen kristillisessä uskossa ja tarkoituksessa. Epäkristillisessä ajatuksessa tehty lupaus on, näet, Jumalan edessä jotenkin saman arvoinen, kuin jos sanoisit: Katso Jumala, minä lupaan sinulle olla koko elämäni ajan tulematta kristityksi ihmiseksi, peruutan kasteeni liiton, tahdon tehdä ja täyttää sinulle paremman lupauksen ulkopuolella Kristusta omissa menoissani ja töissäni. Eikö tämä ole hirvittävä, kauhea lupaus? Mutta tämä ei kuitenkaan ole mitään muuta, kuin mitä edellisessä jo kyllin perusteellisesti on pohdittu. Vaan nämä ovat niitä, jotka yleisen mielipiteen mukaan tulevat parhaimmalla tavalla hengellisiksi.

Sillä tuo mieletön suuri joukko, joka vatsansa tähden rupee papiksi ja munkiksi ajallisesti toimeen tullakseen, niinkuin suurin osa heistä tekee, ei ansaitse pitempää tarkastelemista puhumattakaan heidän lupauksensa arvottomuudesta. Jos tahtovat, ruvetkoot tosiaankin maallisiksi; eivät he kummikaan ole koskaan hengellisiksi tulleet eivätkä semmoisia olleet. Heille olisi tuiki tarpeellista, että lakkaisivat Jumalaa apinankujeillaan pilkkaamasta, luopuisivat pitäjästään, läänistään, papeistaan ja munkki- ja nunna-elämästään. Voi Herra Jumala, kuinka suruton ja sokea maailma on! Kuinka se on takaperoinen! Maailma on nyt hengellinen, hengelliset ovat maailma. Kuinka voimallinen lieneekään Anttikristuksen hallitus.

Toiseksi tahdomme nyt väitellä ja otaksua: Jos joku kristillisessä tarkoituksessa on tullut totiseksi hengelliseksi, onko hänellä valta asiain niin vaatiessa ruveta uudelleen maalliseksi? Tässä pyydän, että minua kuuntelisivat ainoastaan hurskaat rehelliset sielut, jotka eivät hätäile päätöksissään, vaan haluavat päästä perustusta tuntemaan. Sillä noille mielettömille paavilaisille ja heroodekselaisille ei maksa vaivaa mitään puhua, eikä heidän kanssaan voi kukaan keskustella. He eivät voi muuta kuin tukkia korvansa, kiristellä hampaitaan ja huutaa: villiuskoinen, villiuskoinen, villiuskoinen, tuleen, tuleen, tuleen! Menkööt nämä mielettömät matkoihinsa, me keskustelemme niiden kanssa, jotka halusta tahtovat saada omalle ja muitten ihmisten omilletunnoille varman tiedon asiasta.

Eiköhän ole vastaanvättämätöntä, että kristillinen tarkoitus hengelliseksi tulemisessa on kuten sanottiin, siinä, ettei ruveta hengelliseksi sen vuoksi, kuin olisi tämä sääty tarpeellinen ja välttämätön sen kautta voidaksemme syntiä poistaa, armoa hankkia, hurskaaksi tulla, Jumalaa erinomaisesti palvella ja autuaaksi tulla, sillä nämä ominaisuudet kuuluvat ainoastaan kristilliselle uskolle, joka ei muualta kuin Kristuksesta odota tällaisia tavaroita, vaan että hengelliseksi ruvetaan vapaina tuollaisesta epäkristillisestä harhaluulosta ja ajattellaan ainoastaan ruumiin hyvää harjoitusta tämmöisessä elämän laadussa.

Kyllä onkin aivan vastaanvättämätöntä, ettei Jumala hyväksy mitään lupautusta eikä hengellistä säätyä muuten kuin tällaisessa kristillisessä tarkoituksessa, sillä P. Paavalin sanat Room. 14: 23 pysyvät tässä lujina: **Kaikki kuin ei uskosta ole, se on synti. Mutta Jumala ei taida syntiä hyväksyä**, Ps. 5: 5 ja Habak. 1: 13. Jos nyt Jumala tällaista lupautusta ja säätyä ei muuna pidä kuin vapaaehtoisena ja tarpeettomana autuudelle, eikä

kristillinen mieli muuta varten asiaan ryhdykään eikä lupautusta tee, tahdon mielelläni kuulua sitä, joka perusteellisesti ja selväjärkisesti saattaa kieltää, etteikö hengellisellä olisi valta ruveta uudestaan maalliseksi saamatta siitä vahinkoa sielulle, hyvällä omallatunnolla Jumalan edessä, varsinkin jos hänellä siihen syytä on.

Vaikkakin paljon hoetaan, ettei tämä ole tavallista, että pyhät isätkin ovat toisin tehneet ja kirjoittaneet, havaitsee jokainen, ettei tästä vielä mitään käy päättäminen. Sillä emme kysy, mikä tapana on tai mitä isien kirjoitukset tahtovat, vaan mikä Jumalan edessä on otollista ja oikeata. Kuka takaa meille, ettei tapa ole väärä, ja isät erehtyneet? Sanoohan Matt. 24: 24 Kristuskin: **Että myös, jos taitaisi tapahtua, valitutkin eksytettäisiin vääriltä Kristuksilta**, jommoisia hengelliset ovat. Sano mitä tahdot, mutta asianlaita ei mitenkään voi niin olla, että vapaasti ja tarpeettomasti sielun autuuden vuoksi ryhdytään ja lupaudutaan Jumalan ja omantunnon edessä johonkin, jossa on pakko pysyä sielun autuuden uhalla kuolemaan asti. Ovathan nämä kaksi asianhaaraa aivan ristiriitaisia. Mietippäs sitä itsekseksi!

Kristillisen lupauksen hengelliseksi ruveta tulee Jumalan edessä näin kuulua: Katso, rakas Jumala, minä lupaan sinulle viettää sellaista elämää, joka on ehdonvaltaamme jätetty eikä ole välttämätön autuuteen. Eiköhän Jumala tähän vastaisi: Kah, mitä sinä sitten minulle lupaat ja mitä sillä aiot? Eikö sinulla ole tarpeellisemmista asioista huolehtimista? Et-hän sinä tällä minulle mitään muuta lupaa, kuin että tahdot sellaista viettä ja siitä taasen luopua. Olkoon menneeksi, niin tapahtukoon.

Siis on tässä lupauksessa Jumalan edessä luonnollinen seuraus se, että hengellinen elämä vapaasti voidaan pitää ja jättää, samoin kuin palvelijasi sinulle lupautuisi sanoen: Her-ra, minä lupaan sinulle tämän joutopäivän va-

paata palvelusta, jonka voin suorittaa ja jättää; toiset päivät olen pakosta velvollinen sinua palvelemaan j. n. e. Tässä tapauksessa palvelija mielestäni, joko sitten tilaisuuden mukaan työnsä tekisi tai jättäisi, olisi kylläkin lupauksensa pitänyt.

Minä en saata mitään muuta ymmärtää, kuin että kaikkien hengellisten lupaukset ovat tämän kaltaisia siitä syystä, että usko tekee kaikki vapaaehtoisesti ja että mahdotonta on, että autuuttamme varten mikään muu olisi tarpeen tahi että me itse tahi enkelit tahi joku luontokappale voisi jotakin sitä varten tarpeelliseksi asettaa, paitsi usko yksinänsä. Tämä se on Kristuksen meille hankkima vapaus, josta P. Paavali Gal. 5: 1 opettaa puhuessaan kaikkia ihmisoppeja vastaan: **Pysykääät siinä vapaudessa, jolla Kristus meitä vapahtanut on.** Sentähden täytyy kaikkien hengellisten lupauksiin luonnollisesti sisältyä vapaus luopua jälleen pois siitä elintavasta ja tulisi niiden kuulua näin: Minä lupaan Jumalalle ja sinulle puhtautta, köyhyyttä, kuuliaisuutta P. Augustiinuksen säädöksen mukaan vapaaehtoisesti noudattaa, pidättäen vallan niistä luopuakin, kuolemaan saakka.

Tässä ehkä joku ramahtaa nauramaan ja sanoo: Sepä vasta olisi hullunkurinen, naurettava lupaus ja paljasta ilveilyä ja pilkan tekoa. Minä vastaan: Älä ihmettele, vaikka ihmiset toimittavatkin hullunkurisia ja naurettavia asioita, kun he Jumalan järjestyksen ulkopuolella seuraavat omaa sokeuttaan ja tekevät, minkä hyväksi luulevat, eivätkä mitä Jumalan sana opettaa. Naurettava, hullunkurinen ja joutava on tuollainen lupaus, mutta sillä saadaan kuitenkin Jumalan viha täydeksi ja lukemattomia sieluja vietellyksi, niin että uskin valitutkaan siitä pääsevät.

Ihmiset ne ovat tällaisen lupauksen ja elämän sommitelleet, sen vuoksi se on ja pysyykin ihmiskeksintönä. Ennen aikaan, näet,

kun nuorisoa ruvettiin kristillisesti opettamaan ja kasvattamaan, kun nyt kouluissa olisi tehtävä, annettiin sen joku aika pysyä kurinpidon alaisena. Sitten jäivät muutamat vapaaehtoisesti tähän asemaan koko elämänsä ajaksi, ottivat tavakseen ainoastaan harvoissa tapauksissa erota seurasta ja pysyivät siis tavallisesti kaikki siinä loppuun asti. Tästä ovat sitten lopuksi alkunsa saaneet veljeskunnat ja luostarilaitokset. Kun nyt opettajat ovat laiskistuneet ja nuoriso käynyt hillittömäksi, ovat he keksineet nämä lupauksen siteet ja kahleet, vanginneet niillä omattunnot, vapauttaneet itsensä murheista ja silmälläpidon huolista, kun jokaisen nyt täytyy itseään pakottaa olemaan kurin alaisena ja hurskaana ja semmoisena pysymään lupauksensa siteen tähden. Aivan samoin nyt korkeakouluissakin on vallalla tuo kirottu tapa suojella ja toimittaa kaikki asiat valoilla ja lupauksilla, joilla nuoriso raukkaa häpeällisesti ja vallan tarpeettomasti kahlehditaan.

Näin on näistä vapaista kristillisistä kouluista tullut pakkopaikkoja ja luostareita, uskon sijaan on työt astuneet ja vapaus on lupauksen kautta hävitetty ja vangittu. Onkos sitten kumma, että missä kristillinen vapaus uudestaan pääsee paistamaan, siinä ruvetaan mokomia ihmislupauksia naurettavina ja hullunkurisina pitämään. Kristillinen vapaus ei sinä ilmoisna ikänä kuuna kullan valkeana voi sietää ulkonaisten töitten tuskallisia lupauksia. Toisen täytyy toista väistää, siitä ei päästä puuhun eikä pitkään. Usko toimittaa kaikki ulkonaiset asiat vapaasti, lupaukset tekevät ne pakollisiksi; kuinka voivat nämä sitten rinnatusten kulkea? Sitten on usko jumalallinen, lupaukset inhimillisiä: siis ei Jumala voi mitenkään hyljätä uskoa ja pitää kiinni lupauksesamme. Tämän perusteella ei myöskään ole mahdollista, että se tekee syntiä Jumalaa vastaan tai rikkoo lupauksensa, joka on niin kau-

van pappina, munkkina tai nunnana, kuin tahtoo, ja rupeaa maalliseksi, kun haluttaa.

Tahdomme vielä tarkemmin tätä asiata käsitellä lohduttaaksemme noita kurjia vangittuja omiatuntoja, joita Herodes ja Anttikristus pitää sortonsa alla. Minä otaksun, että lupaukset tehdään kristillisesti ja katsotaan samalla sitoviksi. Mutta mitäpä siihen sanotaan, jos jollekulle kävisi mahdottomaksi niitä pitää. Minä otan esimerkiksi kaikkein huomattavimman, nimittäin siveydellisen puhtauden eli naimattomuuden lupauksen, joka silmin nähtävästi on suurimmalle osalle mahdoton täyttää. Luoto onkin ilman erityistä armoa aivan liian voimaton sitä täyttämään.

Mooses on paljon kirjoittanut miehen ja naisen luonnollisesta nesteen vuotamisesta sekä valvoissa että nukkuissa; siitä ei nyt kukaan julkisesti rohkene puhua. Näinpaljota puhtaammiksi ovat meidän korvamme käyneet kuin pyhä hengen suu. Me häpeemme sitä, mikä hävettävää ei ole, ja olemme häpeällistä häpeemättä. Kuitenkin olisi sangen tärkeätä, että jokaisella olisi asiasta hyvä tieto ja selko, varsinkin nuorisolla.

Missä nyt ei ole taivaallista korkeata armoa, siinä täytyy luonnon menetellä luontonsa mukaan; elleivät nainen ja mies pääse yhteen, täytyy luonnon siitä huolimatta saada säilyttää esteetön kulkunsa. Sen vuoksi olisi paljota parempi, että mies ja nainen asuisivat yhdessä, jota tarkoitusta varten Jumala heidät loi ja luonto vaatii. Tästä on nyt monta opetusta ja kirjaa kirjoitettu; suokoon Jumala, että siitä olisi apua ja että kaikki olisi hyvästi kirjoitettu.

Nytpä kysyn, minkä neuvon tahdot antaa sellaiselle, jolle tämä on mahdoton pitää? Siinä vastaat: Se pitää kiellolla estettämän. Oli menneeksi! Mutta yhden seuraavasta kolmesta täytyy olla seurauksena ilman korkean armon apua. Mies ja nainen rientävät yhteyttä

harjoittamaan, missä voivat, niinkuin nyt tapahtuu pappien kesken. Tai sitten täytyy luonnon itsessään hankkia tyydytystä. Ja ellei kumpaakaan näistä tapahdu, siinä on oleva ikuinen polte ja salainen tuska. Näin olet sinä tehnyt heistä perkeleen marttyyreja ja tapahtuu, että mies ottaisi ilkeimmän naisen maan päällä, ja nainen kaikkein vastenmielisimmän miehen maan päällä lihansa raivoavan himon tyydyttämiseksi.

Siveät korvat saavat antaa ja antavatkin kai minulle anteeksi, mutta minun täytyy tarttua tähän sielun tautiin kuin lääkärin ulostuksiin ja salaisiin paikkoihin; minun on pakko antaa tässä toinen neuvo. Jumala ei vaadi eikä tahdo mitään pakollista, vastahakoista puhtautta, eikä ole hänen edessään mikään puhtaus, mikä ei samalla ole mieluista, samoin kuin kaiken muunkin Jumalan palvelemisen täytyy mieluisasti tapahtua, tai muuten Jumala ei sitä huoli. Mitä sinä tehnetkään, kun pidät näitä ihmisparkoja heidän elämänsä ajan riettaassa puhtaudessa, jossa he lakkaamatta tekevät sydämessään syntiä lupaustaan vastaan ja parempi ehkä olisi, että miehellä välistä olisi naikkonen ja naisella poika reuhkana vieressään.

Tässä opettavat muutamat olevan siinä kylläksi, että joku mieluisasti alkaa ja lupaa puhtautta, josta muka on apua, vaikka se myöhemmin muuttuisikin vastenmieliseksi, joten ei mieluisen alun vuoksi mitään vahinkoa tulisi. Voi teitä viettelijöitä ja sokeita taluttajia, jotka arvostelette jumalanpalveluksen töitten ettekä hengen jälkeen! Kaikki on turhaa, mikä vastenmielisesti tehdään, ja paras olisi se jättää. Sillä asia on se, että jos mies ja vaimo asuvat toistensa luona, niin heillä on vähemmän poltteita ja himoja kuin yksinäisellä miehellä ja naisella; mitä suurempia taas himot ovat, sitä suurempi on irstaisuuden synti. Näin ei ole nyt näillä kolmenlaisilla ihmisillä mi-

tään apukeinoa; paavi se vaan antaa heidän elonnesteensä vuotaa, heidän tuntea tulta ja kidutusta, minkä kestävät, niin että he minun mielestäni ovat senkaltaisia lapsia, joita Israelin kansassa uhrattiin ja tulessa poltettiin palavalle epäjumalalle Molokille.

Sinä kait sanot: Kuinka voisin toisin tehdä? Eihän sovi sallia heidän mennä avioliittoon vastoin lupausta, koska Raamattu sanoo (Ps. 76: 12, Salom. Saarn. 5: 3) **Vovete et reddite: tehkää ja pitäkää lupauksenne?** Tähän pitäisi sinun vastaus saada. Mutta vastaappas sinä minulle seuraavaan: Sinä sanot, ettei ole soveliasta päästää heitä avioliittoon; mutta kuinka sopii sitten, että heidän annetaan harjoittaa haureutta, vuodattaa siementään ja palaa himossa? Eikö tämä ole pahempaa lupauksen rikkomista, kuin jos olisivat avioliitossa. Kuinka joutavan vähän siitä on lupaukselle apua, että estät avioliiton, kun näet itsesi kumminkin voimattomaksi estämään haureutta, siemenen vuotoa ja himojen kalvamista. Minun mielestäni on tämä samaa, kuin jättää malka silmään ja vetää raiska sieltä pois.

Niinpä niinkin, sanot sinä, mies voi lopuksi luopua vaimosta ja elää puhtaana, jota ei voisi tehdä avioliitossa. Annappas, rakkani, minulle tästä muutamia esimerkkejä. Pikemmin tapahtuu, että avioihmiset ovat yhteyttä harjoittamatta ja vapaaehtoisesti pidättävät itsensä, kuin tuollaiset ihmiset; mutta jätetään se toiseen kertaan. Minä saan vastaukseksi seuraavaa: P. Augustiinus määrää säädöksessään, ettei hänen veljensä tule käydä yksinään vaan kaksi ja kaksi yhdessä; sitä olen luvannut kuolemaani saakka. No niin, minut vangitaan ja pakotetaan olemaan yksinäni, sanoppas minulle, minne jääpi lupaukseni? Jos minun tässä täytyy pitää lupaukseni, niin täytyy minun ennen antautua surmattavaksi kuin kärsiä, että jäisin yksin. Mutta kuinka, jos he

eivät tahdo minua tappaakaan vaan väkisin pitää minun yksinäni, silloinhan tulisi lupaukseni rikotuksi tai pitäisi siihen joka tapauksessa panna tämä lisäys: Minä lupaan noudattaa säädöstä tässä ja tässä kohden, siinä määrässä kuin se minulle on mahdollista.

Edelleen: minä lupaan rukoilla, pukua kantaa ja noudattaa muita säädöksen määräyksiä. Katsotaanpas; minä sairastun, virun pakosta vuoteella, en voi enkä kykene mitään täyttämään. Miten on laita sitten tuon käskyn **Vovete et reddite: tehkää ja pitäkää lupauksenne?** Eihän se minua auta, että olen sairas, sillä Jumalan käsky pitää lakkaamatta noudatettaman niin kuolemassa kuin elämässä, niin sairauden kuin terveyden päivinä. Mitäpä tähän sanot?

Ei tässä kelpaa löyhät, joutavat, perusteetomat verukkeet, me käsittelemme vakavia asioita, joista sielujen autuus riippuu, ja joihin tulee vilpittömästi, oikein ja perin pohjin vastata. Jos siis tahdot sanoa: jos minut vangitaan ja pakotetaan yksin olemaan ja jos olen sairas, etten voi toisia kohtia noudattaa, olkoon siinä kylläksi, että minulla kuitenkin on pitämisen tahtoa ja vastenmielisesti poikkean säädöksestä, joten Jumala katsokoon tahtoa, kun ei töistä ole johtoa, niin, rakkaani, ei siitä ole yhtään apua. Sinun lupauksesi on tehty töihin katsoen, eikä säädöksessä oteta lukuun ainoastaan tahtoa vaan määrättyjä töitä.

Jollei siis lupausta työt seuraa, on se rikottu, tai sitten lupauksesta suljetaan pois kykenemättömyyden tapaus. Muutoinhan voisin minäkin ottaa vaimon ja sanoa: Minä tahtoisin mielelläni säilyttää puhtautta ja teen sitä vastenmielisesti, mutta se on minulle mahdotonta, luontoni pakottaa, ahdistaa ja voittaa minun. Kuka on koko maailmassa, joka ei mieluummin tahtoisin olla puhtaana ja elää vaimotta, jos hän yhtä hyvin voisi, kuin tahtoo? Kyllä sinä nyt taisit puhua itsesi pussiin.

Katso nyt, jos muissa kohdissa huomioon otetaan mahdottomuuden tapaus, jota ei voi kukaan kieltää, hengellisissä lupauksissa, ja jos ei kukaan tee syntiä, vaikka hän ei milloinkaan elinaikanaan lupausta täytä sattuvan mahdottomuuden vuoksi, tahtoisin halusta kuulla oikean perusteen, minkä tähden ainoastaan naimattomuutta pitää noudatettaman, olkoon se sitten mahdollista tai mahdotonta, ja miksi ei lupaukseen voisi sovittaa tätä lisäystä: minä lupaan puhtautta niin paljon, kuin se on minulle mahdollista? Ellemme tahdo tyhjiä laverrella, täytyy meidän sanoa, että joko ei ole koskaan luvattu mahdotonta puhtautta kuten ei muitakaan mahdottomia asioita, taikka sitten ei ole yhtäkään oikeata munkkia maan päällä. Ei, näet, ole ollut ainoatakaan, joka ei yhden kerran olisi ollut sairaana tai muuten estettynä, niin että hänen täytyi muutamia kohtia säädöksessä lyödä laimin, joka kuitenkin on vastoin lupausta.

Paitsi kaikkea tätä on heillä yleisesti tapana jättää säädöksen tällaiset kohdat esimiehen ehdonvaltaan vapaasti päätettäväksi, tahtooiko hän joistakuista käskynalaisistaan vapauttaa ja antaa hänelle helpotusta, missä kohdassa hän vaan haluaa, ja tätä saapi hän tehdä ei ainoastaan mahdottomuuden syystä, vaan myös mukavuudenkin vuoksi, kuinka ikänänsä vaan hyväksi katsoo. Tämä on kuitenkin aivan vastoin lupausta, joka on käsitettävä annetuksi ilman mitään lisäystä. Sillä mitä sinä lupaat Jumalalle pitää, siitä ei mikään luontokappale saa sinua vapauttaa. Nyt lupaat sinä koko säädöstä noudattaa, ja kuitenkin esimiehesi sinua vapauttaa, missä tahtoo tai sinulle on tarpeellista. Ilman epäröimistä voidaan siis kaikista munkkilupauksista sanoa: että niihin sisältyy: Minä lupaan pitää säädöksen siinä määrässä, kuin minulle on mahdollista ja päällikköni hyväksi näkee. Ellä ei tämä ole lupauksen sisällys ja tarkoitus,

niin sitten ovat kaikki munkistot ja luostarit vääriä ja kirotuita, tai ei ole yhtäkään oikeata munkkia koskaan maan päällä ollut, sillä tällaisista kohdista ei ole kukaan muuta uskonut eikä arvellut. Miksi ei pitäisi esimiehellä myöskin olla valta antaa jollekulle veljelle, jota hän näkee lihan polttavan ja levottomain kiusausten kiduttavan, myönnytys ruveta maalliseksi ja aviomieheksi? Ellei hän voi puhtauden eli naimattomuuden lupausta peruuttaa, kuinka voi hän kaikkia muita peruuttaa? Jos taas hän toiset voi purkaa, miksi ei naimattomuuden lupausta, johon enemmän syytä olisi kuin muihin.

Tästä on ollut seurauksena, että lupaukset on jaettu **ehdollisiin** ja **ehdottomiin**, se on: toisissa voidaan antaa myönnytyksiä toisissa ei. Ehdottomia ovat nämä kolme: **köyhyys**, **puhtaus** (naimattomuus) ja **kuuliaisuus**. Kaikkia muita lupauksia, koko säädöstä ja veljeskuntaa sanovat he ehdollisiksi.

Kuinka ilkeä konna ja täynnä tuhatlukuisia kavaluutta se perkele onkaan? Jos tässä kysymme heiltä, millä perusteella he tällaisen erotiuksen tekevät ja kuka heille on vallan antanut sen tehdä, niin eivät he voi muuta sanoa, kuin että tekevät sitä omin lupinsa ja ilman mitään perustusta ja syytä. Kun he, näet, havaitsevat mahdottomaksi täyttää, mitä olivat luvanneet seurallensa tai säädöksellensä, eikä sitä kuitenkaan käynyt kokonaan täyttämättä jättäminen, silloin he ajattelivat: Voi sentään, mikä nyt neuvoksi, tämä kaikki on luvattu eikä tulekkaan pidetyksi? Jos ne nyt kaikki kirotaan, niin ei ole yhtäkään munkkia autuuden säädössä, eivätkä kaikki yhdistykset ja säädökset ole mitään muuta kuin paljasta nauretavaa mahdottomuutta. Tehkäämme siis näin, erottakaamme toisista kolme asiaa, joita pitää sanottaman ehdottomiksi, ja joka ei niitä pidä, hän olkoon kirottu; toisia sanottakoon ehdollisiksi, ei kadotusta tuottaviksi. Näin on sitten

käynyt, näin arvelevat, menettelevät ja opettavat he kaikki tyyni. Mutta seis, hyvät herrat, meillä on vähän puhelemista tästä teidän kanssanne.

Koska nyt asia niin on, että teillä on valta tehdä ehdollisia ja ehdottomia lupauksia, niin on teillä myöskin valta kadottaa ja autuaaksi tehdä ihmisiä. Mutta sanokaa minulle, kuinka pääsisin varmuuteen siitä, että tuo teidän jakonne on oikea ja Jumalalle kelvollinen? Kuka tahtoo rauhoittaa ja vakuuttaa omaatuntoani, jos sitä ahdistaa tällainen lupaus: **Tehkää ja pitäkää lupauksenne?** Luuletteko minulle sen riittävän, että tällaisen jaon teette tai osoitate, kuinka sitä ollaan täyttämättä? Ei, teidän jakamisenne ja vapauttamisenne ei suojaa minua kylläksi tuota purkausta vastaan: tehkää ja pitäkää lupauksenne. Minä en ole sitoutunut ainoastaan ehdottomiin lupauksiin vaan koko säädökseen siihen luettuna ehdolliset ja ehdottomat lupaukset. Ylimäinen Tuomari ei voi kärsiä, että muutan hänen sanansa näiksi: **Omnia vovete, aliqva reddite, Luvatkaa kaikki, pitäkää osaksi,** vaan hän sanoo: **Qvodcunqve voveris, redde. Et iterum: Redde vota tua: Mitä tahansa lupaat, se pidä. Ja toistamiseen: Pidä lupauksesi.**

Sentähden on näiden kolmen lupauksen erottaminen totisesti eksyttävää ja viettelevää, paljaan inhimillisen ylimielisyyden keksimää, tai sitten täytyy kaikkien lupauksen saada olla yhtä ehdollisia, sillä ne ovat yhtäläisesti luvattuja ja yhtäläisen käskyn vaatimia, joten ne on yhtä tarkasti täytettävät tai sallittavat täyttämättä jäädä. Mitä voitte tähän sanoa, hyvät herrat? Kyllä kai sanotte: Mahdoton ja mitätön on asia, jos hengellisen elämän laita näin on. Se onkin totta. Me olemme narreja, kun lupaamme tietämättä, mitä lupaamme, ja tahdomme sitten itse auttaa asiata sillä, että pidämme sen mahdollisena ja mahdottomana,

ehdollisena ja ehdottomana, kuinka vaan haluttaa. Mutta ylin kaitsija sellaista ei myönnä: hän ei salli meidän vääntää hänen käskyjensä sinne tänne mieleemme jälkeen.

Te olette oppineet tätä paavilta, joka myöskin ratsastaa tällä Jumalan käskyllä: Tehkää ja pitäkää lupauksenne, ja venyttää sitä niin pitkälle kuin tahtoo. Hän tahtoo tehdä tyhjäksi kaikki muut lupaukset, paitsi puhtautta ja Roomaan, P. Jaakopin luokse ja Jerusalemiin vaeltamista koskevat ja Jumalan käskyä pitää nyt näin ymmärrettämän: Luvatkaa puhtautta ja matkustakaa P. Jaakopin luo, Roomaan ja Jerusalemiin; se pitäkää. Mitä muuta lupaatte, sitä ei teidän tarvitse pitää. Katso näin pitää Jumalan käskyn olla hänen vallassaan, mitä on pidettävä ja mitä ei. Voi sinua kirottua kauhistusta, kuinka häpeemätön ja törkeä on sinun röyhkeytesi Jumalaa vastaan!

Mutta mitä syytä ja perustusta hänellä on siihen? Ei mitään muuta kuin että puhtaus ja pyhiinvaellus ovat tähdellisiä asioita, mutta toiset pieniä. Katsoppas tuota mieletöntä roistoa ja Jumalan pilkkaajaa, joka riistää Jumalan käskyltä pätevyyden, kun se pienempää käskää, ja opettaa pitämään, mitä se suurempaa vaatii, aivan vastoin Kristusta Matt. 5: 19: **Kuka jonkun näistä vähimmistä käskyistä päästää ja näin ihmisiä opettaa, hän pitää taivaan valtakunnassa vähimmäksi kutsutaman.** Paavikin käskää, että mikä on pienempää asiaa, sitä ei sinun tarvitse pitää, ja mekin kaikissa pienissä asioissa jätämme noudattamatta tätä käskyä: tehkää ja pitäkää lupaus. Näin tekevät hengelliset, paavin lapset, isänsä opetuksen mukaan ja sanovat: tehkää ja pitäkää kolme muuttamatta lupauksia, mutta tehkää ja olkaa pitämättä muutettavat lupaukset. Tuosta näet, eikö hengellinen sääty ole perkeleen omaa hallitusta ja menoa, joka perustuu pelkkään valheeseen ja Jumalan pilkkaan.

Ei näin, rakas ihminen. Mitä ikänä Jumala käskee, olipa se sitten suurta tai pientä, se pitää ja täytyy täyttää. Ei tässä saa tuomita töitten vaan käskyn jälkeen; et sinä sää ottaa lukuun, onko työ suuri, pieni, pidettävä tai mielivaltainen, vaan sinun tulee katsoa ainoastaan siihen, onko se käsketty. Jos se on käsketty, niin ei ole siinä enää yhtäkään tinkimisen varaa, olkoon asia mikä tahansa. Sillä Kristus Matt. 5: 18 sanoo: **Ei pidä vähinkään piirto eli jonkun rahtu laista katooman, siihen asti kuin kaikki tapahtuvat.** Mutta paavi opetuslapsinensa ei peruuta ainoastaan piirtoa ja rahtua tästä käskystä: **Tehkää ja pitäkää lupauksenne,** vaan kirjaimet, sanat, sisällyksen ja kaikki tyyni.

Eiväthän hengellisetkään voi kieltää kaikki muutettavatkin lupaukset antaneensa ja niiden olevan suljetut näihin sanoihin: **tehkää lupaus,** sillä sanovatpa he niitä lupauksiksi, vaikka sitten tekevät niistä muuttavia. Eivät he myöskään voi koskaan kieltää olevansa velvollisia niitä pitämään ja pakotettuja pysymään sanoissa: **pitäkää lupauksenne.** Muutoinhan sinä voisit sydämessäsi vihata lähimmäistäsi ja sanoa, ettet ole velvollinen häntä rakastamaan, vaan se riittää, jos olet häntä tappamatta, joten siis pitäisit suurimman osan viidennestä käskystä ja löisit pienemmän laimin. Näin edelleen voisimme jakaa kaikki Jumalan käskyt suurempiin ja pienempiin, muuttumattomiin ja muutettaviin töihin sanoen: pienempiä tai muutettavia emme ole velvolliset pitämään. Varjelkoon siitä Jumala, vaikka paavi ja korkeakoulut näin menettelevät ja opettavat ja vaikka heitä hengelliset valitettavasti seuraavat.

Mitä vaadimme me sitten tässä kohden? Jos hengellisten täytyy katsoa kaikki lupauksensa ja sääntönsä muuttumattomiksi, niin kuka heistä voi tulla autuaaksi? Tahdonko sitten kirota heidät kaikki? Minä en mielelläni

ketäkään kiroisi, vaan paljoa enemmän soisin, että kaikki pötkisivät luostareista jälleen matkoihinsa tai tulisivat toisella tavalla hengellisiksi. Tuolla tavalla täytyy heidän kaikkien joutua kadotukseen, jos he oman mielivaltansa mukaan muokkailevat ja venyttelevät Jumalan sanaa.

Sentähden olenkin tästä kaikesta keskustellut, että pakottaisin heidän myöntämään kaikki lupaukset joko muuttuviksi tai muuttumattomiksi ja kaikki saman arvoisiksi. Jos yksi lupaus voidaan hyvällä omallatunnolla jostain syystä jättää täyttämättä, niin voidaan myöskin puhtaus eli naimattomuus ja kaikki muu viskata syrjään, kun tarve ja asianhaarat pakottavat. Tällä olen toivoakseni tukkinut suun kaikilta vastaanvääntäjiltä, niin että heidän täytyy tässä mykistyä ja olla mitään vastaamatta.

Koska nyt näemme, että pyhätkin ihmiset jättävät mahdollomat lupaukset täyttämättä, ja että Jumala ei heiltä sitä vaadi, tahdon tehdä sen päätöksen, ettei Jumalan edessä ole mitään lupausta toisin tehtävä eikä mihinkään toisin sitouduttava kuin sillä edellytyksellä ja ehdolla, että se on mahdollista ja esimiehelle kelvollista. Silloin saatamme kaikille nuorille munkeille ja nunnille antaa vaimot ja miehet ja tehdä heidät, jos he sen katsovat tarpeelliseksi eivätkä voi lupaustaan pitää, hyvällä omallatunnolla uudelleen maallisiksi, Jumalalle mieliksi ja hänen tahtonsa nouteeksi. Näin palautamme luostarit takaisin niiden vanhaan alkuperäiseen asemaansa ja olentoonsa olemaan kristillisiä kouluja, joissa pojille ja tytöille opetetaan kuria, kunniata ja uskoa, ja joihin he saavat vapaaehtoisesti jäädä kuolemaansa asti tai kuinka kauvaksi haluavat. Ei Jumala olekaan niitä koskaan muuna pitänyt eikä tahtonut niitä muuksi muuttumaan.

Tahdomme edelleenkin ryhtyä heidän kanssaan otteluun nähdäksemme, kuinka perin

sekasotkunen, pohjaton tuo hengellinen meno on. Minä otaksun oikeaksi heidän unennäkönsä kolmesta muuttumattomasta lupauksesta, jotka ovat köyhyys, puhtaus (naimattomuus) ja kuuliaisuus. Köyhyys on kahdenlaista: hengellistä ja ruumiillista. Hengellisesti Kristus Matt. 5: 3 sanoo: **Autuaat ovat hengellisesti vaivaiset**, joka tunnetaan siitä, että ihminen on taipuvainen ja valmis luopumaan kaikista tavaroistaan eikä kiinnitä niihin sydämensä sisällistä himoa, vaikka hän omistaisikin ja hallitsisi suurta tavaraa, kuten on laita ollut Aabrahamin, Iisakin ja Jaakopin ja kaikkein hurskasten kristittyjen. Tämä kas-teessa luvattu köyhyys on yhteistä kaikille kristityille, eivätkä hengelliset ole erityisesti siihen lupautuneet, sillä heidän lupauksensa jo edellyttää kristillistä, evankelista ja yhteistä köyhyyttä.

Ruumiillisesti köyhä on se, jolla ei ole mitään ulkonaista tavaraa. Tämä ei ole mahdollista, eikä Kristuskaan ole sitä käsenyt eikä noudattanut, sillä ihminen ei saata elää ilman ajallista ruokaa ja vaatetta. Sen vuoksi ovat he tämän siten selittäneet, että ruumiillinen köyhyys on olla mitään omanaan pitämättä. Tämmöistä köyhyyttä apostolien kesken kuvaa Luukas Ap. Tek. 4: 34; Kristus noudatti sitä myöskin, sillä hänen kukkaronsa, jota Juudas hoiti, oli kaikille apostoleille yhteinen, joten Joh. 12: 6 ei sanota Juudaksen hoitaneen Kristuksen kukkaroa, vaan: **hänelä oli kukkaro, jossa hän kantoi, kuin siihen pantu oli**. Nämä sanat todistavat, että kukkaro oli kaikille yhteinen. Muutoin olisi evankelista sanonut hänellä olleen Kristuksen kukkaron ja kantaneen, mitä Kristukselle oli annettu.

Huomaappas nyt: P. Bonaventura oli kardinaali, paavi Eugenius oli P. Bernhardon opetuslapsi, ja monista hengellisistä on tullut piispoja ja paaveja. Sano, minne on heidän

köyhyytensä lupaus jäänyt? Ovathan he toki pyhiä. Ja jollei lupaus olisi ollut Jumalan edessä muutettavissa ja vapaaehtoinen, niin olisivat he totisesti joutuneet kadotukseen, kun eivät pitäneet lupaustaan kuolemaansa asti. Onhan paaveilla, piispoilla ja kardinaaleilla omat tavaransa, joita käyttävät tahtonsa mukaan, vaikka tämä on suorassa ristiriidassa heidän köyhyytensä lupauksen kanssa. Näin pitää jokainen paavin, kardinaalin ja piispan säätyä aivan maallisenä munkkisäätyyn verraten.

Tokkohan tahdot tähän huomauttaa, että he ovat kuuliaisuutta noudatettuaan kohonneet täydellisempään säätyyn, jossa he eivät hallitse omia vaan kirkon tavaroita? Rakas, ystävä, tämä sinun muistutuksesi on paljasta suun pieksämistä? Tai luuletko sillä minun suutani voitelevasi? Ei niin, rakas veliseni.

Ensiksi: kuuliaisuutta siinä, kuuliaisuutta tässä. Lupausten pitäminen on Jumalan käskyn ja Jumalan kuuliaisuuden noudattamista, josta ei saa poiketa enkelinkään käskystä, kuten P. Paavali Gal. 1: 8 ja Pietari Ap. Tek. 5: 29 sanoo: **Enää tulee kuulla Jumalata kuin ihmisiä**. Jos he nyt ovat lakanneet Jumalata kuulemasta paavia totellakseen, niin ovat he menneet taivaasta helvettiin. Ei, sinä et saa Jumalan käskyä ja kuuliaisuutta näin hyljätä. Näin ollen voisin yhtä hyvästi sanoa, että sinä saatat puhtauden lupauksesta luopua paavin tähden ja rikkoo kaikki Jumalan käskyt. Jos sinulla on valta ihmisten tähden rikkoo **yksi** Jumalan käsky, niin sinulla on valta **kaikkikin** rikkoo.

Toiseksi, vaikka paavin, kardinaalin ja piispan sääty olisikin täydellisempi sääty, niin ei sekään saa Jumalan käskyä syrjäyttää. Sillä Jumalan käskyn ulkopuolella ei ole mitään säätyä, puhumattakaan mistään täydellisestä säädystä, vaan pelkkää eksytystä ja viettelyä. Täydellisyys ei ole Jumalan käskyä vastaan,

vieläpä se siihen sisältyykin ja yhtäkään käskyä rikkomatta pitää ne kaikki tyyni. Katsoppas, kuinka alastoman valheellisesti ja konna-
maisesti tämän säädyn ihmiset liikuskelevat, niin ettei voi tietää, mitä ja mistä se puhuu muodostellessaan täydellisyyttä Jumalan käskyn ulkopuolella ja paiskaa sillä tavalla Jumalan käskyt kumoon. Mutta nyt on paavin, kardinaalin ja piispan sääty puhdas herrassääty, jopa kaikista kelvottomin, joten ei meidän tarvitse enään näistä pyhistä välittää, jos ker-
ran tunnustamme, että kaikki lupaukset ovat Jumalan edessä ainoastaan jonkun ajan kestäviä ja mielin määrin muutettavissa, niinkuin näemme köyhyyden lupauksen tässä muutetuksi. Miksi ei voitaisi tarpeen ja asianhaaran vaatiessa naimattomuudenkin suhteen tehdä muutosta, sillä eihän sitä ole pyhemmin luvattu kuin köyhyyttäkään.

Mutta jos otaksutaan, että tuollaiset pyhät ovat päässeet täydellisyyden säätyyn köyhyyden lupauksesta, niin täytyy sinun myöntää minulle että aviosääty on täydellinen verrattuna haureuden tai mahdottoman puhtauden säätyyn Paavalin 1 Kor. 7: 9 sanojen mukaan: **Parempi on naida, kuin palaa.** Parempihan on maata aviovaimon vieressä kuin aviottoman, tai kärsiä siemenvuotoa ja himojen polttoa. No siis, anna kaikkien niiden mennä tähän täydelliseen aviosäätyyn, jotka noudattavat haureellista puhtautta ollen vastenmielisesti epätäydellisessä puhtauden säädyssä. Jos taas et tätä myönnä, niin ei sinun vetoamisesi täydelliseen säätyyn ole minkään arvoinen.

Kolmanneksi: Kuinka saatat olla niin julkea, että sanot heidän ei rikkoneen köyhyyden lupausta sen vuoksi, että eivät hoida omia vaan kirkon tavaroita? Jos asia niin olisi, niin mikä tekisi heidät maailmallisia työvouteja tai taloudenhoitajia paremmiksi? Miksi ette itsekään pidä näitä hengellisiä sen vuoksi, etteivät hallitse omia tavaroitaan?

Tuo on pelkkää asiatonta vastaan kinaamista. Mutta ei siinäkään ole perää. Piispat pitävät tavarat aivan ominaan, ja on heidän elintapaansa ja hengellisten köyhyyden väli tuhannen peninkulmaa. Siis te ette kaipaa enään mitään suunvuoroa, vaan teidän täytyy tunnustaa, ettei köyhyyttä ole luvattu pitemmälle, kuin min-
kä esimies ja asianhaarat vaativat, eikä pyhillä ole tässä mitään etuoikeutta.

Mutta miksi näin pitkää sanakiistaa? Onhan ilmeistä, että hengellinen ihminen lupaa ainoastaan lapsellista, palvelijantapaista köyhyyttä, joka on siinä, ettei hänen käsissään mitään tavarata ole, vaan että hän on alamainen ja ottaa mitä annetaan. Mutta heti kun hän pääsee hallitukseen, niin että hän johtaa toisia ja saattaa tavaroita jaella, niin paikalla vapautuu hän köyhyyden lupauksesta, kunnes hän jälleen virasta sysättyä tulee alamaiseksi. Sillä mikä eroitus on tuollaisen hallitusmiehen ja perheenisän tai taloudenhoitajan välillä, jos katsotaan ainoastaan tavaroiden omistamista, käyttämistä, hoitoa ja jakelemista? Mitä asiasta muuta sanottaneekin, se on vaan turhien sanojen latelemista, kuten P. Pietari sanoo; että siitä päästä etteikö tämä kaikki tyyni ole vaan maailmallista virkaa, työtä ja säätyä. Siis me näemme, että Jumala katsoo näitä lupauksia ainoastaan vapaiksi ja ehdollisiksi, koska muuten ei olisi yhtäkään oikeata luostaria eikä esimiestä. Näin siis tullaan väkisinkin siihen, että luostarit ovat nuorison kouluttamista ja harjoittamista varten.

Samalla tavalla ei saa eikä voida kuuliaisuudella muuta ymmärtää, kuin lapsen ja palvelijan kuuliaisuutta, sillä lupauksen sanoissa ilmoitetaan nimenomaan että tahdotaan olla johtajalle tahi esimiehelle kuuliaisia. Jos sitten heistä joku pääsee piispaksi tai esipapiksi, niin kuinka käy sitten kuuliaisuuden lupauksen? Hänelle täytyy olla kuuliainen, mutta hän itse ei olekaan kuuliainen.

Jos toistamiseen tahdot esittää asiattoman verukkeesi, että muka tällainen joutuu korkeampaan kuuliaisuuteen tai on sydämessään taipuvainen uudestaan alistumaan kuuliaisuuteen, niin on se jo kaikki todistettu perättömäksi, sillä sanat kuuluvat: **tehkäät ja pitäkää lupauksenne**. Näitä sanoja ei muuta mikään venytys eikä vanutus korkeampien, keskisäätyisten eikä alempien kuuliaisuudelle.

Näin siis on ilmeistä, että hengelliset eivät lupaa sydäimestä lähtevää vaan ruumiillista alamaisuutta, sillä sydämen vapaaehtoinen alamaisuus on yhteistä kaikille kristityille jokaista ihmistä kohtaan, kuten P. Paavali Room. 12: 10 sanoo: **Ennätkään jokainen toinen toisensa kunniaa tekemässä**. Siis, ei jäisi luostarille yhtään esimiestä eikä sieltä voisi piispaksi päästä, sillä siinä tapauksessa raukeaa tyhjäksi luvattu alamaisuus lupauksiin. Katsos nyt, millä perusteella näitä kahta lupausta sanotaan muuttamattomiksi, ja kuinka niiden pohjana on paljas satu ja keksityt sanat. Jumala tosin sallii pyhiensä näin lupaila ja eleskellä kärsien heidän hulluuttaan, mutta hän ei hyväksy muuttumattomia lupauksia, kuten näet kaikesta tästä väittelystä. Ne, näet, ovat kristillistä vapautta ja kaikkea hyvää järjestystä vastaan, mutta pahan hengen on sallittu ja täytyykin näin ilvehtiä noiden uskottomien kanssa ja vaikuttaa heissä hullutuksiaan, kuten P. Paavali opettaa.

Siis jää jällelle ainoastaan puhtauden lupaus, jonka yksin pitää olla muuttumaton, vääjäämätön, vaikka sen kyllä kohtuuden mukaan tulisi olla kaikista vapaimman ja muutettavimman. Kaikista muista lupauksista sanotaan: **tehkäät, mutta älkää pitäkö lupauksenne**, tämä yksin on sellaista rautaa ja terästä, että **tehkäät ja pitäkää lupauksenne**. Eikö tämä ole hirmuista väärennystä! Mutta tämän on paha henki saanut aikaan sen vuoksi, että hän sitä väkevämmin voisi haalia

sieluja haureuteen ja käydä niiden kimppuun siinä, missä ovat heikoimpia ja helpoimmat pidellä. Se älysi hyvästi, että kaikki muut lupaukset voitiin helpommin täyttää, eikä siis niin jyrkästi niiden pitämistä vaatinut, mutta tähän ainoaan mahdollomaan hän pakotti, jotta olisi saanut hirmuvaltansa turvatuksi. Voi Herra Jumala, niitä koiruuden juonia ja apina-vehkeitä, joita hän harjoittaa tämän hengellisen säädyn kanssa!

Me emme siis löydä koko hengellisessä säädystä mitään perustusta, vakavuutta emmekä pohjaa, se horjuu ja häilyy tykkänään ilman Raamattua ja järkeä, niin että parasta olisi jättää kaikki ja pötkiä siitä erilleen ainoastaan siitäkin syystä, ettei sillä ole mitään perustusta Raamatussa, vaan että sen pääkappaleina on monenkaltainen eksytys ja valhe. Sitä paitsi sen Kristus Matt. 24, Paavali 2 Tim. 3, Pietari 2 Epist. niin ankarasti tuomitsee ja ki-roo, että vaikka olisit sitoutunut kymmeneen lupaukseen, niin olisit velvollinen, kun huomaat sen olevan perkeleen työtä ja Jumalan tahtoa vastaan, luopumaan kaikesta tai ainakin uudestaan vapaasti lupautumaan, kuten edellä on sanottu.

Vielä tuovat he esiin senkin väitteen, että pyhät isät ovat eläneet hengellisessä säädystä; mutta siihen nähden heidän pitäisi joutua pelvon valtaan noista Kristuksen sanoista Matt. 24: ”että myös, jos taitaisi tapahtua, valitutkin eksytettäisiin”, kuten tässä evankeliumissa Herodes eksytti tietäjät, monta muuta esimerkkiä mainitsematta. Nuo kolme miestä Hananias, Asarias ja Mikael säilyivät Babyloinin tulisessa pätsissä. Naeman pysyi ainoana hurskaana epäjumalan temppelissä Syyriassa. Jooseppi pysyi hurskaana Egyptissä. Mitäpä luettelenkaan? P. Agnes pysyi puhtaana porttolassa, ja marttyyrit pysyivät pyhinä vankityrmissä ja vielä tänäkin päivänä pysyivät kristityt hurskaina lihassa, maailmassa, kes-

kellä perkeleitten joukkoa, eikö siis olisi voinut myöskin varjella Fransiskusta, Bernhardia ja heidän kaltaisiansa ja, vaikka nämä olisivat hairahtuneetkin, saattaa heitä jälleen oikealle tielle.

Tuskin yhtäkään suurta pyhää on hän sallinut elää joskus eksyksiin joutumatta. Mooses, Aaronin, Mirjamin, Daavidin, Salomonin, Ezechian ja monen muun antoi hän kompastua, ettei kukaan turvautuisi yksistään pyhien töihin ja esimerkkeihin ilman Raamatua. Mutta me mennä harppaamme umpimähkää, niin että mitä vaan kuulemme ja näemme pyhistä, siihen me kohta käymme kiinni ja tavallisesti juuri siihen takerrumme, missä he ihmisheikkouden tähden ovat eksyneet. Tämä heidän eksymisensä on sitten mielestämme vankka totuus ja näin rakennamme me huoneemme pullistuville seinille, josta Ps. 62: 4, 5 sanotaan: **Kuinka kauvan te yhtä väsytte, että te kaikin häntä surmaisitte, niinkuin kallistuvaa seinää ja raukeavaa muuria. Kuitenkin he neuvoa pitävät kukistaaksensa häntä korkeudestansa; he rakastavat valhetta; suullansa siunaavat ja sydämensä kiroilevat** j. n. e.

Mutta vaikka kaikki asiat muuten hyviä olisivatkin hengellisessä säädyssä, on kuitenkin messun väärin käyttäminen riittävänä syynä, että sitä tulee paeta sitä jo vaan mainitessakin. Minun mielestäni on tämä sääty näin korkean sakramentin tällaisella väärin käyttämisellä tehnyt itsensä pahimmaksi, turmiollisimmaksi ja hirmuisimmaksi säädyksi, mikä maan päälle on ilmestynyt, ja se on onnettomuuksista suurin ja viimeinen. He tekevät messusta uhrin ja hyvän työn, jota myyskentelevät kansalle ja perustavat kaikki kiskomisensa siihen. Voi hirmuista väärennystä, mikä viha riittääkään rangaistukseksi siitä? Jospa Jumala soisi, että kaikki yksityismessut saataisiin hävitetyksi, silloin voitaisiin toivoa,

että Jumala tulisi meille vähän armollisemmaksi. Mutta nyt me sokeudessamme luulemme tekevämme suurenkin synnin, jos heittäisimme messut sikseen, ja arvelemme yksimielisinä tällaisen hirmuisen väärinkäytöksen olevan Jumalan sovittamista ja palvelemista. Näin ei ole vihalla mitään loppua, ja kaikki meidän rukouksemme tulevat paljaaksi synniksi, kuten P. 109: 7 on julistettu. Pitäisi ainoastaan yksi messu päivää kohden säilyttämän ja se pantava toimeen yhteisenä sakramenttina; niin ainoastaan yksi messu viikossa olisi vieläkin parempi. Mutta tässä ei neuvomisesta mitään apua ole, tällä pahalla on liian syvät juuret.

Tämmöiseen laveaan poikkeukseen ai-neestani olen ryhtynyt niiden vuoksi, jotka sitä tahtovat käyttää hyväkseen. En ollenkaan ole siitä huolissani, vaikka hengelliset minulle suuttuisivat ja minusta pahaa ääntä pitäisivät. Kernaammin suon heidän, kuin Kristuksen minuun suuttuvan. Tiedän olevani velvollinen neuvomaan ja auttamaan raadollisia omiatuntoja ja sieluja ja jokaiselle sitä jakelemaan, mitä Jumala on minulle antanut. En tahdo tehdä itseäni syylliseksi. Ken tästä ei ota vaarin, hänen puolestaan en minä tule vastaamaan; hän katsokoon itseään, hän on saanut minun uskollisen palvelukseni ja neuvoni asiassa. Jos enemmän voisin, sen kyllä tekisin. Ruvetkoon ja pysyköön hengellisenä, ken tahtoo, mutta ken tahtoo tulla autuaaksi, hän katsokoon, että tulee kristityksi ja jättää hengelliset hengelliseksi.

Tässä ehkä nuo puhtaat sydämet ja pyhät Jumalan saarnaajat, joille ei mikään kelpaa, paitsi minkä itse puhuvat ja saarnaavat, avaa-vat suunsa ja sanovat: Katsos vaan, kuinka munkkikaapu tuota munkkia ahdistaa, kuinka mielellään hän sieppaisikaan itsellensä vaimon. Mutta antaa heidän vaan herjata ja pysyä ilkeydessään, noiden puhdasten sydänten ja

suurten pyhien, antaa heidän olla rautaa ja kiiveä, jota itse kerskaavat olevansa. Mutta älä suinkaan sinä kiellä olevasi ihminen, joka on lihaa ja verta, ja anna sitten Jumalan tuomita noiden enkelin kaltaisten väkevien sankarien ja vaivaisten ylönkatsottujen syntisten välillä. Minä toivon päässeeni niin kauvas, että Jumalan armon avulla voin pysyä sellaisena, kuin olen. Tosin en vielä ole päässyt vuorten taakse enkä uskalla verrata itseäni noihin puhtaisiin sydämiin, mutta enhän sitä tahtoisikaan, ja Jumala minua siitä armollisesti varjelkoon. Sillä jos sinä tunnet, keitä nuo ovat, jotka noin suurta puhtautta teeskentelevät ja kurinpitoa osoittavat, ja mitä se on, josta P. Paavali Ef. 5: 12 sanoo: **Mitä salaa heiltä tapahtuu, se on häpiä sanoakin**, niin etpäs pitäisi heidän korkeasti kiitettävä puhtauttaan senkään arvoisena, että portto sillä kenkiään pyyhkisi. Tässä onkin asiat niin nurinpäin, että puhtaat ovat irstaita ja kaikki ulkokiilto on petosta.

Älä sitä häpee, poika parka, että sinun tyttöä mielesi tekee, älköönkä tyttönenkään, vaikka haluaakin poikaa. Jos se vaan päättyy avioliittoon eikä haureuteen, niin ei se ole sinulle miksikään häpeäksi, yhtä vähän kuin syöminen ja juominen häpeätä on. Puhtauden täytyy olla hyve, joka kuuluu Jumalan ihmetöitten joukkoon, samoin kuin jos ihminen olisi syömättä ja juomatta. Tämä on jo terveelle luonnolle miltei mahdotonta, saatikka sitten syntiselle turmeltuneelle luonnolle. Monen neitsyeen ei Jumala ole suonut kauan elää, vaan on nopeasti kiiruhtanut heidän lähtöään maailmasta, kuten Sesilian, Agneksen, Lusian, Agaatan ja muiden heidän kaltaisten. Hän tiesi hyvästi, kuinka jalo aarre tuo on ja kuinka vaivoin se saattoi turmeltumatta säilyä. Jos joka kaupungissa olisi viisi poikaa ja viisi tyttöä, kahdenkymmenen ikäisiä, kokonaan puhtaita, jotka eivät olisi mi-

tään siemenvuotoa kokeneet, niin tohtisin sanoa kristillisyyden olevan paremmalla kannalla kuin apostolien ja marttyyrien aikoina.

Voi Herra Jumala, minun mielestäni ei irstaisuus olisi millään muulla tavalla voinut saavuttaa suurempaa ja hirmuisempaa valtaa, kuin tuollaisten puhtauden käskyjen ja lupaus-ten kautta. Minkä Sodomian ja Gomorran onkaan perkele saanut perustetuksi tuollaisilla käskyillä ja lupauksilla, sillä tämä erinomainen puhtaus on muuttunut aivan ylenmäärin viheliäiseksi surkeudeksi. Ei mikään yhteinen porttola eikä himojen kiihottaminen ole vaarallisempaa, kuin tällaiset perkeleen keksimät käskyt ja lupaukset.

Tässä nyt sanon, että ne pojat ja tytöt, jotka ovat tulleet hengellisiksi, ennen kuin ovat tunteneet, mitä liha ja veri on, siis noin 15, 16, 20 ikäisinä, ne pitää paikalla tästä säädystä päästettämän erilleen, jos he sitä haluavat, sillä heidän lupauksellaan ei kuitenkaan ole mitään suurempaa merkitystä kuin lapsen sitoumuksella. Tässä ei saa ottaa lukuun laskijaisvihkimistä, vaikka hänellä olisikin pappi, diakooni tai muu pyhä yhdyskunta. Tämä vihkiminen on ilveilyä eikä minkään arvoista Jumalan edessä. Riittäköön tämä tässä asiasta; me palajamme jälleen tekstiin, josta olemme poikenneet.

Kun tietäjät olivat lähteneet Heroodeksen luota ja suunnitelleet matkaansa Betlehemiin, tuli tähti uudestaan heidän näkyviin, josta he suuresti ihastuivat. Näin käy aina, kun sydän jouduttuaan ihmisoppien eksytyksen ja viettelysten pauloihin uudestaan tulee tuntemaan puhtaan totuuden ja evankeliumin. Silloin pääsee se Heroodeksesta erilleen ja huomaa, kuinka turvallinen ja valoisa totuuden tie on sen ulkokultaisuuden rinnalla, jota heroodeslaiset teeskentelevät. Siitä riemastuu sydänkin. Evankeliumi on, näet, lohdullinen oppi, joka johdattaa meidät ihmisellisestä röyhkeilemi-

sestä Jumalan pelkän armon uskallukseen, kuten Ps. 4: 7, 8 sanoo: **Nosta Herra meidän päällemme sinun kasvois paiste. Sinä ilahutat minun sydämeni.**

Sitä vastoin kaikki, jotka ihmisopeissa ja omassa yltäkylläisyydessään vaeltavat, viettävät aivan tuskallista elämää, josta ei kuitenkaan ole mitään hyötyä. Mikä sydän ei riemastuisi tultuaan tuntemaan, että paavin hallitus on paljasta vaivaa, omientuntojen rasittamista ja kauniilla ulkonäöllään pettää kaiken maailman? Jumalallinen valkeus ja totuus on sen luontoinen, että se omattunnot virvoittaa, sydämet lohduttaa ja tekee hengen vapaaksi, jota vastoin ihmisopit luonnollisesti omiatuntoja sortavat, sydämiä räökkäävät ja hengen sammuttavat.

Sen lisäksi käy tähti heidän edellensä, ei luovu heistä, ennen kuin on saattanut heidät Kristuksen luokse, ei se kulje myöskään pitemmälle, vaan seisautuu sen paikan päälle, jossa lapsi on. Samoin tekee pyhän evankeliumin valkeus, **se on niinkuin kynttilä pimeydessä**, kuten P. Pietari 2 Piet. 1: 19 sanoo. Se käy meidän edellämme, johdattaa meitä, jos me vaan sen perässä kuljemme lujasti uskoen, ei se jätä meitä ennenkuin on saattanut meidät Kristuksen luokse ja totuuteen, se ei myöskään kulje pitemmälle, sillä Kristuksen ulkopuolelta se ei mitään opeta.

Näin on tämän tähden johdatuksessa kuvattu evankeliumin luonne ja vaikutus ja tietäjissä kaikki uskovaiset, joten siis samoin kuin tähti ruumiillisesti johdatti tietäjät Kristuksen tykö ja he sitä ruumiillisesti seurasivat, samoin johdattaa evankeliumi hengellisesti ihmisten sydämiä tässä maailmassa ja uskovaiset sydämet näkevät sen ja seuraavat sitä ilolla, kunnes pääsevät Kristuksen tykö.

Noin P. Paavali 1 Kor. 2: 2 kerskaa itseltään: **En minä itseäni pitänyt teidän seasanne mitäkään tietäväni, vaan ainoastaan**

Jeesuksen Kristuksen, ja sen ristiinnaulitun. Ja Kol. 2: 8 kieltää hän meitä seuraamasta mitään oppia, joka ei Kristusta opeta. Mitä tämä muuta on, kuin että tämä tähti osoittaa ainoastaan Kristusta eikä mitään muuta, eikä myöskään mene edemmäksi. Siis ovat tässä kuvauksessa kaikki ihmisopit saaneet tuomionsa, eikä kristityillä ole enään muuta saarnattavaa, kuin paljasta puhdasta ainoata evankeliumin valoa, ja ainoastaan tätä tähteä tulee meidän seurata. Sentähden ovatkin tässä paavi, piispa, pappi, munkki sekä kaikki heidän hallituksensa ja oppinsa kirottavat ja karttavat Heroodeksen hirmuhallituksena.

Myöskin tukitaan tässä paavilaisten ja heroodekselaisten suu ja heidän valheensa saa kelpo nuhteet, he kun opettavat ylimielisessä julkeudessaan, että heidän luotansa on kristillinen kirkko ja usko haettava, ja että se, joka ei heistä kuule, on pidettävä kristilliseen seurakuntaan kuulumattomana. He tahtovat olla se merkki ja tähti, joka johdattaa Kristuksen luokse ja totuuteen, mutta se on petosta ja valhetta. Jos tahdot tietää, missä Kristus ja totuus on, ota se oppiaksesi tästä kertomuksesta. Älä katso paaviin, älä piispan hiippaan äläkä myöskään korkeakouluihin ja luostareihin, älä pety heidän paljoista saarnoistaan, rukouksistaan, veisuistaan ja messuistaan. Älä siitä välitä, että he istuivat apostolien istuimilla ja edustavat hengellistä virkaa, tämä kaikki voi pettää ja pettääkin alituisesti. He eksyvät, ja opettavat eksymään.

Ei ole enempää kuin yksi ainoa totinen tuntomerkki, josta voit saada tietää, missä Kristus ja hänen seurakuntansa on, se on tämä tähti, pyhä evankeliumi. Kaikki muu pettää ja viepi harhaan. Mutta missä evankeliumia saarnataan, siellä loistaa tämä tähti, siinä on totisesti Kristus, sieltä löydät sinä totisesti seurakunnan, olkoon paikka sitten Turkissa, Venäjällä, Böömissä tai missä tahansa. Ei ole mah-

dollista että Jumalan sanaa saarnattaisiin missään, jossa ei samalla ole myöskin Jumala, Kristus ja Pyhä Henki. Toisaalta taas ei ole mahdollista, että Jumala, Kristus, Pyhä Henki, seurakunta tai mitään autuutta on siellä, missä Jumalan sana ei kuulu, vaikka siellä kaikkiakin ihmeitä tehtäisiin, vaan siellä täytyy olla pelkkien heroodekselaisten ja perkeleen hallitus. Näkeehän nyt jokainen, kuinka paavi ja hengelliset menettelevät ainoastaan ihmisoppien mukaan ilman Jumalan sanaa.

Ja menit huoneeseen, löysit lapsen äitinsä Maarian kanssa, maahan lankesit ja rukoilit häntä. Tämä huone on kristillinen seurakunta, kaikkein uskovaisten yhteys maan päällä. Ainoastaan siinä löydät sinä Kristuksen ja hänen äitinsä, sillä ainoastaan kristillisessä seurakunnassa ne ovat jotka Pyhästä Hengestä raskaina ja hedelmällisinä kristillisesti synnyttävät ja kristillistä elämää viettävät. Kaikessa, mikä on tämän huoneen ulkopuolella, loistakoon se kuinka kauniilta tahansa, olkoon kuinka järkevää tahansa, ei ole Kristusta eikä hänen äitiänsä, se on: siellä ei ole mitään kristillistä elämää, jota ei voi olla ilman uskoa ja Pyhää Henkeä.

Jos siis paavi, piispa tai kuka tahansa vaatii sinua heitä katsomaan, kun sinä tahdot nähdä seurakunnan, niin ajattele tätä evankeliumia ja tarkastele löytääksesi tätä tähteä. Ole varma siitä, että minkä paikan kohdalla tämä tähti ei ole, siinä ei totisesti ole tätä huonetta, sieltä ei löydy Kristus ja hänen äitinsä; se on: missä evankeliumi ei toimi eikä valaise, siellä ei totisesti ole kristillistä seurakuntaa. Tämä tähti ei ole sinua pettävä, ja ilman sitä et sinä ole koskaan oikeaan osaava. Se johdattaa tähän huoneeseen ja seisautuu tämän huoneen kohdalle: näin johdattaa evankeliumi sinua seurakuntaan ja seisauttaa seurakunnan kohdalle, pysyy siinä liikkumatta, eikä sitä voida millään vainolla siitä karkoit-

taa, se kajahtelee ja valaisee vapaasti ja julkiesti, niin että sen kaikki viholliset siitä harmistuvat, jonka kaiken me näemme toteutuneen apostoleissa, marttyyreissa, kaikissa pyhissä ja vieläkin joka päivä, missä sitä saarnataan.

Ja avaisit tavaransa ja lahjoitit hänelle kultaa ja pyhää savua ja mirhamia. Kaikki ruumiilliset uhrin Mooseksen laissa ja missä niitä on toimitettu, merkitsevät hengellistä yhriä, josta Hepr. 13: 15 kirjoitetaan: **Uhratkaamme aina Jumalalle kiitosuhri hänen kauttansa, se on, niitten huulten hedelmä, jotka hänen nimeänsä tunnustavat.** Ja Hos. 14: 2–3: **Käännä sinus, Israel, Herran sinun Jumalas tykö, sillä sinä olet langennut sinun pahain tekois tähden. Ottakaat teillenne nämät sanat, ja kääntäkää teitäne Herran tykö, ja sanokaat hänelle: Anna meille kaikki synnit anteeksi ja tee meille hyvin** (se on: anna olla sillä se paha, jonka sinä kätesi kautta saatat päällemme, ja ota käteesi hyvä, jota meille antaisit), **niin me uhraamme sinulle meidän huultemme mullit;** se on: ylistystä ja kiitosta. Nämä ovat niitä oikeita härkiä, joita tulee uhrata sinulle, josta myöskin Ps. 51: 20, 21 sanoo: **Tee Siionille hyvästi sinun armos jälkeen, rakenna Jerusalemin muurit. Silloin sinulle kelpaavat vanhurskauden uhrin, polttouhrin ja muut uhrin; silloin sinun alttarillas härkiä uhraataan.**

Samoin Ps. 50: 7–15, 23: **Kuule minun kansani, minä tahdon puhua; ja sinun seassa Israel todistaa: Minä Jumala olen sinun Jumalas. Sinun uhreistas en minä sinua nuhtelee, sillä sinun polttouhrin ovat alati minun edessäni. En minä ota härkiä sinun huoneestas, enkä kauriita navetoistas. Sillä kaikki metsän eläimet ovat minun, ja eläimet vuorilla tuhansin. Minä tunnen kaikki linnut vuorten päällä, ja metsän pedot ovat**

minun edessäni. Jos minä isoon, en minä sitä sano sinulle, sillä maan piiri on minun ja kaikki mitä siinä on. Luuletkos minun syövän härjän lihaa ja kauristen verta juovan? Uhraa Jumalalle kiitosuhri; ja maksa Ylimmäiselle lupaukses. Ja avukses huuda minua hädässä, niin minä tahdon auttaa sinua, ja sinun pitää kunnioittaman minua. Joka kiitosta uhraa, se ylistää minua, ja siinä on se tie; että minä osoitan hänelle Jumalan autuuden. Näistä lauseista on selvää, että Jumalan edessä otollisen uhrin tulee olla ylistystä ja kiitosta, taikka niistä ei ainkaan saa ylistystä ja kiitosta puuttua. Siitä uhrista, joka ilman kiitosta ja ylistystä tapahtuu, ei hän tahdo mitään tietää, kuten hän Jes. 1: 11, 13 sanoo: **Mitä minulle on teidän uhrinne paljoudesta? Suitsutuksenne on minulle kauhistus.**

Emmekä voikkaan mitään muuta Jumalalle antaa, sillä kaikki on hänen omaansa jo entisestä ja meillä on kaikki häneltä; ainoastaan ylistystä, kiitosta ja kunniaa voimme hänelle antaa. Tätä myöskin Ps. 116: 12, 13 tarkoittaa: **Kuinka minä maksan Herralta kaikki hänen hyvät tekonsa, jotka hän minulle teki? Minä otan sen autuaallisen kalkin ja saarnaan Herran nimeä. Sinä olet minun siteeni vallallensa päästänyt, sentähden minä uhraan sinulle kiitosuhria.**

Kiittäminen nyt ei ole muuta kuin Jumalalta saatujen hyvien töitten tunnustamista myöntämällä, että hän ne on meille suonut emmekä itse niitä ole toimeen saattaneet emmekä ansainneet. Tämä kiittäminen ja tunnustaminen tapahtuu kahdella tavalla, joko ainoastaan Jumalan edessä tai sitten sen ohella myöskin ihmisten edessä, ja se on uskon varsinainen työ ja hedelmä. Siitä P. Paavali Room. 10: 9–10 opettaa: **Sydämen uskolla me vanhurskaaksi tulemme; ja suun tunnustuksella me autuaaksi tulemme. Sillä**

jos sinä suullas tunnustat Herran Jeesuksen, ja uskot sydämässä, että Jumala on hänen kuolleista herättänyt, niin sinä tulet autuaaksi.

Paavali sanoo ikäänkuin näin: Ei se ole oikeata uskoa, että sinä salaa sydämässäsi uskot Kristukseen ja häntä sopessa ylistät; sinun täytyy vapaasti suullasi tunnustaa hänet jokaisen edessä, niinkuin sydämässäsi uskot. Mutta heti on myös sitten kaulasi vaarassa. Sellaista tunnustusta, näet, ei perkele eikä ihminen voi sietää, ja tämmöiseen tunnustukseen on risti liitetty, niinkuin huomaat, ettei nytkään paavi, piispa, papit, munkit voi kuulla Kristuksen sanaa eikä sitä kärsiä, niin että profeeta Ps. 116: 13 sattuvasti sanoo: **Minä otan sen autuaallisen kalkin ja saarnaan Herran nimeä,** aivan kuin hän sanoisi: Jos minun tulee Jumalata ylistää ja tunnustaa, niin he sen vuoksi juottavat minulla marttyyrikalkin. Olkoon menneeksi, minä tahdon sen Jumalan nimessä ottaa vastaan, vaan en siltä vaikene Jumalaa ylistämästä. Eikä se myöskään ole minua vahingoittava, vaan on minulle terveellistä ja auttaa minua vaan pikemmin autuuteen. Tätä Kristuskin Mark. 8: 38 tahtoo: **Joka häpee minua ja minun sanojani tässä huorintekijässä ja syntisessä suvussa, sitä pitää ihmisen pojan häpeemän, koska hän tulee Isänsä kunniaassa niitten pyhain enkeleitten kanssa.**

Monet ovat näitä kolmea uhria selitelleet, mikä niin mikä näin, kuitenkin ovat kaikki ylipäänsä tulleet siihen päätökseen, että nämä viittaavat kolmenlaiseen tunnustukseen. Me tahdomme siis hyväksyä, mikä meistä tästä kaikesta näyttää olevan varteen otettavaa. Kultauhrin sanotaan merkitsevän, että he tunnustavat Kristuksen kuninkaaksi, pyhä savu, että hän on pappi, ja mirhami, että hän on kuollut ja haudattu. Näiden kolmen pitäisi sopia Kristukseen miehuuden puolesta, kuitenkin

kin siten että hän on Jumala, ja että Jumaluden vuoksi tämmöistä tapahtui miehuudelle. Ensiksi tunnustaa ja ylistää kristillinen usko, että Kristus on kuningas ja kaikkien kappalten Herra, kuten Ps. 8: 7 sanoo: **Sinä asetat hänen sinun käsitekois Herraksi; kaikki olet sinä hänen jalkainsa ala heittänyt**, ja Ps. 110: 1 sanoo: **Herra sanoi minun Herralleni: istu minun oikialle kädelleni, siihen asti kuin minä panen sinun vihollises sinun jalkais astinlaudaksi**. Tämä tunnustaminen oikeassa uskossa on kaikkein kristinuskovaisten ylevä ja mahtava kerskaus ja ylpeys kaikkia vastustajia vastaan, vaikka toisella puolella olisikin, kuten P. Paavali Room. 8: 35 sanoo: **Miekka, nälkä, alastomuus ja kaikki luotokappaleet**. Kuka saattaa vahingoittaa tai peljättää kristittyä, joka uhratesaan tätä kultaa uskoo ja tunnustaa, että hänen Herransa Kristus on myöskin kuoleman, helvetin, perkeleiden ja kaikkein luotokappaleiden Herra, ja että kaikki on hänen käsissään, vieläpä hänen jalkainsakin alla?

Joka on armollinen ruhtinas, hän ei pelkää mitään, mikä on tämän ruhtinaan vallan alaisena, vaan kerskailee siitä, ylistää ja tunnustaa Herransa armoa ja voimaa. Kuinka paljoa enemmän uhitteleekaan ja kerskailee kristitty kaikkea kidutusta, kuolemaa, helvetiä ja perkelettä vastaan sanoen sille turvallisesti: Mitä voit sinä minulle tehdä? Etkö ole Herrani jalkojen alla? Uhkaappas ja käyppäs kimppuuni ilman hänen tahtoaan? Katso näin urhoolliseksi tekee kultauhri sydämen. Oi kuinka harvoin sellaista nykyään nähdään! Sen vuoksi on vallan lohdullista, jos jokin sinua peljättää ja vahingoittaa, sillä silloin saat kuuluvasti tunnustaa Kristusta ja sanoa: Kaikki on hänen jalkainsa alle heitetty; kuka siis tahtoo olla minua vastaan?

Toiseksi: Pyhää savua käytetään jumalanpalvelukseen Mooseksen lain jälkeen suit-

sutukseksi temppeleissä, joka tehtävä kuuluu papilliseen virkaan. Tämän vuoksi ei olekkaan pyhän savun uhraaminen mitään muuta kuin Kristuksen tunnustaminen papiksi eli välittäjäksi meidän ja Jumalan välillä, kuten P. Paavali Room. 8: 34 sanoo: **että hän puhuu ja välittää meidän puolestamme Jumalan edessä**, joka onkin meille mitä tarpeellisinta. Hän, näet, kuningasvallallansa ja herraudellansa varjelee meitä kaikissa kohdin kaikesta pahasta, mutta pappeudellansa varjelee hän meitä kaikesta synnistä ja Jumalan vihasta, astuu esille meidän puolestamme ja uhraa itsensä sovituksiksi Jumalalle, niin että meillä hänen kauttansa on uskallus Jumalaan, eikä omatuntomme kauhistu eikä pelkää hänen vihaansa ja tuomiotansa, kuten P. Paavali Room. 5: 1, 2 sanoo: **Hänen kauttansa on meillä rauha Jumalan kanssa, ja tykökäymys uskossa hänen armohonsa**.

Nyt on paljoa tärkeämpää se, että hän tekee meidät turvalliseksi Jumalaan nähden ja rauhoittaa omantuntomme, niin ettei Jumala emmekä itse ole itseämme vastaan, kuin se, että hän estää luotokappaleita meitä vahingoittamasta. Sillä velka on paljoa hirmuisempi kuin vaiva, synti paljoa kauheampi kuin kuolema, koska synti tuottaa kuoleman ja ilman syntiä ei kuolemaa olisi, tai se ei ainakaan voisi vahingoittaa. Niinkuin nyt Kristus on synnin ja kuoleman Herra ja niinkuin hänen vallassaan on armon ja elämän antaminen kaikille, jotka häneen uskovat, niin merkitsee myös kullaan ja pyhän savun uhraaminen näiden hänen kahden virkansa ja tehtävänsä tunnustamista ja kiitollisuutta häntä kohtaan, kuten Paavali Kor. 15: 55–57 tekee: **Kuolema kussa on sinun otas? Mutta kuoleman ota on synti, ja synnin voima on laki. Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka meille voiton antanut on meidän Herran Jeesuksen Kristuksen kautta**.

Tämä on sangen ylevä lohdutus, että ihminen syntejensä vastaan, paha omaatuntoaan vastaan, Jumalan hirmuista vihaa ja tuomiota vastaan voi asettaa tämän papin ja lujalla uskolla tunnustaa sanoen: **Tu es sacerdos'in acternum: sinä olet pappi ijankaikkisesti**, Ps. 110: 4 ja Hepr. 5: 6. Mutta jos sinä olet pappi, niin sinä rukoilet kaikkein syntisten puolesta, jotka sinut sellaiseksi papiksi tunnustavat. Yhtä vähän kuin nyt Jumalan tuomio, viha, synti ja paha omatunto voivat sinua kadottaa ja peljättää, yhtä vähän ne voivat kadottaa ja peljättää minuakin, jonka puolesta sinä sellainen pappi olet. Katsos, se on oikeata pyhän savun uhraamista, että sinä Kristuksen kautta uskossa olet kaikkea syntiä ja Jumalan vihaa hämmästyttä.

Kolmanneksi. Mirhamia käytetään kuolleitten ruumiiden voiteluun, etteivät ne lahoisi haudassa. Sentähden on tässä tarkoitettu Kristuksen kuolemaa ja ylösnousemista, sillä hän on se ainoa, joka ei maaksi jälleen tullut, kun hän kuoli ja haudattiin, vaan heräsi uudelleen kuolleista, kuten Ps. 16: 20 sanoo: **Et sinä hylkää minun sieluani helvetissä, etkä salli sinun pyhäis näkevän turmelusta.** Hänen mätänemättömyyteensä viittaa kaikki, mikä ruumiillisella mirhamilla säilytetään ja varjellaan. Siis on mirhamin uhraaminen samaa kuin tunnustaa, että Kristus on kuollut ja pysynyt kuitenkin maatumatta; se on: kuolema on voitettu elämässä, eikä hän ole suinkaan kuollut jumaluutensa puolesta, vieläpä hänen ihmisluontonsakin herätettiin jälleen eloon kuolemasta.

Tämä tunnustaminen on kaikkein tärkein näistä kolmesta, vaikka kaikki kolmekin ovat tarpeellisia ja erottamattomia. Sillä kun hän on tullut sinulle kuninkaaksi ja papiksi ja antanut sinulle näin suuren hyvyyden, ei sinun pidä ajatella, että se on turhanpäiväistä ja vähaarvoista tai saatu aikaan sinun ansiostasi.

Synti ja kuolema on sinun puolestasi hänessä ja hänen kauttansa voitettu, armo ja elämä sinulle annettu, mutta tämä on ollut hänelle raskas tehtävä ja hän on kalliin hinnan siitä maksanut, hän on hankkinut sen kaiken kalleimmalla hinnalla: omalla verellään, ruumiillaan ja elämällään. Sillä Jumalan vihaa, tuomiota, omaatuntoa, helvettiä, kuolemaa ja kaikkea paha ei voitu minkään muun kautta poistaa ja kaikkea hyvyyttä hankkia kuin sen kautta että Jumalan vanhurskaus täytyi tulla tyydytetyksi, synti maksetuksi ja kuolema oikeuksineen voitetuksi.

Tämän vuoksi on Paavalilla tapana, että kun hän saarnaa Jumalan armoa Kristuksessa, hän tuon tuostakin sen ohessa mainitsee Kristuksen kärsimistä ja verta, osoittaakseen, kuinka kaikki hyvä on meille annettu Kristuksen kautta eikä suinkaan ilman hänen sanomantonta ansiotansa ja maksuansa. Room. 3: 25 sanoo hän: **Jumala on asettanut Kristuksen armoistuimeksi uskon kautta hänen verensänsä**, ja 1 Kor. 2: 2: **En minä itsiäni pitänyt teidän seassanne mitäkään tietäväni vaan ainoasti Jeesuksen Kristuksen ja sen ristiinnaulitun.** Tämän vuoksi merkitsee mirhamiuhri sen suuren hinnan ja vaivan tunnustamista, jota Kristukselta on vaadittu tullaksensa meidän papiksemme ja kuninkaaksemme.

Katso nämä ovat ne kolme kohtaa, joissa meidän tulee ylistää ja tunnustaa Kristusta; ne ovat hänen kolme työtänsä, joita hän on meille osoittanut ja vielä joka päivä osoittaa viimeiseen päivään asti. Järjestyskin on sopiva, mutta evankelista alkaa kultauhrista, siis korkeimmasta: Sillä ei olisi hänen ollut mahdollista olla kaikkein kappalten kuninkaana meidän hyväksemme, ellei hän ensin olisi sovittanut Jumalaa ja rauhoittanut omaatuntoamme saattaaksensa sitten levollansa ja rauhallansa meissä hallita ja vaikuttaa kuin omassa valtakunnassansa; sentähden täytyy hänen olla

pappikin meidän puolestamme. Mutta jos hänen piti olla pappi ja papillisen virkansa mukaan sovittaa meitä Jumalan kanssa, täytyi hänen tyydyttää Jumalan vanhurskaus meidän puolestamme. Mutta kun siinä ei mikään muu tyydytys auttanut täytyi hänen uhrata itsensä, kuolla, ja siis voittaa synti ja kuolema itsensä. Näin tuli hän kuolemansa kautta papiksi, pappautensa kautta kuninkaaksi, sekä sai mirhamin ennen pyhää savua ja pyhän savun ennen kultaa.

Mutta kuitenkin mainitsee Raamattu joka paikassa ensin hänen kuninkuuttaan, sitten pappauttaan ja viimeksi hänen kuolemansa, kuten Ps. 110: 1, 4, 7 tekee, joka ensin kuvaa hänen kuningaskuntaansa näin: **Herra sanoi minun herralleni: istu minun oikealle kädelleni, siihen asti kuin minä panen sinun vihollises sinun jalkais astinlaudaksi**, jonka jälkeen sanotaan hänen pappauttansa näin: **Herra on vannonut eikä kadu sitä. Sinä olet pappi ijankaikkisesti Melkiseedekin säädyn jälkeen**. Viimeiseksi päättää hän hänen piinastaan näin: **Hän juo ojasta tiellä; sentähden korottaa hän päänsä**.

Siis voitaisiin tässäkin sanoa: Hän saa mirhamia maistaa, sentähden on hän papiksi tuleva, ja koska hän on pappi, on hän myöskin oleva kuningas; näin seuraa toinen toista, toinen on toiseen syynä ja asiat seuraavat perätysten.

Tämän yksinkertaisen ja vähäpätöisen selityksen katson riittäväksi ja jätän korkeamietteiset tutkimukset joutilaille. Meidän on tarkin vaari otettava tämän johdosta siitä, ettemme näistä kolmesta tunnustuksesta mitään erottaisi, vaan uhraisimme kaikki yhdessä. Tosin Jes. 60: 6 epistolassa puhuu ainoastaan **kullasta ja pyhästä savusta** mirhamia mainitsematta, mutta se lienee sen vuoksi tapahtunut, että Kristuksen kuninkuus ja pappuus on kestänyt aina maailman alusta saakka, ku-

ten P. Paavali Hepr. 13: 8 sanoo: **Jeesus Kristus se eilen ja tänäpä ja myös ijankaikkisesti**, sillä kaikki pyhät on kuolemasta ja synnistä hänen ja uskonsa kautta lunastettu. Siihen aikaan ei kumminkaan tullut täytäntöön kolmas asia, hänen kärsimisensä, mirhami, josta vasta sen toteuduttua evankelistan oli sopiva kertoa.

Mutta heroodekselaiset ja paavilaiset eivät ole ainoastaan erottaneet näitä kolmea uhria toisistaan, vaan myöskin sanomattoman hirmuisesti ne hävittäneet säilyttäen sentään nimen ja tunnustaen sanoilla, että Kristus on puolestamme kuollut ja tullut kuninkaaksi ja papiksi. Mutta kaikenlaisilla kiertelemisillä, sydämellään ja koko menollaan kieltävät ja kirootvat he kaiken tämän mitä kauheimmalla tavalla. Jos alamme mirhamista tätä todistaa, niin he opettavat, että ihminen ilman Jumalan armoa itsestään, järkensä ja vapaan tahtonsa luonnollisella kyvyllä voi tulla ansiolliseksi ja kelvolliseksi saamaan Jumalan mielisuosiota. Tämä nyt ei mitään muuta ole, kuin että he tahtovat ilman Kristuksen verta ja kärsimistä omalla työllään tyydyttää jumalallista vanhurskautta, lepyttää hänen vihaansa ja tuomio-tansa ja hankkia rauhan omalletunnolle. Mutta tähän on tyhjäksi tehdä, turhana pitää ja tallata jalkoihinsa Kristuksen veri ja kaikki hänen kärsimisensä, vieläpä hänen ihmisyytensä kaikkine töineen, josta P. Paavali Hepr. 6: 4–6 sanoo: **Se on mahdotoin, että ne, jotka kerran valaistut ovat, ja sitä taivaallista lahjaa maistaneet ja ovat Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet; ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevaisen maailman voimaa, jos he lankeevat pois, että vastaisuudessa parannukseen uudistettaisiin, jotka toistamiseen itsellensä Jumalan Pojan ristiinnaulitsevat ja pilkkana heitä pitävät**. Ulkona Kristuksesta, näet, ei ole mitään armoa eikä sovitusta, vaan paljasta vihaa; kuitenkin

opettavat paavilaiset erillään hänestä etsimään ja löytämään armoa. Näin on mirhamiuhri tykkänään viskattu syrjään.

Siis ei myöskään pidä edellä olevalla saavu-uhrilla oleman mitään merkitystä. Sillä kuinka voisi Kristus olla heidän pappinsa ja välimiehensä, kun he kerran ovat niin hyviä ja puhtaita, etteivät hänen vertaan ja välitystään tarvitse, vaan ovat omia välittäjiään, astuvat omasta puolestaan Jumalan eteen armoa ja elämätä saamaan omasta voimastaan. Näinhän he tunnustavat ja opettavat, että luonnollinen voima on puhdas ja hyvä, joten Kristuksen ei tarvitse olla heidän pappinsa. Kukahan olisi voinut uskoa että kristityt kerran joutuisivat niin kauvas totuudesta, että joku sellaista opettaisi tai kuulisi, joka on hirveätä ajatellakin.

Näemmehän nyt etteivät kaikki korkeakoulut sekä paavi ja hengelliset mitään muuta opeta eivätkä hyväksy, ja vääräuskoinen se, joka toisin opettaa. Kuinka sattuvasti P. Pietari onkaan 2 Piet. 2: 1 heihin osannut sanoessaan: **Teidänkin sekaanne tulee vääriä opettajia, jotka kieltävät sen Herran, joka keidän ostanut on.** Ei hän sano heidän kieltävän Kristusta, vaan **sen Herran, joka heidän ostanut on;** hän aivan kuin sanoisi: He tunnustavat Kristusta sanoilla, vaan eivät myönnä, että hän on ostanut heidät verellään; he lunastavat itse itsensä ilman hänen vertaan, tahtovat saavuttaa Jumalan armon omasta luonnollisesta voimastaan, vaikka kuitenkin ainoastaan Kristus on sen meille kaikille verellään ostanut. Se on: heidän mielestään ei Jumalan armon hankkimiseen paljoakaan tarvita, jonka vuoksi juoksevat päänsä seinään, kun tahtovat itse ansaita eivätkä kärsi Kristuksen lunastusta.

Ellei nyt tunnusteta Kristusta papiksi, niin paljoa vähemmän voidaan häntä tunnustaa kuninkaaksi, sillä he eivät millään tavalla

ole hänelle alamaisia, he ovat omia herrojaan eli toisin sanoen perkeleen omaa roistojoukkoa. Mutta vaikka he eivät annakaan hänen hallita ja yksistään heissä vaikuttaa, pysyy hän kuitenkin kaikkein luotujen kuninkaana, pappina ja lunastajana ilman heidän kiitostaan. Katso, näin tunnet nyt olevan sen ajan, jolloin Pietari kolme kertaa kieltää Kristuksen. Suokoon Jumala, että kuulisivat kukon laulun, malttaisivat jälleen mielensä, tunnustaisivat oman lankeemuksensa, itkisivät katkerasti ja astuisivat ulos Kaifaan huoneesta, se on: paavin helvetillisestä kokouksesta, jossa maailman rakkauden valkea on sytytetty, minkä ympärillä paavin joukko seisoo ja lämmittelee, sillä jumalallinen rakkaus on heissä viimeiseen kipinään asti kylmennyt. Tämä olkoon kylläksi hengellisistä uhreista. Seuraa:

Ja Jumala kielsi heitä unessa Heroodeksen tykö palajamasta; ja he menit toista tietä omalle maallensa. Lopullinen päätös on se, että meidän tulee karttaa ihmisopetuksia eikä uudestaan niiden pauloihin joutua, jos kerran olemme niistä irti päässeet. Eiväthän nämä tietäjätäkään päästyään kerran hänestä erilleen enään palanneet hänen luokseen, joten siis minäkin sanon, että meidän tulee Jumalan armon ja sielujemme autuuden menettämisen uhalla karttaa paavin ja kaikkein paavilaisten lakia ja opetusta, kun olemme tulleet tuntemaan oikean evankelisen totuuden: He, näet, johdattavat meitä ainoastaan pois Jumalasta ja opettavat seuraamaan omaa järkeämme ja työtämme. Näin tulee Jumalan työ estetyksi, vaikka sen juuri pitäisi ja tahtookin kaikki meissä vaikuttaa ja meille antaa, ja sitäkin tahtoo, että sellaista häneltä odotamme. Mutta ihmisopit opettavat meitä korottamaan kaikki työmme etunenään, niin että tahdomme olla ensimmäisiä ja Jumalaa etsiä, ja sitten pitäisi hänen tulla katsomaan, mitä olemme saaneet aikaan.

Annan tästä sinulle esimerkin. Ne jotka nyt näkyvät parhaiten opettavan nuorisoa, te-roittavat meidän mieleensä, että heidän tulee mielellänsä rukoilla ja käydä kirkossa, elää puhtaana ja olla hurskaita. Mutta eivät neuvo, mistä heidän tulisi alkuun päästä ja voimaa saada, aivan kuin se riittäisi, että he ovat opettaneet hurskaana olemaan. Samoin kun he aikovat avioliittoon tai hengelliseen sää-tyyn, luulevat sen sillä hyväksi, että itse sen alkavat huolimatta ensinkään Jumalalta siihen menestystä rukoilla. Kun he sitten ovat alka-neet, pitäisi mukamas Jumalan tulla katsele-maan, mitä he ovat aikaan saaneet, mielistyä heidän menettelyynsä ja hyväksyä se. Vieläpä niinkin kasvatetaan nuorisoa, että tyttö häpee Jumalalta rukoilla miestä itselleen ja poika vaimoa arvellen hupsuudeksi rukoilla sellais-ta Jumalalta ja täytyvänsä omin päin asiaan ryhtyä.

Tästäpä seuraakin, että avioliitot niin har-voin onnistuvat. Eikö siis pitäisi tyttästä ope-tettaman kaikessa vakavuudessa astumaan Ju-malan eteen ja kaikella luottamuksella sano-maan: Katso, rakas Jumala, minä olen nyt sii-hen ikään tullut, että voin avioliittoon ruveta; ole sinä minun isäni ja pidä minua lapsenasi; anna minulle hurskas mies ja auta minua ar-mollisesti aviosäätyyn, tai jos sinun tahtosi toisin on, niin anna minulle henkeä naimatto-mana pysyäkseni.

Näin tulee pojankin tyttöä rukoilla ja olla itse asiasta alkamatta, ja sen sijaan rukoilla Jumalata, että hän alkaisi ja ensimmäisen ki-ven asettaisi. Näin oltaisiin Jumalan oikeita lapsia, jotka eivät mitään ala rukoilematta Ju-malalta ennakolta siunausta, olkoon asia kuinka vähäinen tahansa. Näin olisi Kristus kuninkaamme ja kaikki työmme olisivat hän-en töitään ja hyvin tehtyjä. Mutta tätä eivät ihmisopit kärsi, he mennä rehkiävät ikäänkuin ei Jumalaa olisikaan, ja täytyy heidän itse

tehdä se, jonka pitäisi tulla hyvin tehtyä. Näet-kös, että tämä esimerkki opettaa, miksi kaikki ihmisopit ovat niin petollisia ja Jumalaa vas-taan.

Mutta onpa kolme tapaa joilla ihmisoppe-ja voidaan karttaa. **Ensiksi** kartetaan niitä ai-noastaan omallatunnolla eikä teoilla, jos esi-merkiksi paavin ajatuksen jälkeen ripitytän it-seni, rukoilen, paastoon, en kuitenkaan siinä mielessä, että olisin siihen pakotettu tai että sen laiminlyöminen olisi syntiä, vaan että teen sen vapaaehtoisesti itsestäni, ilman pakotusta, ja säilyttäen vallan se laimin lyödä jos tahdon. Tähän kyllä ihmisellistenkin oppien työ täh-tää, mutta omatunto on vapaa eikä välitä enemmän tekemisestä kuin jättämisestäkään; ei pidä jättämistä minäkään syntinä eikä teke-mistä minäkään hyvänä. Se, näet, ei tee tätä tottelevaisuudesta, vaan koska tuntee siitä mielihyvää. Nämä ovat kuitenkin parhaita.

Näin ovat nämä tietäjät vielä Heroodeksen maassa, matkailevat hänen valtansa piirissä, mutta eivät hänestä mitään välitä, eivät palaa hänen luokseen eivätkä myöskään osoita hänelle mitään kuuliaisuutta. Ken nyt myös sa-moin on ja työskentelee paavin vallan alaise-na, niin ettei hän kuuliaisuudesta vaan omasta vapaasta tahdostaan pitää hänen lakinsa, kuin-ka, milloin, missä ja kunnes tahtoo, hän ei sii-tä vahinkoa saa. Mutta harvoilla ihmisillä on näin korkea käsitys; ja samoin kuin se näille tietäjille unessa ja salaa ainoastaan Jumalan Hengen kautta sydämeen ilmoitettiin, samoin ei myöskään totisesti kukaan voi sitä sanoilla ulkoapäin kehenkään istuttaa, ellei sydän saa sitä itse taivaasta.

Toiseksi kartetaan ihmisoppeja sekä omallatunnolla että töillä, kuten ne tekevät jotka ne kerrassaan tallaavat jalkoihinsa ja iloisella, turvallisella omallatunnolla tekevät ainoastaan niiden vastakohdan. Ja tämä tapa on tehokkain ja paras heikkojen omientunto-

jen vuoksi, jotka näin suoriutuvat pulasta ja tulevat ensimmäisten vahvimpain kaltaisiksi, täydellisiksi ja vapaiksi. Tätä ei tule tehdä ainoastaan sanoilla ja omallatunnolla, vaan osoitettakoon niille esimerkilläkin vastakoh- ta, kuten Kristuskin teki, kun vastoin fari- seusten lakia ei sallinut opetuslastensa pestä käsiään. Olisi siis hyvä, jos joku nyt löisi lai- min määrätyn ripin, rukouksen ja paastoami- sen säädettyinä aikoina, osoittaisi esimerkillä, kuinka paavin asetukset ovat hupsutusta ja petkutusta, ja tekisi kaiken tämän sen sijaan toisin ajoin ja vapaaehtoisesti.

Kolmanneksi voidaan ihmisoppeja kart- taa ainoastaan töillä eikä omallatunnolla, ku- ten ne tekevät, jotka ne julkeasti viskaavat syrjään ja uskovat kuitenkin väärin tehtävän- sä, kun eivät niitä pidä. Tällaista omaatuntoa tavataan valitettavasti koko maailman rah- vaassa, jonka tähden P. Paavali 2 Tim. 3: 1 sanoo tätä aikaa vaaralliseksi ajaksi. Tuom- moiset omattunnot, näet, tekevät lakkaamatta syntiä, joko sitten pitävät tai ovat pitämättä, ja paavi käskyineen on heidän sielujensa murhaaja ja sellaisen vaaran ja synnin alku- syy. Jos ne pitävät, niin he tekevät vastoin us-

koa, jonka tulee olla vapaa kaikista ihmis- opeista; elleivät pidä, tekevät he vastoin omaatuntoa, joka uskoo olevansa pakotettu niitä noudattamaan. Näille tarvitsee vapaata kristillistä uskoa tarkoin opettaa ja niiden tu- lee hyljätä väärä omatunto. Mutta elleivät he tätä voi, on, kuten P. Paavali Room. 15: 1 opettaa joku aika heidän heikkouksiensa suvait- tava ja heidän sallittava uskon ohessa noudat- taan ja pitää sellaista omaatuntoa, kunnes hekin kasvavat ja vahvistuvat.

Tämä se on, näetkös, mennä kotiin ”toista tietä” omalle maalle ja olla palaamatta Heroo- deksen tykö. Sillä kaikki alku hurskauteen saadaan tavallisesti ihmisopeista ja ulkonai- sesta pyhydestä. Mutta tästä on sitten tultava puhtaaseen uskoon, eikä myöhemmin enään langettava uskosta töihin. Näin saavumme oi- kealle oikealle isänmaallemme, josta olemme lähteneetkin, se on: Jumalan luokse, joka on meidät luonut. Näin yhtyy loppu alkuun kuten kultaisen renkaan molemmat päät. Siihen aut- takoon meitä Jumala meidän ijankaikkisesti siunatun kuninkaamme ja pappimme Kristuk- sen kautta. Amen.